

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :1

1 Şubat 2024 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.03

BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)

KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)

----- 0 -----

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Komisyonumuzun değerli üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli bürokratları, basınımızın kıymetli mensupları, temsilcileri; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 30'uncu Birleşimini açıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gündemimizde (3/834) esas numaralı, 6741 sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun uyarınca Türkiye Varlık Fonu Yönetim Anonim Şirketi ile Türkiye Varlık Fonunun 2022 Yılı Mali Tabloları ve Faaliyetleri ile İlgili Denetim Raporlarının Sunulduğuna Dair Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi bulunmaktadır.

Değerli milletvekilleri, şimdi (3/834) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi'nin görüşmelerine başlıyoruz.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :2

Görüşmelere geçmeden önce, salonumuzda bulunan bürokratların kendilerini Komisyonumuza tanıtılmalarını rica ediyorum.

Buyurun değerli arkadaşlar.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Başkan, tam zamanında başlamışsınız. Biliyorsunuz, Ekimde yapılacak olan buradaki sunuş, Şubatın 1'inde oluyor fakat maşallah, tam zamanında şeye başlamışsınız, sizi tebrik ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Neye?

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bunları da konuşacağız zaten usul üzerinde. Çünkü ciddi bir şey, kanun hükümlerine açık ve net olarak bir karşı çıkış var, bunu da ortaya koyalım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Peki.

Buyurun değerli arkadaşlar.

(Katılımcılar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, arkadaşlar kendisini tanıtmıştır.

Sayın Türelî, buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Evet, burada Türkiye Varlık Fonunun denetim raporlarını görüşmek üzere toplandık. Tabii, bu önemli bir şey, sonuç itibarıyla var olan bir fon, kanununa göre de TBMM Plan ve Bütçe Komisyonuna geliyor ve orada denetleniyor; kanunun o konudaki hükmü çok açık ve net.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :3

Her zaman Parlamentonun üstünlüğü, Parlamentonun yürütme üzerindeki denetiminin ne kadar önemli olduğunu konuştuk ama bakın, Can Atalay, seçilmiş milletvekili bugün biliyorsunuz Meclis kararıyla milletvekilliği düşürüldü; bunu hiçbir şekilde kabul etmiyoruz. Eğer egemenlik kayıtsız şartsız milletinse seçilmiş olan yani sonuç itibarıyla seçime girdi, seçilmiş olan bir kişinin milletvekilliğinden düşürülmesini hiçbir şekilde kabul etmiyoruz. Üstüne üstlük Anayasa madde 153'teki Anayasa Mahkemesi kararlarının herkesi bağladığı çok açıkken böyle bir şeyin yapılması çok açık ve net olarak Parlamento'ya yapılmış, siyasi sisteme yapılmış bir darbedir. Burada baktığımız zaman da yargının Yargıtay ile Anayasa Mahkemesi arasındaki bir uyuşmazlık üzerinden, çekişme, anlaşmazlık üzerinden... Ki biz bunu konuştuğumuz zaman burada bu krizi çözmesi gereken -bu bir hukuk krizi, devlet krizi ve siyasi bir kriz- bir hakem pozisyonuna giren bir iktidarın tutumunu hiçbir şekilde anlamıyoruz, anlamadık, anlamayacağız. Bu anlamda da bunun ne kadar yanlış olduğunu, son derece yanlış olduğunu yeniden ifade etmek istiyoruz. Yapılması gereken, Parlamentonun seçilmiş milletvekiline sahip çıkmasıydı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Şimdi, diğer taraftan, 6741 sayılı

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :4

Kanun'un 6'ncı maddesi net "Denetim" başlıklı; diyor ki: "Şirket, Şirket tarafından kurulacak diğer şirketler, Türkiye Varlık Fonu ve Türkiye Varlık Fonu bünyesinde kurulacak alt fonların bir önceki yıla ait mali tabloları ile faaliyetleri, her yıl ekim ayında Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonu tarafından, birinci ve ikinci fıkralar kapsamında hazırlanan ve Cumhurbaşkanlığı tarafından gönderilen denetim raporları üzerinden görüşülerek denetlenir."

Bir kere, normal şartlar altında Ekim ayında gelmesi gerekirken, hadi, Ekimin sonunda da gelebileceğini düşündüğümüzde Kasım, Aralık, Ocak, 90 günlük -üç aylık- bir gecikme var; daha önceki yıllarda da gene benzer bir gecikme var. Neden böyle bir gecikme var? Eğer bir sorun varsa, raporların hazırlanması süreci içinde zamana ilişkin bir kısım kısıtlar varsa, yetişmiyorsa raporlar... Böyle şeyler de... O konuda gerekli cevapları almak isterim. O zaman gerekirse bir kanun değişikliği yapılır, buna ilişkin yeniden bir hukuki norm konulur ortaya. Yani burada Ekim ayı var fakat Ekim ayında görüşmüyoruz, Şubatın başında görüşüyoruz; birincisi bu.

İkincisi: Bakın, Cumhurbaşkanlığı tezkeresi 26 Ocakta gelmiş, bize 29 Ocakta dağıtıldı; bugün 1 Şubat, iki buçuk gün. Önümüzde raporlar var; ekleriyle birlikte binlerce sayfa süren, binlerce sayfalık bir raporu, raporları -kurumlar var içinde geneli üzerine- bizim iki buçuk günde nasıl

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :5

inceleyip burada bunun üzerine nasıl konuşmamız ve oradaki denetleme yetkisini, denetim yetkisini kullanmamız bekleniyor. Sayın Başkan, böyle bir şey olabilir mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Yani arkadaşlar, İç Tüzük'te kırk sekiz saat; ben beklemişim.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Başkan, bakın, siz karıştırıyorsunuz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Yani İç Tüzük'e göre hareket ediyorum.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bütçeye bakın, baktığımız zaman 300 milyar dolarlık bir büyüklüğü olan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Tüzüğe göre hareket ediyorum.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – İzin verin, bitireyim.

300 milyar dolarlık büyüklüğü var. Burada bütçe öncesinde de bütçede de planında da öncesinde sunuldu, ondan sonra bir hafta zaman verildi, ondan sonra yeniden görüştük.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Burada zaman falan yok; ne zaman inceleyeceğiz, ne zaman bakacağız arkadaşlar biz de? Yani böyle gayriciddi bir iş olur mu?

Diğer taraftan, şimdi baktık arkadaşlarımıza; Genel Müdür var,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :6

Yönetim Kurulu üyesidir aynı zamanda. Bakın, şunu açık ve net olarak söyleyeyim: Biz teknik bir denetim yapmıyoruz, teknik bir denetim yapmak başka bir şey, sonuçta biz, biliyorsunuz, bütçeyle beraber kesin hesap kanun tekliflerini de görüşüyoruz; orada da biz, Sayıştayın hazırladığı raporlar üzerinden hareket ederek bir denetim yapıyoruz. Bizim yaptığımız teknik bir denetim değil ama bizim yaptığımız hukuki, ekonomik ve siyasi bir denetim. Hukuki kapsamda... Fonun yapısı, işleyişi; bu konulara ilişkin Parlamento olarak görüşlerimizi söylüyoruz. Ekonomik... Çünkü kaynakların kullanımıyla ilgili nerelere kullanıldığını konuşacağız. Ve hepsinden önemlisi, siyasi... Biz siyasetçileriz; Fonun bu mevcut yapısının devlet organizasyonu, devlet sistemi içinde nerede olduğunu, nereye oturduğunu konuşuyoruz, bunları soracağız ama esas itibarıyla böyle bir denetim yaptığımız zaman bizim burada karşımızda bürokrat arkadaşların değil, Yönetim Kurulu üyelerinin bulunması gerekiyordu. Bütçeleri görüşürken ilgili bakanlar, bakan yardımcıları, tüm kadrolarıyla birlikte buradaydı; bugün neden yoklar?

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün bir sunuş yapılır, o sunuşu alalım, bize bir süre verin önümüzdeki şey için, biz de bunun üzerinde yeniden çalışalım. Bu, eğer laf olsun diye yani -amiyane tabirle- "İşi kulpuna uyduralım." türü bir şey değilse gerçekten bunun üzerine konuşacaksak, fikirlerimiz alınacaksa ve bunlar da sonuç itibarıyla önemli

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :7

olacaksa hem Fonun işleyişi hem de bu mevcut yapının ne şekilde devam edeceği konusunda o zaman bunu belli bir süre sonra yeniden görüşelim ve aynı zamanda, görüştüğümüz zaman Yönetim Kurulu üyeleri de burada hazır bulunsun.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bizim yapacağımız siyasi değerlendirmelerin aynı şekilde Yönetim Kurulu üyeleri tarafından cevaplandırılması gerekiyor. Bunların usul üzerine önemli şeyler olduğunu düşünüyorum; bunu değerlendirelim, burada sunuş alalım. Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; burada sunuşu alalım, ondan sonra önümüzdeki ay... Yani Ekim ayında gelmesi gereken şey Şubatta gelmiş. Üç dört gün daha olur, onun üzerine biz yeniden tekrar bakalım, çalışalım çünkü söyleyeceklerimiz de var, esasa ilişkin söyleyeceklerimiz de var ama bu kadar kısa zamanda ancak bir kısmına bakabildik. Yani ekleriyle birlikte binlerce sayfa raporları nasıl incelememiz bekleniyor? Yani siz “Kırk sekiz saat.” derken herhangi bir kanun görüşmesi yapıyor gibi diyorsunuz. Bakın, içinde bunun 30 tane şirket var yani Türkiye'nin en büyük şirketlerinin bunun içinde bulunuyor. Hepsi ayrı, alanları ayrı, sektörleri ayrı, bunların hepsi ayrı. Yani sonuç itibarıyla, bağımsız denetim raporları ve sonra da kamu denetçileri tarafından denetlenmiş, bakılmış, raporlar hazırlanmış. Evet, bu konudaki düşüncemiz budur. Bugün sunuşu alalım, ondan sonra,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :8

dediğim gibi, önümüzdeki hafta içinde olabilir, o sürede onun üzerine gerekli hazırlıkları biz yapalım çünkü bu önemli, bunu önemsiyoruz. Bu, laf olsun diye, sembolik bir denetim değil. Bu eğer gerçek bir denetimse o zaman bu denetimi Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonu işin gerçekten de özüne ve ruhuna uygun biçimde kullanmalı diye düşünüyorum. Aynı şekilde, dediğim gibi, Yönetim Kurulu üyeleri de burada, bizim soracağımız, bizim, sizin, hepimizin, hem muhalefet hem iktidar grubu olarak sorularına cevap versinler. Böyle bir tartışmanın olmasının görüşmelerin sağlığı açısından da önemli olduğunu düşünüyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, usulle alakalı başka söz talebi var mı?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Ben varım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ona göre kendi görüşlerimi ifade edip devam edeceğiz.

Sayın Bakırlıoğlu, buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biraz evvel Rahmi Bey'in dediği gibi, yasa gereği ekim ayında Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonunun denetim görevini yapmış olması gerekirken bugün tarih 1 Şubat ve ekim ayının üzerinden üç ay geçmiş. Yani yasada olmasına rağmen, üç ay gecikmeli bir şekilde şu

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :9

anda Türkiye Varlık Fonunun denetim raporlarını tartışacağız. Esasında yaptığımız şey denetim de olmayacak yani denetliyormuş gibi yapacağız. İşte, nasıl yasa varmış gibi davranıyorsak, yasada ekim ayında bu görevin yapılması yazmasına rağmen nasıl yasa varmış gibi davranıyorsak denetliyormuş gibi davranacağız. Zaten özellikle milletvekilliği dönemimde şunu gördüm ben: Zaten hep varmış gibi yapıyoruz yani Anayasa varmış gibi davranıyoruz şu anda. Değerli milletvekilleri, iki gün önce bu ülkede Anayasa askıya alındı, şu anda bu ülkede Anayasa yok. İşin kötüsü -bir milletvekili olarak bunları söylemekten hicap duyuyorum- Anayasa'yı askıya alan bizzat millî iradenin tecilli ettiği yer; Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında Anayasa askıya alındı, milletvekilleri tarafından Anayasa askıya alındı. Biz "biz" demeyelim, sizler iki gün önce Can Atalay'ın milletvekilliğini ortadan kaldırdınız. Tüm ikazlarımıza rağmen, tüm haykırışlarımıza rağmen bu yapıldı ve sizler de buna seyirci kaldınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Esasında hepimizin bundan utanması lazım, destek verdiniz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Niye utanalım?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Utanılması lazım Sayın Vekilim.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Niye utanalım Allah aşkına?

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :10

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Aynı, siz nasıl Uşak'ta Milletvekili seçildiyseniz Can Atalay da Hatay halkının iradesiyle milletvekili seçilmiş birisi.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Tamam, seçilmiş ama...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Komisyon da görev alan birisiydi, odası olan, danışmanları olan birisiydi.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Kanunlara aykırı bir şey mi yapıldı kardeşim?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Anayasa 153 ortadayken bunu anlamak için hukukçu olmaya gerek yok. Çok açık bir şey söylüyor, Anayasa 153 ne diyor? Anayasa Mahkemesinin kararlarına herkes uymak zorunda, yasama uymak zorunda, yasama uymak zorunda, yargı uymak zorunda, yürütme uymak zorunda.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Hangi kararlara uyulacağına...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Güneş, basın mikrofona, size de söz vereyim sonra.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Ben bir toparlayayım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun siz bitirin, öyle söz vereyim.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Hâl böyleyken Yargıtay bir kalkışma içerisine girdi ve sizler de buna ayak uydurdunuz, taraf oldunuz. Anayasa hükmü orada dururken Can Atalay'ın milletvekilliğini düşürdünüz ve ben bundan inanın hicap duyuyorum, sizin de hicap duymanız lazım. Bu

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :11

Parlamento çatısı altında parlamenter olarak, milletvekili olarak sizin de bundan hicap duymanız lazım. Biz ne yapıyoruz burada, ne yapacağız şimdi? Anayasa'yı askıya almışız, varmış gibi yapıyoruz. Anayasa falan yok. Anayasa'nın bir sayfasını biz yırttık, attık, bundan sonra bütün sayfaların hiçbir hükmü yoktur. Neyi denetleyeceğiz şimdi? Türkiye Varlık Fonunu denetleyeceğiz.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Yeni Anayasa yapalım.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Buna da kılıf uydurmayın, yeni bir anayasanın kılıfı bu olamaz.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Kaçmayın bundan ya!

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Yeni bir anayasanın kılıfı bu olamaz. Önce Anayasa'yı, mevcut Anayasa'yı uygulamayacaksınız, sayfaları yırtıp atacaksınız, sonra “Yeni bir anayasa.” diyeceksiniz; bu böyle olmaz, bu zihniyetle yeni anayasa da yapılmaz.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – İşinize öyle geliyor sizin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ejder...

Değerli arkadaşlar, usulle alakalı, benim usulümle alakalı ben eleştiri bekliyorum, siz Genel Kurulun işine girdiniz değerli milletvekilleri.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Başkanım usul hakkında konuştuk.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :12

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Ekim ayında olması gerekirken şubat ayında dedik.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bu eleştirileri aldım zaten.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Burası Parlatentonun en önemli Komisyonu Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Eyvallah. Ya, bir şey demiyorum da hani...

Buyurun Sayın Bakırlıoğlu.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Yok, tamam, söyleyecek bir şey yok.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ocaklı, buyurun.

TAHSİN OCAKLI (Rize) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Usulle ilgili konuşacağım elbette ama burası gerçekten Türkiye Büyük Millet Meclisinin kalbi gibi bir yer. Şimdi söyleyeceklerimden değerli bürokratlarımız sakın alınmasın. Bizler, sizin bize sunum yapmaktaki iyi niyetinizi biliyoruz ama gerçekten de bizim muhatap olmak istediğimiz şey bu Varlık Fonunun yöneticileridir. Birincisi, usul açısından burada bulunmayışları büyük bir hatadır.

İkincisi, gerçekten de 30 Ocak günü bu Mecliste büyük bir darbe

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :13

yapılmıştır. Değerli arkadaşlar, değerli milletvekilleri; ne yazık ki bunu onaylayanlarla karşı karşıya olmaktan utanıyorum, utanıyorum.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Biz sizden utanıyoruz.

TAHSİN OCAKLI (Rize) – Arkadaşlar, bakın, Hatay halkının oylarıyla seçildi mi? Seçildi. Yüksek Seçim Kurulu onayladı mı? Onayladı. Peki “Türkiye Büyük Millet Meclisine gelin, mazbatanızı alın.” denildi mi? Denildi. Sonra ne oldu? Komisyonlara yazıldı mı? Yazıldı. Anayasa Mahkemesi karar verdi mi? Verdi. Biz Anayasa’ya bağlı bir hukuk devleti değil miyiz? Buna rağmen belirlenmiş Meclis Başkanının fezlekeyi okutarak bu açıklamayı yapması Türkiye Cumhuriyeti Büyük Millet Meclisinin onuruna yapılmış bir darbedir değerli arkadaşlar, bunu kabul etmemiz lazım; birincisi budur. Eğer, bunu kabul edersek bu Komisyon toplantıları gerçekten iyi gider. Hukuk yolları açık, hukuk yollarında yeniden elbette itirazlar olacaktır.

Değerli Başkanım, Varlık Fonuyla ilgili, asıl usulle ilgili meseleye gelince, arkadaşlarımızın, bürokratlarımızın yerine mutlaka yöneticilerin olması gerekiyordu. Bizim bunu incelemeye ilgili yeterli süremizin olmadığı ve 2022'nin Ekim ayında gelmesi, asıl tarihi olması nedeniyle bunu inceleme şartımız yoktur dolayısıyla bu toplantının yapılmasını istemiyoruz. En azından bu toplantı devam ederse Can Atalay’a yapılan haksızlığı iktidar grubu kabul etsin. Bu haksızlığı kabul ettiği takdirde ben

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :14

bu toplantıya katılarak görüşlerimi söylemeye devam edeceğim, aksi hâlde protesto etme hakkımı kullanacağım arkadaşlar.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ağbaba, buyurun

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Öncelikle, hepimizin buradaki kaynağı, burada bulunmamızın kaynağı Anayasa, bu kitapçık dolayısıyla hepimizin bu Anayasa'ya saygı göstermesi gerekiyor.

Şimdi, ben Sayın Mehmet Muş'u Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı olarak tanımıyorum çünkü Sayın Mehmet Muş da kaynağını buradan alıyor, Anayasa'dan alıyor. Madde 153 ne diyor? Diyor ki: Anayasa Mahkemesinin kararları kesindir, herkesi bağlar. Madde 161 Plan ve Bütçe Komisyonu tanımlıyor, Sayın Mehmet Muş da orada, o koltukta oturmasını Anayasa'ya borçlu. Dolayısıyla Sayın Mehmet Muşu tanımıyoruz biz, Plan ve Bütçe Komisyon Başkanı olarak...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Benim üzerimden örneklendirmesiniz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ya da Sayın Kurt'u tanımıyoruz ya da

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :15

sayın... Ya, burada bulunan AK PARTİ milletvekillerinin, MHP milletvekillerinin, muhalefet milletvekillerinin hepsinin kaynağı, burada bulunma kaynağı Anayasa'dır değerli arkadaşlar.

Bakın, bu sıradan bir olay değildir. Hani "Millî irade, millî irade." diyorsunuz ya, Yargıtay resmen millî iradenin ırzına geçmiştir; bu kadar!

ORHAN YEGİN (Ankara) – Temiz bir dille lütfen!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bakın, Yargıtay Meclis Başkanına ayar vermiştir, Meclis Başkanı suspus yurt dışına kaçmıştır, Yargıtay Anayasa Mahkemesine ayar vermiştir, Yargıtay milletvekillerine ayar vermiştir? Hani "Gazi Meclis" diyoruz ya, bu Parlamento'ya 1920'de düşman kuvvetleri ayar veremedi, 2015'te, 15 Temmuz 2016'da FETÖ ayar veremedi ama bugün yargı kılığı altında birileri bu Parlamento'ya, bu milletvekillerine ayar vermeye çalışıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bu bir darbe girişimidir! Bakın, bu açık bir darbe girişimidir! Yargıtay eliyle Anayasa'yı hiçe sayma, Anayasa'ya direnme, anayasal düzeni kaldırma ve devre dışı bırakma; kalkışma girişimidir bu, bir darbe girişimidir bu!

Değerli arkadaşlar, herkesin kaynağı bu Anayasa'dır; bakın, tekrar söylüyorum, herkesin kaynağı bu Anayasa'dır; madde 153 açıktır. Bakın, bu kararın arkasında duran ve -maalesef utanç duyması lazım- Adalet

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :16

Bakanlığı yapan birisinin dün bunu okuması utanç durumudur; onu kaynağı da burasıdır. Hatta başka bir şey söylüyorum: Yarın, Cumhurbaşkanlığı makamında oturan Cumhurbaşkanı tanımama hakkını veriyor bu bize, Cumhurbaşkanı tanımama hakkı veriyor. Cumhurbaşkanı'nın kaynağı da bu Anayasa'dır, bu Anayasa kitapçığıdır. Siz bir maddeyi yırtıp atarsanız, bir maddeyi yok sayarsanız herkesin her şeyi yapma hakkı var. Eğer bir memlekette anayasa yoksa, bir memlekette hukuk yoksa orası terör devletine dönüşür. Hukukun olmadığı, anayasanın olmadığı bir ülke var olabilir mi?

Bakın, siz, maalesef, size verilen talimatlarla kaldırmış olduğunuz ellerle, parmaklarla Anayasa'yı yok saydınız ve maalesef, hep kınadığınız, dönem dönem daha önce beraber olduğunuz, beraber fotoğraflar verdiğiniz, beraber büyüttüğünüz, âdeta devleti teslim ettiğiniz FETÖ'den daha kötü bir şey yaptınız; FETÖ silahla, topla tüfekle yaptı, siz parmaklarınızla bir darbe girişimine imza attınız. Bu, kabul edilebilir bir şey değildir! Bu sadece Can Atalay meselesi de değildir, sadece bir milletvekilinin milletvekilliğinin düşürülme meselesi de değildir; bu, Anayasa'ya karşı bir darbe girişimidir, Anayasa'yı yok saymadır! Bunu başka türlü açıklamak mümkün değildir. Hepinizin kaynağı bu Anayasa'dır, Sayın Mehmet Muş'u da o koltukta oturtan Anayasa'dır, bizim burada vekillik yapmamızı sağlayan da Anayasa'dır ama siz Anayasa'yı yok sayarak bir darbe

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :17

girişimine imza attınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Herhâlde 30 Ocak ya da 29 Ocak yarın -herhâlde şu anda Sayın Bozdağ'ı okutan hocalar hicap içindedir- tarihe bir darbe girişimi olarak geçecektir ve buna el kaldıranları da tarih yazacaktır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Oluç...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, sayın vekiller; şimdi tartıştığımız konu şu anda doğrudan Varlık Fonunun denetimiyle ilgili değil, o konuyu zaten konuşacağız daha sonra fakat Anayasa meselesinin önemli bir mesele olduğunu düşündüğüm için ben de kayıtlara geçsin diye birkaç söz söylemek istiyorum. Şöyle hazin bir durumla karşı karşıyayız: Bu 1982 Anayasası'nı en fazla eleştiren ve Anayasa'ya "hayır" oyu verenlerden bir kişi olarak maalesef, iktidar ortakları olarak bugün bizi getirdiğiniz durum "1982 darbe anayasasına, cunta anayasasına uyun bari!" çağrısı yapmak zorunda bırakmanız, hazin buluyorum bunu. Ben bu Anayasa'nın demokratik olmadığını, despotik olduğunu, evrensel hukuk ilkelerine ve

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :18

halklara uygun olmadığını, çok büyük sorunları olduğunu defalarca konuşmuşumdur, sizler de biliyorsunuz; değişmesi gerekiyor, demokratik, özgürlükçü bir anayasa yapılması gerekiyor. 1982'den beri iktidara gelen bütün partiler ve muhalefet partileri bunun sözünü vermiş olmalarına rağmen defalarca çeşitli madde değişiklikleri yapılarak bu Anayasa yamalı bir bohça hâline dönüştürülmüştür. Hani, bazen yamalı bohçalar da güzel olur ama bu yamalı bohçanın hiçbir güzel yanı da yoktur ve biz buna rağmen size diyoruz ki "Yahu, hiç olmazsa bu Anayasa'ya uyun." Yani buna da uymuyorsunuz.

Şimdi, şöyle bir durum var: Anayasa'yı ilk defa çiğnemiyorsunuz iktidar ortakları olarak; yani, sık sık bunu yapıyorsunuz her seferinde aynı uyarıları yapmak zorunda kalıyoruz. Bir kez daha bu durumla karşı karşıyayız. Anayasa'nın 90'ıncı maddesini Türkiye'nin üye olduğu uluslararası kuruluşların kararlarının amir hüküm olarak kabul edildiği 90'ıncı maddesini hep çiğnediniz, yıllardan beri çiğniyorsunuz, bunu siz de biliyorsunuz. Yani nedir bu sözünü ettiğim konu? Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne bağlı olarak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin almış olduğu kararlara... Ki Türkiye Cumhuriyeti devleti Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kurucularındandır, üyesidir ve destekçisidir aynı zamanda, parçasıdır aynı zamanda. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararlarını uygulamayan bir iktidarsınız. Yani Anayasa'nın 90'ıncı maddesini her

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :19

fırsatta çiğniyorsunuz, bunu defalarca konuştuk. Örnek, Demirtaş ve Kavala kararlarıdır, hâlâ Avrupa Konseyinde bu nedenle de izlenme durumunda kaldı Türkiye ve süreç devam ediyor ve hâlâ uygulamıyorsunuz bu kararları, bu bir örnek. Şimdi, bir başka örnek, Anayasa'nın 138'inci maddesi açılmış olan davalar hakkında etkilemek üzere konuşma yapılmasını, görüş bildirilmesini uygun bulmaz; mealen söylüyorum, önümde şu anda Anayasa olmadığı için maddeyi tam olarak okuyamıyorum. HDP'nin kapatılma davasıyla ilgili bu Mecliste grubu bulunan partilerin Genel Başkanları ve bazı yöneticileri, milletvekilleri defalarca Anayasa Mahkemesine yönelik tazyikte bulunmuş, eleştiride bulunmuş, kimi zaman ağır hakaretlerde bulunmuş konuşmalar yaptılar. Yani Anayasa'nın 138'inci maddesi üç yıldır neredeyse her gün çiğneniyor, bu Meclisin içinde çiğneniyor üstelik ve sizler iktidar ortakları olarak sesinizi çıkarmıyorsunuz, tam tersine bunu yapan tarafta yer alıyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Şimdi, bir kez daha Anayasa'nın çiğnendiği bir durumla karşı karşıya kalındı. Yani bu Yargıtay ile Anayasa Mahkemesi arasında sanki bir kavga var ve bu kavgada taraflar ortaya çıktı. Bu zamanında başlamadan önce Adalet Bakanı dâhil olmak üzere Adalet Bakanlığı bürokrasisini ve iktidarın yürütmesini uyardık, "Bakın, bu böyle bir kavgaya doğru gidiyor, eğer uyum sağlanmazsa bu mesele ciddi

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :20

bir sorun hâline gelir." dedik ve geldi. Bunu da dinlemediniz yani sizin alışkanlığınız dinlememek çünkü.

Şimdi, Yargıtay, istisnai hâller dışında hüküm mahkemesi değildir, kanunda bu çok açık bellidir; hüküm mahkemelerinin verdiği kararları bozar ya da onar bazı hâller, istisnai haller dışında, ki o hâller de kanunda belirtilmiştir "Hangi konularda hüküm kurabilir Yargıtay?" diye. Şimdi, böyleyken sanki "Yargıtay ile Anayasa Mahkemesi arasında bir yetki çelişkisi var." tartışması başlatıldı ve bugüne kadar gelindi. Anayasa Mahkemesine kişisel başvuru hakkını kim getirdi? Sizin iktidarınız getirdi ve çok da iyi yaptı yani kötüdür diye söylemiyorum bunu, çok da iyi yaptı çünkü bir kişisel başvuru sayesinde yargı alanındaki adil olmayan yargılamanın en azından bir son denetim mekanizması kurulmuş oldu Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine gitmeden evvel. Şimdi "Anayasa Mahkemesine kişisel başvuru hakkı" demek "Türkiye'deki hukuki sürecin henüz tamamlanmamış olduğunu söylemek" demektir, doğru olan budur yani o süreç tamamlanmadan zaten Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine de gidilemiyor, dolayısıyla hukuki süreç devam ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Sizin şimdi hukuki süreç devam ederken Can Atalay'ın milletvekilliğinin düşürülmesi konusundaki yazıyı okumanız demek... Ki o yazı da doğru yazı değil, okunan yazı hüküm

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :21

yazısı değil. Yine, Anayasa maddesinde der ki: "Hüküm yazısının okunması lazım." Yani yerel mahkemenin hüküm yazısını okutmadınız siz, siz esas itibarıyla kesin mahkeme kararını okutmadınız, bu da bir Anayasa suçu hâline geldi. Yani bunların hiçbirini tartışmıyoruz bakın, ancak biz tutanaklara geçsin diye bunları ifade ediyoruz, söylüyoruz. Yani bunu da söylemiş olayım, değişik iş kararını okuttunuz siz, hüküm yazısını okutmadınız, burada da bir hata yapıldı ve bunun sonucunda Anayasa birkaç açıdan çiğnenmiş oldu, bunu ifade ediyoruz ve bunu dinlemiyorsunuz, ciddiye almıyorsunuz.

Bakın, hatırlatmak için söylüyorum bunu, Ömer Faruk Gergerlioğlu aynı durumla karşı karşıya kaldı, sizin iktidarınız getirdi, onun hüküm yazısını o zaman okuttu, hüküm yazısını okuttu ve süreç tamamlanmamıştı, Anayasa Mahkemesine başvuru tamamlanmamıştı, okuttunuz. "Yapmayın." diye çok anlattık size. Peki, ne oldu sonra? Anayasa Mahkemesinden karar geri döndü ve Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun düşürülmüş olan milletvekilliği yani sizin düşürmüş olduğunuz milletvekilliği tekrar kendisine iade edildi. Enis Berberoğlu'nda da benzer bir durum yaşandı. Şimdi, niye bu yanlışı defalarca yapma konusunda ısrar ediyorsunuz, niye Anayasa'yı çiğneme konusunda ısrar ediyorsunuz; bu anlaşılabilir bir durum değil ve gerçekten, bunu biz söylediğimiz zaman dinlemiyorsunuz, kızılıyorsunuz belki ama gerçekten doğru bir şey söylüyoruz. "Anayasa'ya uyun." çağrısı bu

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :22

çağrıdır. Yoksa, “Bu despotik Anayasa'yı böyle devam ettirelim çağrısı.” değildir. Orada bir milletvekili, sayın milletvekili, biraz evvel söyledi “O zaman yeni anayasa yapalım.” diye, yapalım, demokratik, özgürlükçü, eşitlikçi bir anayasayı bu Mecliste hep birlikte yapalım iktidarıyla muhalefetiyle.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Bitiriyorum Efendim.

Ama yapana kadar da bu despotik, darbe döneminin, cunta döneminin anayasasını uygulayalım. Yani biz beğendiğimiz için değil, çok sevdiğimiz için değil ama hepimizin uyması gereken ve üzerinde yemin etmiş olduğumuz bir Anayasa olduğu için “Uyun.” diyoruz, siz ona da uymuyorsunuz. Yani yeni bir anayasa yapana kadar her şeyi rafa mı kaldıracağız, askıya mı alacağız? Yani hani muz cumhuriyetlerinde bile olmaz bu kadarı, onu söyleyeyim size.

O nedenle, Can Atalay'ın milletvekilliğinin düşürülmesiyle ilgili alınmış olan bu kararın, okunmuş olan bu yazının Anayasa'yla ilgili çok ciddi bir sorun yarattığını bir kez daha vurgulamak istiyorum. Yanlış yapıyorsunuz ve bu yanlış bir kere yapıldığı zaman ardı arkası kesilmiyor. Görüyoruz, ilk defa değil, daha önce de yapılmış, daha önce de milletvekillikleri yanlış bir şekilde düşürülmüş, geri dönmüş bir kısmı yani Anayasa'yı ilk defa çiğnemiyorsunuz ama artık yapmayın diyoruz.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :23

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kalaycı.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ben gündemimizle ilgili görüşlerimizi ifade edeceğim. Evet, Varlık Fonu'yla ilgili denetim hususunu Anayasa'mızın 165, 6741 sayılı Kanun'un da 6'ncı maddesine göre yürütüyoruz. İlk defa yapmıyoruz, biliyorsunuz, 2016 yılında kuruldu Varlık Fonu ve o yıldan bu tarafa yıllık denetim faaliyetlerini Plan ve Bütçe Komisyonu olarak hep gerçekleştirdik. Yönetim Kurulu üyeleri meselesi daha önce de tartışıldı ama burada en üst düzeyde Sayın Genel Müdür Arda Bey burada, aynı zamanda Yönetim Kurulu üyesi, tüm fonun yöneticileri burada. Ayrıca, denetim raporunu düzenleyen Devlet Denetleme Kurulu uzmanları, Kamu Gözetimi Kurumu uzmanları ve SPK uzmanları da huzurda yani daha önce de bu şekilde gerçekleştirdik. Yani "İlla şu da gelsin, bu da gelsin." demeyi gerektirecek bir durum ne mevzuatımızda var ne de uygulamamızda var. Bunun üzerinden yine denetimimizi yapacağız.

Evet, bir gecikme var, ona ben de dikkat çekmek istiyorum. Yani, kanunda öngörülen süre ekim ayı, bilmiyorum ama herhâlde bir izahat getirirler, herhâlde yani rapor yazarken bağımsız denetimden geçmiş raporlar üzerinden rapor yazılıyor, bağımsız denetim şirketlerinin raporu

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :24

mu gecikti, onu bilemiyorum, onunla ilgili herhâlde bir izahat verirler bu gecikmeden dolayı.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Usulle alakalı, Sayın Güneş, buyurun

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, bu Varlık Fonu -Mustafa Vekilimin de ifade ettiği gibi- 2016 yılında kurulmuş, daha önce de bunun denetimini yaptık. Bugün de 2022 yılına ait konsolide bütçesinin, denetlenmiş bütçesinin tekrar görüşmesini yapacaktık. Fakat tabii, bu Can Atalay meselesini dile getirince arkadaşlar, buradan bizi sanki Can Atalay'ın milletvekilliğini biz kaldırmışız gibi, sanki onu hapse biz arttırmışız gibi birtakım iddialarda bulundular.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sadece o değil, Anayasa'yı ortadan kaldırdınız.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bunları söyleyen de CHP.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sadece o olsa...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Şimdi, bakın arkadaşlar, Anayasa'nın 83'üncü maddesinde yasama dokunulmazlığı kısmında İkinci fıkrada diyor ki: "Seçimden önce veya sonra bir suç işlediği ileri sürülen bir milletvekili,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :25

Meclisin kararı olmadıkça tutulamaz, sorguya çekilemez, tutuklanamaz ve yargılanamaz. Ağır cezayı gerektiren suçüstü hali ve seçimden önce soruşturmasına başlanılmış olmak kaydıyla Anayasanın 14'üncü maddesindeki durumlar bu hükmün dışındadır." Anayasa'nın 14'üncü maddesi ne diyor? "Anayasada yer alan hak ve hürriyetlerden hiçbiri, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmayı ve insan haklarına dayanan demokratik ve laik..."

VELİ AĞBABA (Malatya) – Arama bulamazsın, Anayasa'da bulamazsın, uğraşma.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – "...Cumhuriyeti ortadan kaldırmayı amaçlayan faaliyetler biçiminde kullanılamaz."

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Güneş, bulamazsın. Anayasa'da bulamazsınız.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Şimdi, burada normalde, sıradan olaylarda bir milletvekili daha önce işlemiş olduğu...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Fetullah sizi izliyor oradan, boynuz kulağı geçti diyor.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – ...suçlarda veya milletvekili iken işlediği suçlardan dolayı yargılaması durdurulabilir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Boynuz kulağı geçti, ortaklarımla gurur

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :26

duyuyorum diyor.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Ama bunun istisnasını orada yazmış.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Fetullah sizin için diyor, eski ortaklarımla gurur duyuyorum diyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba, lütfen...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bunu yorumlayan kim?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Beni geçtiler diyor. Benim silahla yapamadığımı, topla küfekte yapamadığımı parmaklarıyla yapıyorlar diyor.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bunu yorumlayan kim?

VELİ AĞBABA (Malatya) – İyi yetiştirmişim ortaklarımı diyor.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bir dakika...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba, lütfen...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sayın Ağbaba, bir dinle.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Sayın Ağbaba, ne zaman görüştün?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bir dakika Nilgün Hanım.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Pensilvanya'dan eski arkadaşlarınız var ya, iyi bilirsiniz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ne zaman görüştünüz?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bunu yorumlayan kim? Yüksek mahkeme.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Şimdi, bunu yorumlayan...

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :27

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Pensilvanya’yla diyalogların devam ediyor herhâlde. Bilmiyorum, diyalogların gayet iyi, Pensilvanya’yla diyalogların devam ediyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Siz de biliyor musunuz yolu, var mı resminiz, var mı fotoğraf?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Hayır, ben gitmedim de sizin diyaloglar hâlâ var. Bakıyorum hâlâ devam ediyor diyaloglarınız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Ben konuşabilir miyim arkadaşlar, bir dakika ben konuşuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlarım, Sayın Ağbaba...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Başkanım, taze haberler burada.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar... Sayın Güneş... Bakın, ekonomi muhabirleri bekliyor, bu değerlendirmeleri bekliyorlar.

(AK PARTİ ve CHP sıralarından karşılıklı laf atmalar)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şimdi biz değerli arkadaşlar, Sayın Ök... Ya şimdi bu usulden ziyade başka bir tartışmanın içerisine girmiş vaziyette Komisyon. Lütfen, değerli arkadaşlar...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ben daha bilmiyorum, daha görmedim, ne okuluna gittim, ne ellerini sıktım, ne dua ettim, ne olimpiyatlarına gittim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, benim usulümle alakalı

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :28

değerlendirmelerinizi lütfen yapın ve kifayeti müzakere diyeceğim bundan sonra, yeteri kadar anlaşıldı, ona göre kararımı verip devam edeceğim.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hakikaten bak bir şey söyleyeceğim: Büyük bir darbe girişimi.

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) – Sayın Başkan, usulle ilgili tartışma yok ki.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) – 15 Temmuzda topla tüfekle yapılanlarla aynısı hiç farkı yok.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar... Sayın Ağbaba, lütfen müsaade edin. Sayın Güneş, devam edin.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Şimdi yorumlayan neticede yüksek yargı mahkemesidir. Neticede onlar o şekilde karar vermişler.

VELİ AĞBABA (Malatya) – 4 Yargıtay üyesine teslim oldunuz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - 2 mahkeme arasında diyelim ki uyumsuzluk olmuş.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Öyle bir şey olması imkânsız.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Anayasa 153'ü okusana Sayın Güneş.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Neticede burada Türkiye Büyük Millet Meclisinde bu okunmuş, okununca da milletvekilliği düşmüştür.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Anayasa 153' oku.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :29

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Peki, milletvekillerinin buradaki etkisi, fonksiyonu nedir? Ben size şöyle anlatacağım.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – İtiraz edecektiniz, ne demek “Nedir?” ya!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Etkisi sadece şu parmak.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Okunur diyor. Bak, onu da bilmiyorsun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Yanlış şeyi okuttunuz. bilerek yaptınız bunu.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Şunu söyleyeyim: Şimdi CHP...

(AK PARTİ ve CHP sıralarında karşılıklı laf atmalar)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar...

AHMET KILIÇ (Bursa) – Oylama yok.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Oylama değil, hükmü okutmadınız, yanlış şeyi okuttunuz ya, bilerek yanlış şeyi okuttunuz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bir dakika arkadaşlar...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, bu meseleyi Plan ve Bütçede çözemeyeceğiz. Bir müsaade edin.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Ama konuşulması gerek.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yahu tamam.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Başkanım, böyle bir şey olmaz yahu! Arkadaşlar, siz konuşurken ben sizi dinledim.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :30

VELİ AĞBABA (Malatya) – Konuşmamızda yanlışlık varsa sen de laf at.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Güneş, bir müsaade edin.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bir dakika, Başkanım...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ben gideyim isterseniz siz beraber burada anlaşın. Bir müsaade edin Sayın Güneş, söz vereceğim, mikrofonunuzu tekrar açacağım.

Şimdi değerli arkadaşlar, bu tarafta böyle sırayla başladık, herkesin söz talebini karşıladık, demokratik bir şekilde şimdi bu arkadaşlarımız cevap veriyor. Şimdi değerli arkadaşlar, buradaki cevap vermeye...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ben onu tanımıyorum, sizi de tanımıyorum, Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı da tanımıyorum; sizin de bizi tanımama hakkınız var, artık bundan sonra sizin de var yani.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Tamam, siz tanımayın, biz tanıyalım onu, nihayetinde Milletvekilimiz, o da görüşlerini ifade ediyor. Dolayısıyla bu şekilde sürdüremeyiz. Lütfen müsaade edin.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sizin de tanımama hakkınız var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Güneş, sürenizi başlatıyorum, toparlayın lütfen.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Şimdi, sayın CHP milletvekilleri haktan, adaletten, Anayasa'dan falan bahsettiler; bunlar güzel şeyler, gerçekten de

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :31

buraya gelmiş olmanıza seviniyorum. Şimdi, bakın arkadaşlar, İç Tüzük'te ne diyor mesela herhangi bir karar vermek için? Veli Ağbaba'ya soruyorum: Toplantı yeter sayısı kaçtır Veli Ağbaba?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – O seni tanımıyor, sorma bence.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Tanımıyorum.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Toplantı yeter sayısı üçte 1'dir değil mi? 600 milletvekili olursa 200'dür. Peki, karar yeter sayısı kaçtır? Dörtte 1'dir. Peki, o zaman siz, 2007 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi Cumhurbaşkanını seçerken 367'yi direktmekle ne yaptınız? O zaman iç hukuk, İç Tüzük, kanun yok muydu arkadaşlar?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Onun intikamını mı alıyorsunuz?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Onun intikamı değil.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – “O hataydı, aynısını biz de yapalım.” mı diyorsunuz? Demek istediğin şey ne, onu anlamadık.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bakın arkadaşlar, bu, sizin hukuka, adalete ne kadar bağlı olduğunuzu gösteriyor. En yakında, bakın, İYİ Partiye billboardları astırmamışsınız.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Onu bize söyleme, yeni ortağınız Doğu Perinçek'e söyle. Tamam mı?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Buradan nereye geleceğimi biliyor musun? Yani CHP'nin hakka, hukuka, adalete, Anayasa'ya ne kadar bağlı olduğunu

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :32

buradan biz görüyoruz arkadaşlar.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – “Hak, hukuk, adalet” kelimeleri ağızınıza yakışmıyor.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Anayasa konusunda konuşacak en son parti CHP'dir arkadaşlar.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Onu diğer ortaklarına söyle.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Arkadaşlar, burada bizi itham etmeyin. Burada diyelim ki... Hani, onu diyordunuz ya, biz öyle demiyoruz; işte, “Ankara'da yargıçlar var, cumhuriyet başsavcıları var.” falan diyordunuz ya işte, sizin “Var.” dediğiniz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Askıya aldınız hukuku.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Güneş, teşekkür ediyorum.

Sayın Aksu...

ERSAN AKSU (Samsun) – Sayın Başkanım, Değerli Komisyon üyelerimiz ve Varlık Fonunun yöneticileri; ben herkesi saygıyla selamlıyorum öncelikle.

Öncelikle şunu paylaşmak isterim: Ülkemize hakikaten haksızlık yapıyoruz bazı beyanlarımızla, ifadelerimizle diye düşünüyorum. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarını uygulamayan bir ülke durumunda Türkiye'yi tanımlamak ülkemize çok büyük bir haksızlık. Avrupa İnsan

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :33

Hakları Mahkemesinin kararlarının icrasını takip eden Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesidir ve bunun her yıl verdiği istatistikler var. Bu istatistiklere göre Türkiye'nin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarını uygulama oranı yüzde 89'la Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına tabi olan ülkeler ortalamasının en az 10 puan üzerinde ve bu noktada diğerleri yüzde 80'ler nispetindeyken Türkiye bu noktada fevkalade başarılı bir süreç yönetiyor ve insan haklarına, hukuka uygunluk noktasında hiçbir tereddüt ve tartışma yok. Açıkçası yirmi beş sene avukatlık yapmış olan, bir Komisyon üyesi olarak paylaşmak isterim ki burada usul tartışması olarak belki başlatıldı konu ama neticede Anayasa'mızın 165'inci maddesi Varlık Fonunun denetimiyle ilgili raporların görüşülmesi noktasında Komisyonumuzu yetkilendiriyor ve Komisyonumuz da Anayasa'dan yetkisini alan teknik bir Komisyon niteliği itibarıyla. Bu hukuki konunun mahkeme kararının Genel Kurulda da okunmasından bahsediyoruz. "Mahkeme kararı okunur." demiyor zaten Anayasa'mız. Anayasa'mızın 84'üncü maddesinin ikinci fıkrasında milletvekilliğinin özellikle düşmesi, tabloları ne şekilde cereyan eder derken kesinleşmiş mahkeme kararının, kesin mahkeme kararının Genel Kurula bildirilmesinden bahsediyor, hükmün okunmasından bahsetmiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :34

ERSAN AKSU (Samsun) - Anayasa'mızın 84'üncü maddesinin ikinci fıkrası da sadece bildirilmesinden bahsediyor ve bir oylamaya da tabi olmaksızın bildirinin, ifade edilen bildirme işleminin Genel Kurulda okunması suretiyle, sadece bildirim okunması suretiyle, mahkeme kararı da değil... Benim de meslektaşımıdır Can Atalay. Açıkçası 2022'nin Nisan ayında on sekiz yıla mahkûm edilmiş bir zanlı durumundayken neticede süreçler başlatılmış ve yürütülmüş. Ben bu noktada teknik komisyon niteliğindeki gündemimizin dışında olan bir mevzu olduğunu biraz önce Değerli Milletvekilimiz İsmail Bey'in ifade ettiği hususlara da katılarak gündemimize devam etmemiz gerektiği hususunu takdirlerinize arz ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Yegin...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Teşekkür ederim.

Komisyonunda sürekli karşılaştığımız bir şey, usul üzerinde söz alıp tabii, usulün dışında farklı konular ister istemez konuşuluyor, siyasi gündemler de buraya giriyor.

Az önce kıymetli vekillerimiz de ifade ettiler, biz parmaklarımızla oy kullanarak orada bir kararın neticelenmesini sağlayıcı bir ortam görmedik. Biz sadece Cumhuriyet Halk Partisinin kapalı oturumda tartışılmasıyla ilgili hususa ilişkin vermiş olduğu önergeyi reddeden veya işte kabul etmeyen

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :35

-neyse nasıl olduysa- orada oy kullandık. Onun dışında zaten az önce bahsettiler de herhangi bir oy kullanma, herhangi bir vekillik düşürülmesine ilişkin...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Okumayı desteklediniz mi desteklemediniz mi? Karşıysanız bilelim, karşı mısınız onu bilelim yani.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Yok, hayır, şunu söylemek istiyorum: Son tahlilde Can Atalay meselesi veya diğer meselelerle ilgili, işte, az önce bahsedildiği Kavala meselesi, vesaire bunların hepsiyle ilgili bizim de kendi düşüncelerimiz var ve bunlar açıklamaktan da çekinmiyoruz biz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bize katılıyorsanız bilelim.

TAHSİN OCAKLI (Rize) – Açıklayın o zaman.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Bunları üst düzeyde de söylüyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Anayasa'yı takmıyoruz diyorsunuz yani.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Bizim bu ülkenin güvenliğiyle, bizim bu ülkenin bağımsızlığıyla -kendi bakış açımıza göre- bizim bu ülkenin geleceğiyle ilgili problemlili olan her şeye karşı bir tutumumuz var, siyasal bir tutumumuz var. Onların yaptıklarıyla ilgili mesele hukuki bir mesele. Yani benim karşı olmam, benim onun söylemlerine karşı çıkmam, siyasal olarak onun tam karşısında durmam, onun tam aksi cümleler söylemem başka bir şey; onun yaptıklarınının hukuki bir müeyyidesinin olup olmamasıyla ilgili mesele başka bir mecrada yürüyen başka bir mesele.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :36

Dolayısıyla burada bize kimsenin "Anayasa'yı rafa kaldırdınız. Şöyle yaptınız, böyle yaptınız." gibi bir şey söylememesi gerekir. Bunlar bulunduğunuz yerden çok ileri düzeyde söylenmiş siyasal tutumlardır.

TAHSİN OCAKLI (Rize) – Karşı mısınız sadece onu söyleyin, o kadar, başka bir şey istemiyoruz. Doğru buldunuz mu?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Süreç tamamlanmış, Anayasa Mahkemesi kararını vermiş artık. Onun üzerinde hâlen daha...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Şunu söylemek istiyorum ben: Temel meselelerden bir tanesi de şu...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ORHAN YEGİN (Ankara) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

Şimdi, sizin bence probleminiz şu: Konuştuğunuz cümleler, ortaya attınız iddialar kişiden kişiye, fikirden fikre, ideolojiden ideolojiye, yaşam tarzından yaşam tarzına değişiyor. O yüzden ne kadar yüksek tonda tepki verirsiniz verin, ne yaparsanız yapın toplumda, milletin vicdanında karşılık bulmuyor çünkü millet biliyor ki Sayın Ağbaba, kusura bakma, özür dilerim, nasıl işine geliyorsa öyle konuşuyorsun, millet bunu böyle biliyor, sen ve arkadaşların.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Şeye de gelsene, TOGG'u durduramazsınız, bayrağı indiremezsiniz, ezanı susturamazsınız, oraya da gel bir, oraya da gel!

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :37

ORHAN YEGİN (Ankara) – Şimdi, Sayın Başkan, 7 sektörde...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Oraya da gel!

ORHAN YEGİN (Ankara) – Bak, bir şey söyleyeyim, sizin silginiz kaleminizden önce bitiyor, toplum bunu görüyor, millet bunu biliyor.

7 sektörde 30 şirketten oluşan, dışa bağımlılığı azaltacak yatırımları, altyapı projelerini, stratejik yatırımları desteklemeyi, bölgesel ve küresel liderler oluşturmayı, finansal piyasalarda hem derinliği hem çeşitliliği artırmayı, ilave değerler oluşturmayı hedeflemiş, portföyündeki tüm şirketlerin devirden önce tabi oldukları denetim usulleri neyse aynısı korunarak bir de buna bağımsız denetim eklenmiş bir yapının çalışmalarını değerlendirmek üzere buradayız. Bütün arkadaşlara hoş geldiniz diyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Oluç, söz verdim size, dönmek istemiyorum bir daha.

Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Ya, polemik yapmak için söylemeyeceğim, kayıtlara geçsin diye söylüyorum.

Birincisi, Anayasa Mahkemesi, biliyorsunuz, Anayasa'nın 14'üncü

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :38

maddesinin uygulanmasıyla ilgili bir muğlaklık olduğunu tespit etti ve Meclise bu konuda Anayasa'nın 14'üncü maddesinin düzenlenmesiyle ilgili talepte bulundu. Bu duruyor bir kenarda yani bunu hatırlatmak istiyorum, sadece hani Anayasa 14 konuşulduğu için bir görevimiz var, yapmadık.

İkincisi, Sayın Aksu, çok güzel söylediniz, doğru, ben de yüzde 89'u biliyorum. Hakikaten iyi yani iyi olana "iyi" diyoruz, yüzde 89 iyi fakat Sayın Yegin güzel dedi "Nasıl işinize geliyorsa öyle yapıyorsunuz." O yüzde 11 var ya uygulanmayan, o yüzde 11'in içinde çok önemli uygulanmayan maddeler var, AİHM'nin aldığı kararlar var, onu hatırlattım sadece, onu söyleyeyim.

Bir de siz de hukukçusunuz, biliyorsunuz, bir şeyin bildirilmesi için okunması gerekiyor, o okunması gereken de hüküm; öyle.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Başkan, 2 cümle söyleyebilir miyim?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türelî...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – 2 cümle.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şimdi, döndüm...

Buyurun.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :39

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Yok, hemen bir şey şey yapacağım. Şimdi, Sayın Yegin de söyledi, bakın, gerçekten önemli bir konu fakat iki buçuk günde bizim bunu inceleme şansımız yok. Bakın, gerçekten yok. Eğer önemliyse, ciddi bir şey yapacaksak zaman olması gerekirdi. Önceden gelir, anlarız, bak, bütçede de öyle, planda da öyle. Plan beş gün sonra geldi, bütçe gene bir hafta önce oldu. Pazartesi günü öğleden sonra geldi yani ne zaman inceleyeceğiz bunu? Yani layıkıyla konuşacaksak bunun üzerine denetim olarak, onun için zamana ihtiyaç var. Eğer Sayın Başkan, sizler diyorsanız ki "İki buçuk günde, evet, hallolabilir bu iş." tamam o zaman ama olmadığını siz de biliyorsunuz, biz de biliyoruz. Sadece bunu ifade etmek istedim. Yani usul ve dediğim gibi, karşımızda da siyasi sorunların olmuş olması, bu konulardaki görüşmelerin başka bir mecra içinde olmasına ve olması gerektiği gibi sürdürülmesine yarar.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, 26 Ocak Cuma günü akşama doğru Komisyonumuza havale edildi, iş günü, cuma günü geldi.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bize pazartesi günü geldi.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Hemen ertesi günü, ben bunun dağıtımını - cuma gelince, araya cumartesi pazar girdiği için- pazartesi günü yaptım.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Yani keşke gelseydi, belki çalışırdık

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :40

hafta sonu.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ama benim gördüğüm, buradaki eğilimin... Daha uzun bir süre sağlayabilirim bunu arkadaşlar, bununla alakalı bir şeyimiz yok. Bundan sonraki müzakerelerde ben gündemi bir hafta da bekletirim, on gün de bekletirim yani dağıtımdan sonra on gün bekletebilirim.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Yani doğrusu buydu.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ama ben daha önceki müzakereleri hatırlıyorum, bu Komisyonun şimdiye kadarki görüşme usulünde, oluşturduğu gelenekte böyle bir şey oluşmuş, böyle bir usul oluşmamış.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Geçen sene iki ay sonra görüşülmüş.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Madem daha uzun bir süre isteniyor, bundan sonraki toplantılarda ben bunu, hayhay, sağlayabilirim, dağıtımını yaptıktan sonra en az bir hafta bekleyebilirim. Eğer dersiniz ki "On gün bekleyelim." On gün de beklerim.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Şimdi yapalım Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şu an, Sayın Türelî, bir toplantıyı açmış vaziyetteyim.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hiç on gün bekleyecek bir hâlin yok. Çok inandırıcı değil.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Yok, bir hafta beklerim, problem değil.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :41

Yani o zaman, bundan sonraki müzakerelerde dağıtımdan itibaren bir hafta sonra toplantıyı yapmak üzere bunu da kayıtlara geçirip hazırun ve Komisyon üyelerimiz buna şahit olsunlar. Zaten kayıtlara girdiği için bundan sonraki, önümüzdeki yılın toplantısını en erken dağıtımdan bir hafta sonra... On gün de yapabiliriz, ben duruma bakarım. Madem böyle bir ihtiyaç görülüyor, böyle bir talep var Komisyonumuzdan, bunu değerlendiririm.

Kaldı ki, değerli milletvekilleri, Varlık Fonunun hissedar olduğu diğer kamu şirketleri zaten KİT Komisyonunda denetleniyor yani biz, sadece şu an fonu... Yoksa, Ziraat Bankasının KİT raporu gidiyor, Halk Bankasının KİT raporu gidiyor, diğer kamu şirketlerinin Sayıştay raporları KİT Komisyonunda zaten bir değerlendirmeye tabi tutuluyor. Bunu da özellikle belirtmek isterim.

Öncelikle, şimdi, değerli milletvekilleri, denetim raporlarına ilişkin açıklama yapmak üzere Devlet Denetleme Kurulu Denetçisine de önce söz vereceğim. Sonra, Sayın Varlık Fonu Genel Müdürüne sunumunu yapmak için söz verip müzakerelere geçeceğiz.

Sayın Denetçi, buyurun lütfen.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :42

DEVLET DENETLEME KURULU DENETÇİSİ TUĞÇE BABAOĞLU –

Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhurbaşkanlığı makamı tarafından 6741 sayılı Kanun'un "Denetim" başlıklı 6'ncı maddesinin (2)'nci fıkrası kapsamında yapılan görevlendirmeye istinaden Türkiye Varlık Fonu bünyesinde yapılan denetim hakkında bilgi arz edeceğim.

Gerçekleştirdiğimiz denetime dair bilgileri anlatma fırsatı verdiğiniz için denetim ekibim adına teşekkür ediyorum.

Denetimin konusunu, sizlerin de bildiği gibi, 6741 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesinin (2)'nci fıkrasında yer alan Türkiye Varlık Fonu Yönetimi AŞ şirketi tarafından kurulan diğer şirketler, Türkiye Varlık Fonu ve Türkiye Varlık Fonu bünyesinde kurulan alt fonların 2022 yılına ait bağımsız denetimden geçmiş yıllık mali tabloları ile faaliyetlerinin bağımsız denetim standartları çerçevesinde denetlenmesi oluşturmaktadır. Bu çerçevede özellikle belirtmek isterim ki kanunun anılan maddesi bize Varlık Fonu ve bağlı yapılarının bağımsız denetimden geçmiş yıllık mali tabloları ile faaliyetlerinin bağımsız denetim standartları çerçevesinde denetlenmesi yetkisini vermektedir. Dolayısıyla yapılan denetimde bağımsız denetim standartları mevzuatı esas alınmakta, TVF'nin denetimden geçmiş mali tablo ve faaliyetleri bu standartlar çerçevesinde denetlenmektedir.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :43

Denetim, Cumhurbaşkanlığı makamının talimatları doğrultusunda Devlet Denetleme Kurulu Başkanlığının görevlendirmesiyle başlamaktadır. Bu yıl Türkiye Varlık Fonunun 2022 yılı mali tabloları ve faaliyetlerinin denetimi kapsamında 2 vergi başmüfettişi, 2 KGK uzmanı ve 2 SPK uzmanı olmak üzere toplam 6 denetçi görevlendirilmiştir. Denetim sürecinde TVF yönetimiyle irtibata geçilerek 2022 yılı bağımsız denetim raporları, TVF alt fon ve şirketlerin işleyişiyle ilgili genel bilgi ve belgeler ve ayrıca 2021 yılı faaliyetlerinin denetiminde tespit ettiğimiz hususlarla ilgili yapılan işlemler hakkında bilgi talep edilmiştir.

2022 yılında TVF'nin bağımsız denetimini gerçekleştiren PwC Denetim tarafından toplam 10 bağımsız denetim raporu hazırlanmıştır. Bu raporlardan 8 şirket ve 1 alt fona ait toplam 9 bağımsız denetim raporu denetimin başlangıcında haziran ayı ortasında, konsolide bağımsız denetim raporu ise ağustos ayı sonunda tarafımıza iletilmiştir. Söz konusu raporların tarafımıza gönderilmesini müteakiben PwC Denetimle irtibata geçilerek elektronik ortamda tutulan denetim dosyaları ve çalışma kâğıtları talep edilmiş, istenen belgelerin ibraz edilmesiyle denetime başlanmıştır. İhtiyaç duyulan bilgi ve belgelerin tamamlanması eylül ayının ilk haftasını bulmuştur.

Bu noktada denetim dosyası ve çalışma kâğıtlarının muhteviyatından bahsetmek istiyorum. Denetim dosyası, bağımsız denetimin bütün

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :44

aşamalarını, hesaplama, analiz, işlem ve elde edilen denetim kanıtlarının yer aldığı milyonlarca veriyi barındıran, çalışma kâğıtlarını kapsayan elektronik dokümanlardan oluşmaktadır. PwC, TVF ve TVF'ye bağlı tüm birimlerin denetimini on aylık bir sürede yaklaşık 229 denetim elemanı vasıtasıyla toplam yüz yirmi yedi bin saatlik sürede gerçekleştirmiştir. Denetim ekibimiz ise PwC Denetimin tüm çalışmalarını ve bunların sonuçlarını içeren çalışma kâğıtlarının kontrolünü ve ayrıca geçmiş dönem denetimlerinde yapılan tespitlerin gereğinin yerine getirilip getirilmediğine dair tespitleri 6 kişilik bir ekiple yaklaşık dört aylık bir sürede tamamlamıştır.

TVF'nin denetiminde esas alınan bağımsız denetim standartları, bildiğiniz üzere, finansal tablolarda yer alan bilgilerin önemli bir yanlışlık ihtiva edip etmediğine yönelik makul bir güvence tesis edilmesi için denetçi tarafından uygulanması gereken kurallar manzumesi olarak tanımlanmaktadır. Bununla birlikte bu güvence hiçbir zaman mutlak bir güvenceyi de ifade etmemektedir. Bu çerçevede, özetle belirtmek gerekirse, bağımsız denetim kuruluşu öncelikle bir önemlilik seviyesi belirlemekte ve bu önemlilik tutarının üzerinde kalan finansal tablo kalemlerine yoğunlaşarak hesapların doğruluğuna dair makul bir güvence elde etmeyi amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda elde edilen denetim kanıtları ve ulaşılan güvence seviyesi dikkate alınarak bağımsız denetim

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :45

raporu hazırlanmaktadır.

Tarafımızca yapılan denetim ise bağımsız denetim kuruluğu tarafından hazırlanan bağımsız denetim raporları, denetim dosyaları ve çalışma kâğıtları ile denetime tabi şirketlerden temin edilen bilgi, belge ve kayıtlar üzerinden detaylı inceleme gerçekleştirmek suretiyle bağımsız denetim standartları kapsamında uygulanması gereken denetim prosedürlerinin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığı, uygulanan denetim prosedürleriyle yeterli ve uygun denetim kanıtının elde edilip edilmediğı, elde edilen denetim kanıtlarının güvenilirliği ve doğruluğu gibi hususların değerlendirilmesi neticesinde bağımsız denetimin Türk denetim standartlarına uygun bir şekilde yürütölüp yürütölmediğinin kontrolünün sağlanması olarak özetlenebilir.

2022 yılı denetimimiz sonucunda iki denetim raporu hazırlanmıştır. İlk raporda TVF Yönetim AŞ ve alt şirketler ve bir alt fona ait tespit ve öneriler, ikinci raporda ise TVF'nin konsolide finansal tablolarına ilişkin tespit ve öneriler yer almaktadır. 2022 yılına dair tespitlerimize geçmeden önce sizlere 2021 yılı denetiminde yapılan tespitlerle ilgili olarak muhatap kurumların yaptığı işlemler hakkında bilgi vermek istiyorum. 2021 yılı konsolide rapor sonuçlarına göre bağımsız denetim şirketlerinin 2021 yılı finansal tablolarına ilişkin görüşlerinde PTT'nin TVF grup denetimi ve kendi bağımsız denetimi çerçevesinde iki farklı bağımsız denetim şirketinin

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :46

aynı dönem için farklı denetim görüşü vermesi ve yine PTT'nin öz kaynakları hesabının negatif değerde olması hususlarının bağımsız denetim şirketinin görüşünü taşımamış olması hususunda KGK tarafından inceleme yapılmasının uygun olacağı yönündeki tespitimiz kapsamında KGK tarafından gerekli incelemelerin yapılarak muhataplarına idari yaptırımların uygulanmasına karar verildiği görülmüştür. Ayrıca, 2022 yılında şans oyunlarına ilişkin olarak yapılan düzenlemeye istinaden 2023 yılı değerlemesinde yine DDK önerisi doğrultusunda Milli Piyango İdaresine ödenecek olan yüzde 8'lik kamu payının da dikkate alındığı bizzat tespit edilmiştir.

2021 yılı şirket raporumuzdan İstanbul Finans Merkezi Projesi'nde değerlendirme hizmeti alınan şirket tarafından düzenlenen değerlendirme raporlarına dair tespitlerle ilgili olarak Türkiye Değerleme Uzmanları Birliğine bildirim yapılmasının uygun olacağı yönündeki tespitimiz kapsamında TDUB tarafından değerlendirme şirketi hakkında incelemenin başlatıldığı bilgisi edinilmiş, çalışmaların devam ettiği öğrenilmiştir. Ayrıca, TVF Yönetim AŞ'nin 2022 yılında bu şirketten hizmet almadığı tespit edilmiştir. TVF Enerji AŞ, TVF AEL AŞ ve Türkiye Maden AŞ şirketlerinin öz sermayelerinin negatif olması tespitimiz kapsamında bu şirketlerin öz kaynak yapılarının güçlendirilmesi amacıyla sermaye artırımları gerçekleştirildiği görülmüştür.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :47

2022 faaliyet dönemi denetiminde yapılan tespitler içerisinde öneri getirilen hususlar ise özetle şu şekildedir: İstanbul Finans Merkezi Projesi'nde yer alan İFM AŞ'ye ait 7 no.lu parselin raporlama döneminden sonra Borsa İstanbul AŞ'ye satışı konusunun her ne kadar finansal tablolarda düzeltme gerektiren bir husus olmamakla birlikte TMS 10 raporlama döneminden sonraki olaylar standardı kapsamında TVF İFM AŞ'nin 31/12/2022 tarihli finansal tablo dipnotlarında açıklanmış olması gerektiği yönündeki değerlendirmemiz TVF Yönetim AŞ'ye bildirilmiştir. TVF Bilgi Teknolojileri AŞ'nin Türk Ticaret Kanunu'nun sermaye yeterliliğine ilişkin 376'ncı maddesi kapsamında yapılan hesaplamalarda henüz ifa edilmemiş yabancı para cinsi yükümlülüklerinden doğan kur farkı zararlarına ilişkin ancak sonuca etki etmeyen hatalar sebebiyle ilgili şirket tarafından dikkat ve özen gösterilmesi gerektiği hususunun bilgilendirilmesi sağlanmıştır.

Yine, TVF Bilgi Teknolojileri AŞ'nin Turkcell paylarının gerçeğe uygun değerinin belirlenmesinde pay imtiyazlarının 2021 yılında olduğu gibi 2022 yılında da dikkate alınmadığı yönündeki tespitimiz konusunda daha önce KGK'ya yapılan bildirim çerçevesinde KGK tarafından yapılan incelemenin sonucuna göre işlem tesis edilmesi gerektiği hususu yine TVF Yönetim AŞ'ye bildirilmiştir.

Ayrıca, yönetsel hususlar olmakla birlikte bağımsız denetim

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :48

standartları kapsamında şirketin sürekliliğine etki edecek hususlardan TVF Yönetim AŞ'nin 2022 yılı faaliyetlerine ilişkin Genel Kurul toplantısının zamanında yapılmamış olması, TVF Yönetim AŞ bünyesinde kurulması gereken uluslararası danışma kurulunun henüz belirlenmemiş olması tespitleri yer almaktadır.

Konsolide rapora ilişkin olarak 2021 yılı denetim raporlarında yer alan Halk Bankası, BOTAŞ, PTT, TÜRKŞEKER ve Türk Tarım şirketlerinde finansal raporlamaya ilişkin geliştirme yapılmasının iç kontrol sisteminin geliştirilmesi önerisi, PTT'nin 2022 yılı TVF grup denetimi ve kendi bağımsız denetimi çerçevesinde sırasıyla Detloitte ve Any Partners tarafından yapılan bağımsız denetim çalışmalarında aynı dönemde aynı hesaplara ilişkin farklı sonuçlara ulaşılmamasının TDS'ye uygunluğu konusunda gerekli değerlendirmenin yapılmasını teminen konunun KGK'ye bildirilmesi istenmiştir. Yine, PTT'nin 2022 yılı finansal tablolarına ilişkin Detloitte ve PwC Denetim tarafından verilen görüşlerde Türk Ticaret Kanunu'nun 376'ncı maddesi kapsamındaki değerlendirmeye yer verilmemiş olması hususunun, önceki döneme ilişkin rapor neticesinde yapılan bildirim istinaden KGK tarafından gerçekleştirilen inceleme kapsamında dikkate alınmak üzere bildirilmesi istenmiştir.

Son olarak, TVF'nin Ziraat Bankasının finansal tablolarında gerekli düzeltmelerin yapılmasını talep etme yetkisinin bulunduğu, bu çerçevede

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :49

Ziraat Bankasının finansal tablolarında yer alan serbest karşılıklarda TMS/TFRS'lere uyum sağlanması konusunda gerekli işlemlerin yapılmasını teminen TVF Yönetimi AŞ'ye bilgi verilmesi tespit ve önerileri yer almaktadır.

Denetim süreci ve sonuçlarına dair genel açıklamalarımın sonuna gelmiş bulunuyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, konuşmalarını yapmak üzere Türkiye Varlık Fonu Anonim, Şirketi Yönetim Kurulu Üyesi ve Genel Müdürü Sayın Salim Arda Ermut'a söz veriyorum.

Sayın Ermut, süreniz 30 dakikadır.

Buyurun.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Sayın Başkanım, değerli komisyon üyesi sayın milletvekillerim ve kıymetli katılımcılar; sözlerime başlamadan önce, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 28'inci Döneminin hayırlı ve uğurlu olmasını temenni eder, Plan ve Bütçe Komisyonunun üyesi kıymetli milletvekillerimizi de saygıyla selamlarım.

Özellikle, Plan ve Bütçe Komisyonunda daha önce görev alan sayın vekillerimizin Türkiye Varlık Fonunun genel yapısına daha önceki toplantılardan genel olarak aşına olduklarının farkındayız. Dolayısıyla,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :50

özellikle, bizim Türkiye Varlık Fonunun genel yapısına ve şimdiye kadar yapılan faaliyetlere değindiğimiz sunumumuzun bir kısmı belki daha önce Komisyonda bulunmuş olan sayın vekillerimiz için tekrar olmuş olabilir; onların şimdiden aklarına sığınıyoruz.

Sayın Başkanım, sayın vekillerim; Türkiye Varlık Fonu -aynı zamanda ekranda da sunum olarak yansıttık, sayın vekillerimize de sunum olarak dağıtılmış olduğunu biliyorum, ben sunum üzerinden devam edeceğim-kamuya ait varlıkları daha etkin ve verimli bir şekilde yöneterek Türkiye'nin kalkınmasına ve ekonomik istikrarına katkıda bulunmak için, sizlerin de hatırlayacağı üzere, kilit bir stratejik kurum olarak kurulmuştu. Bugün geldiğimiz noktada, 7 farklı sektörden 30 şirket, şans oyunları ve at yarışı olmak üzere 2 lisans ve 46 gayrimenkulden oluşan bir portföye sahibiz. Şirketlerimizin birçoğu özellikle "ulusal şampiyonlar" diye nitelendirdiğimiz, kendi sektörlerinde lider konumda olan, ülkemize de önemli katma değer sağlayan stratejik şirketler.

Türkiye Varlık Fonu Türkiye'nin stratejik yatırım kolu, sermaye çözüm ortağı, finansal güç merkezi ve doğrudan da yabancı yatırımcıların potansiyel bir ortağı olarak konumlanmış durumdadır. Türkiye Varlık Fonu olarak yatırımlarımızı ve işlemlerimizi özellikle dört ana başlık altında topladığımız stratejik amaç ve görevler doğrultusunda yapmaya çalışıyoruz. Burada, genel hatları itibarıyla bu amaç ve görevlerimizden bahsetmek

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :51

istiyorum ve sunumun ilerleyen kısımlarında da bu anlattıklarımızı, özellikle faaliyetlerimizin bu amaçlarla nasıl örtüştüğünü göstermek adına biraz detaylandırmayı amaçlıyorum.

Özellikle, stratejik amaç ve görevlerimizin ilki, sunumun başında da belirttiğim gibi, fon bünyesindeki varlıkların değerini üst seviyeye çıkarmaktır. Portföyümüzde, daha önce de belirttiğim gibi “ülkemin ulusal şampiyonları” diye nitelendirdiğimiz çok değerli şirketler mevcut ve bu şirketlerimizin değerini de daha da üst seviyeye çıkaracak aksiyonları almak Türkiye Varlık Fonunun en önemli amaç ve görevlerinden biri. Yine, Türkiye içindeki stratejik yatırımlara sermaye sağlamak bizim oldukça önem verdiğimiz stratejik amaç ve görevlerimizden bir diğeri. Kalkınma Fonu anlayışıyla vizyoner projeler, dışa bağımlılığı azaltacak yatırımlar ve altyapı projeleriyle ilgili fırsatların değerlendirilmesi hususunda Varlık Fonu görevlileri olarak elimizden geleni yapmaya çalışıyoruz.

Bir diğeri stratejik amacımız, Türkiye'nin yurt dışı stratejisini ve rekabetçi şirketlerini destekleyen sermaye yatırımları yapmaktır. Ülkemizde potansiyeli olan şirketlere bu amaç doğrultusunda yatırım yaparak yerel şirketlerden bölgesel ve küresel markalar ve lider şirketler çıkaracak ortaklıklar yapmak da Varlık Fonumuzun stratejik amaç ve hedefleri arasında yer almaktadır. Finansal piyasaların iyileşmesine destek olacak sermaye bazlı aksiyonlar olarak, finansal piyasalarda derinliği artırıcı

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :52

adımlar atarak finansal piyasalarda iyileşmeyi ve derinleşmeyi sağlamak da Türkiye Varlık Fonunun stratejik amaç ve hedefleri arasında önemli bir yere sahiptir. Bahsettiğim bu hedeflere güçlü finansman kaynağı, köklü kurumsal yönetim, ilke ve değerlerimiz ve etkin bir yetenek havuzuyla ulaşmayı hedefliyoruz. Türkiye Varlık Fonu'ndan, stratejik amaç ve hedeflerimizden genel hatları itibarıyla bahsetmiş olduk. Sıklıkla gündeme gelen denetim mekanizmasıyla ilgili de özellikle altını çizmek istediğimiz bazı hususlar var. Bu yüzden de özellikle ayrı bir sayfada, başlıkta buna değinmeyi arzu ediyoruz. Türkiye Varlık Fonu kuruluş kanunu gereği çoklu bir denetim sürecine tabi ve bu çoklu denetim üç aşamadan oluşmaktadır: Bağımsız denetim süreci, Devlet Denetleme Kurulu denetimi ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonu denetimi. Bu üçlü denetimin yanı sıra Türkiye Varlık Fonu Portföyüne devredilen tüm şirketlerimiz daha önce tabi oldukları denetim usullerini aynen muhafaza etmektedir: TÜRKSAT, PTT, BOTAŞ, Ziraat Bankası, Halkbank, TPAO, ETİ MADEN, ÇAYKUR gibi Türkiye Varlık Fonuna devredilmeden önce Sayıştay denetimine tabi olan şirketlerimiz için Sayıştay denetimleri aynen devam etmektedir. Denetim konusunu özellikle Plan ve Bütçe Komisyonumuzun verdiği öneme binaen biraz daha detaylandırıp somut örneklerle açıklamak isteriz: Global anlamda rüştünü ispatlamış, finans dünyası tarafından kabul görmüş uluslararası firmalar tarafından hazırlanan bağımsız denetim raporları ve

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :53

Türkiye Varlık Fonu Kuruluş Kanunu ve ilişkili mevzuat baz alınarak Devlet Denetleme Kurulunun bir denetim süreci bulunmakta malumunuz. Sonrasında ise hazırlanan denetim raporları Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonumuzda görüşülmekte. Portföy şirketlerimizde de hem daha önce tabi oldukları denetim süreci devam etmekte hem de bağımsız denetim süreçlerinden geçmekte. Bu konuyu daha iyi anlatabilmek üzere geçtiğimiz yıllarda somut bir örnek vermiştik. Plan ve Bütçe Komisyonunda yeni dönemde de özellikle şu anda görev almaya başlayan vekillerimiz açısından belki bu örneği güncelleyerek paylaşabiliriz: Türkiye Varlık Fonunun portföyde aktif büyüklük açısından en büyük paya sahip olan varlığımız malumunuz Ziraat Bankası ve portföyde yer alan finans sektör dışı bir tane de örnek vermek istersek TÜRKSAT şirketimiz ele alabiliriz. Ziraat Bankası ve TÜRKSAT'ın yıl sonu itibarıyla mali tabloları birden fazla kurum tarafından denetlenmekte. Türkiye Varlık Fonu portföyüne devir öncesi süregelen denetim süreçleri devam etmekle birlikte yeni denetim süreçleri de bu sürece eklenmiş olmaktadır. KİT'lerde zorunlu olan Sayıştay denetimi ve KİT Komisyonundaki ilgili mali yıl denetimleri bu kurumlarımız için aynen devam ediyor. Buna ek olarak Ziraat Bankasının BDDK tarafından, TÜRKSAT'ın ise Kamu Gözetimi Kurumu tarafından yayımlanan düzenlemeler gereği bağımsız denetçi tarafından denetlenmesi gerekiyor.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :54

Yine, Ziraat Bankasının çeyreklik dönemlerde TÜRKSAT'ın ise yıllık olağan yayınladığı mali tablolar bağımsız denetçiler tarafından denetlenmekte, bu denetimlerde az önce bahsedildiği üzere alanında yetkili olarak tanımlanan iki ayrı bağımsız denetim firması tarafından gerçekleştirilmektedir. Belirtilen kurumların BDDK ve Kamu Gözetimi Kurumu düzenlemelerine göre denetime tabii olmasının yanı sıra Türkiye Varlık Fonu portföyünde yer alması nedeniyle mali tabloları bir kez daha Türkiye Varlık Fonunun bağımsız grup denetçisi tarafından denetlenmektedir. Türkiye Varlık Fonu mali tablolarının ve denetçi raporunun Devlet Denetleme Kurulu denetimine de tabi olması nedeniyle -yine Ziraat Bankası ve TÜRKSAT bahsettiğimiz iki örnek kuruluşumuz- Türkiye Varlık Fonu için de hazırlamış olduğu yıllık mali tablolar ve dipnotlarda bu kez de Devlet Denetleme Kurulu tarafından denetlenmiş olmakta. Söz konusu denetlemeyi gerçekleştiren denetim ekibin içinde de biliyorsunuz hem Sermaye Piyasası Kurulu hem de Kamu Gözetimi Kurumundan uzmanlar yer almaktadır.

Son olarak, Devlet Denetleme Kurulunun hazırlamış olduğu bu raporda malumunuz olduğu üzere Plan ve Bütçe Komisyonumuza sunulmaktadır. Sürdürülebilirlik ve çevre sosyal yönetim çalışmaları yine, Türkiye Varlık Fonunun her geçen yıl daha da önem verdiği, çalışmalarının merkezine aldığı bir konudur. Finansal kuruluşların diğer sektörler üzerindeki

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :55

etkisinden dolayı sürdürülebilir kalkınmada bir kaldıraç etkisi oluşturacağına inanmaktayız. Türkiye Varlık Fonu olarak bu bilinç ve mesuliyetle bu konu üzerindeki çalışmalarımızı gerçekleştiriyoruz. Faaliyetlerimiz ve mali performansın yanı sıra portföy şirketleriyle birlikte ortaya koyulan çevre ve sosyal yönetim etkilerini de kapsayan 2022 Yılı Türkiye Varlık Fonu Entegre Faaliyet Raporu'nu yayımladık. Ayrıca, yine 12 adet ÇSY göstergesi için bağımsız bir denetim şirketi tarafından hazırlanan Sınırlı Güvence Görüşü de bu rapora eklenmiş oldu. Ekonomik faaliyetlerin yanı sıra sürdürülebilirlik ve kurumsal yönetim kurulu konularının bir arada ele alınması amacıyla ilk kez geçen yıl Entegre Faaliyet Raporu olarak hazırladığımız raporu bu sene olduğu gibi bundan sonra da yine aynı şekilde hazırlamaya devam edeceğiz. Raporu internet sitemizden zaten yayınlamıştık, kamuya açık bir şekilde Varlık Fonunun internet sitesi üzerinden bu rapora ulaşabilirsiniz. Sürdürülebilirlik, çevresel ve sosyal yönetim konuları kapsamındaki eksiklerimizi de hızla gidermeye çalışıyoruz. Özellikle karbon şeffaflık projesi ve iklimle bağlantılı finansal beyan görev gücü raporları ile "ESG" -environmental social governance- denilen rating alınması kapsamında da boşluk analizi çalışmalarımız tamamlandı.

Türkiye Varlık Fonu Yönetimi AŞ faaliyet sınırları kapsamında bilgi güvenliği sertifikasını aldık. Yine, entegre üretim sistemi yani kalite,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :56

çevre, sera gazı hesaplama ve raporlama ve sıfır atık kurulmasına yönelik çalışmaları da tamamladık, sertifikasyon sürecimiz ise devam etmektedir.

Kurumsal yönetim, iş etiği, iklim değişikliği ve karbon salımı, bilgi güvenliği ve dijitalleşme, yine portföy şirketlerimizle beraber yaptığımız görüşmeler sonucunda öncelikli olarak belirlediğimiz ÇSY -çevre, sosyal, yönetim- konularında -Varlık Fonumuzun kuruluşunun- özellikle portföy şirketlerimizin de bu anlamda pozitif gelişmelere de öncülük etmesi amacıyla bu konuyu devamlı istişare ederek bu konudaki çalışmalarda uluslararası standartlarda uyumu yakalamaya çalışıyoruz. Sürdürülebilirlik, çevre ve sosyal yönetim alanlarını önemli bir gereklilik olarak bundan dolayı görüyoruz, çalışmalarımızın merkezine de alıyoruz. Kısa bir zaman diliminde de bu konuyla ilgili önemli bir yol katedtiğimizi düşünüyoruz. Her geçen sene bu alanda yaptığımız çalışmaların daha iyiye gittiğini de inşallah, size buradaki Plan ve Bütçe Komisyonu toplantılarımızda da sunmayı arzu ediyoruz.

Sayın vekillerim, Türkiye Varlık Fonunun son iki yılda gerçekleştirdiği faaliyetleri genel itibarıyla şöyle bir bakarsak özellikle 2022'nin ilk çeyreğinde kamu bankalarımıza 51,5 milyar Türk lirası tutarında sermaye artışı sağlandı. Yine Abu Dabi Devlet fonu olan EDQ'le 300 milyon dolar tutarında bir teknoloji fonu, Türkiye'deki teknoloji yatırımlarına yatırım yapacak bir teknoloji fonu kurulması konusunda bir

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :57

anlaşma sağladık. Yine, TÜRK TELEKOM'un yüzde 55 oranında hisse satın alınmasının tamamlanması 2022 yılının ilk çeyreğinde gerçekleşti.

2022'nin ikinci çeyreğinde baktığımızda katılım sigortacılığı sektöründe faaliyet gösterecek Türkiye Katılım Sigorta ve Türkiye Katılım Hayat şirketleri kuruldu. Yine, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun kıymetli destekleriyle 7412 sayılı İstanbul Finans Merkezi Kanunu yürürlüğe girdi. Üçüncü çeyrekte ise Türkiye Varlık Fonu 2021 yılı bağımsız denetim süreci tamamlandı ve finansal raporlar açıklandı. Fitch Ratings tarafından Türkiye Varlık Fonunun kredi notu B- olarak belirlendi. Son çeyrekte de KARDEMİR'in -Karabük Demir Çelik Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi- A Grubu hisselerinin yüzde 20,93'ünü temsil eden paylar satın alındı.

2023 yılına geldiğimizde ise Türkiye Katılım Sigorta, Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurulundan -SEDDK- faaliyet izni olarak prim üretimine başlamış oldu. Mart 2021'de kullanılan sendikasyon kredisini 790 milyon euro tutar ve iki yıl vadeli olarak yeniledik. Kamu bankalarına 111,7 milyar TL tutarında sermaye artışı sağlandı. İkinci çeyrekte Sayın Cumhurbaşkanımızın açılışını gerçekleştirdiği İstanbul Finans Merkezi bankalar etabı faaliyete geçmiş oldu, 3 kamu bankamız burada faaliyetlerine başladı. 2023 yılının üçüncü çeyreğinde İstanbul Finans Merkezi Yönetmeliği yürürlüğe girdi. Türkiye Varlık Fonu 2022 yılı bağımsız denetim süreci tamamlandı ve finansal raporlar açıklandı. Yine,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :58

Fitch Ratings tarafından Türkiye Varlık Fonunun kredi notu ülke notuyla paralel bir şekilde B olarak açıklandı. Geçtiğimiz yılın son çeyreğinde ise İstanbul Finans Merkezi için 2 milyar TL tutarında kira sertifikası ihracı gerçekleştirdik. Yine, İstanbul Finans Merkezi Projesi için 5 milyar TL tutarında da köprü kredisi temin edilmiş oldu.

Sayın vekillerim, finansal tablolarımızla ilgili de sizleri bilgilendirmek isterim. Varlıklarda 2022 yılı itibarıyla yüzde 49 kısa vadeli, yüzde 51 uzun vadeli ve 2021 yılı itibarıyla yüzde 44 kısa vadeli, yüzde 56 uzun vadeli olmak üzere dengeli bir dağılım söz konusudur. Konsolide öz kaynaklar ise yine geçen yıla göre yüzde 131 artışla 396 milyar TL'den 914 milyar TL'ye çıkmıştır. Ana ortak TVF'ye ait öz kaynaklarda yüzde 146'lık bir artışla 311 milyar TL'den 763 milyar TL'ye yükselmiştir. Konsolide hasılat 62 milyar dolar karşılığı 549 milyar TL'den 97 milyar dolar karşılığı olan 1,6 trilyon TL'ye artarak yaklaşık 3 katına çıkmıştır.

Sayın vekillerim, Türkiye Varlık Fonunun 2022 yılında güçlü bir finansal performans sergilediğini mutlulukla söylemek isteriz. Türkiye Varlık Fonu 2022 yılında rekora imza atarak net dönem kârını 19,2 artışla 11,1 milyar TL'den 225,3 milyar TL'ye çıkarılmıştır. Dolar bazında da bu önemli bir artışa tekabül etmektedir. Net dönem kârı dolar bazında 9,83 kat artarak 1,3 milyar dolardan 13,6 milyar dolara çıkmıştır. Türkiye Varlık Fonunun toplam varlık toplam varlıkları ise yüzde 75'lik bir artışla 3,2

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :59

trilyon TL'den 5,6 trilyon TL'ye çıkmıştır. Yine dolar bazında bunu ifade ettiğimizde toplam varlıklarının artışı yüzde 22'lik bir artışla 247 milyar dolardan 300 milyar dolar seviyesine gelmiştir.

Sayın vekillerim, sunumumuzun başında sizlere portföy şirketlerimizden bahsederken birçoğu "ulusal şampiyonlar" diye nitelendirdiğimiz "Kendi alanında sektör lideri, ülkemize katma değer sağlayan şirketler." diye özellikle tanımlamıştık. Sizin de gayet iyi bildiğiniz bir tablo bu aslında. Kısaca sektör şirketlerimizi, portföy şirketlerimizi özetlemek istedik sektörlerine göre. Şirketlerin logolarının altında Varlık Fonunun sahibi olduğu yüzdeler oranlarını görmekteyiz. O oranlar Türkiye Varlık Fonumuzun şirketlerdeki hisse oranını göstermektedir. Türkiye Varlık Fonu bu tablodan da göreceğiniz üzere 7 farklı sektörde 30 şirket, 2 lisans ve 46 taşınmazdan oluşan varlığıyla güçlü bir portföye sahiptir.

Sunumun ilk kısımlarında Türkiye Varlık Fonuna stratejik amaç ve hedeflerinden de bahsetmiştik. Gerçekleştirdiğimiz işlemlerin de bu stratejik amaçlarla nasıl örtüştüğünü anlatacağımızı biraz bunlardan bahsedeceğimizi size arz etmiştim. Bu tablonun sol tarafında son dönemde yaptığımız bazı önemli yatırımları ve attığımız adımları görmekteyiz. Hemen sağ tarafında da bu işlemlerin Varlık Fonunun sunumun başında belirttiğimiz stratejik hedeflerinden hangisiyle ya da hangileriyle

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :60

örtüşüğünü görmektesiniz. Birkaç örneği mesela derinlemesine incelersek: Sizlerin de bildiğiniz üzere, İstanbul Finans Merkezi Projesi Türkiye Varlık Fonunun yatırımıyla birlikte hızlanan ve bugün faaliyete geçmiş bulunan bir proje. Burada bizim portföyümüzde bulunan bankaların da yerleri mevcuttu malumunuz. Bizim yatırımımız sayesinde fon bünyesindeki varlıklarımızın değer üst seviyeye çıktı, aynı zamanda ülkemizdeki stratejik bir yatırıma sermaye sağlamış olduk. Bir diğer yandan da İstanbul Finans Merkezi sayesinde ilk defa hem yeşil hem de eser sözleşmesine dayalı kira sertifikası ihracı yaptık, bu da finans dünyasındaki, finansal piyasalardaki derinleşme ve çeşitliliğe direk etki eden bir faktör. Geçtiğimiz yıllarda yaptığımız önemli yatırımlardan bir tanesi de TÜRK TELEKOM'un hisse satın almasıydı. Bu satın alma işlemi Türkiye'deki stratejik yatırımlara sermaye sağlamak ve Türkiye'nin yurt dışı stratejisini ve rekabetçi şirketlerini destekleyen sermaye yatırımları yapma hedeflerimiz doğrultusunda gerçekleşen önemli bir işlemdi. Tablodaki diğer örneklere de baktığımızda her adımın bir veya birkaç stratejik çalışma kapsamında atıldığını görebilirsiniz.

Kıymetli vekillerim, Türkiye Varlık Fonu ve faaliyetleriyle ilgili genel hatlarıyla ilgili bir tablo çizmeye çalıştım. Şimdi de geçtiğimiz yıl gerçekleştirdiğimiz önemli yatırımlarla ilgili sizlere biraz daha detaylı bilgi arz etmek istiyorum. Geçtiğimiz nisan ayında Sayın Cumhurbaşkanımızın teşrifleriyle İstanbul Finans Merkezinin bankalar etabını gerçekleştirdik.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :61

Bir vizyon projesi olan İstanbul Finans Merkezi Türkiye Varlık Fonunun portföyünde bulunan Ziraat Bankası, Vakıfbank ve Halkbank gibi kamu bankalarının genel müdürlüklerinin taşınmasıyla faaliyetlerine başladı ve hâlihazırda yaklaşık 8 bin çalışana ev sahipliği yapmakta. İstanbul Finans Merkezinde yer alan kamu bankalarıyla birlikte, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Borsa İstanbul, düzenleyici ve denetleyici kuruluşlar gibi diğer paydaşlar da tam olarak yerleştikten sonra projede kalan kiralanabilir ofis alanlarının yüzde 70'in'den fazlası için hâlihazırda bir ön talep oluşmuş durumda. Projenin AVM kısmı için de mevcut kapasitemizin 2 katından fazla bir ön talebe ulaşılmış durumdayız. İstanbul Finans Merkezine gösterilen hem yoğun ilgi hem de sektörel ve bölgesel çeşitlilik İstanbul Finans Merkezi projesinde oluşturulmak istenen ekosisteme uygun bir talep toplaması gerçekleştirdiğini göstermektedir. İstanbul Finans Merkezinin, her zaman vurguladığımız gibi, bir gayrimenkul projesi değil, dünyanın önde gelen finans kurumlarını ve şirketlerini bünyesinde bir araya getiren çok boyutlu bir finansal hizmetler ekosisteminin merkezi olarak gördüğümüzü tekrar belirtmek isterim. Uluslararası kuruluşların ve şirketlerin İstanbul Finans Merkezine olan ilgisi de bizim bu düşüncemizi desteklemekte. Son dönemde enerji ticaretinin merkezi olarak da İstanbul Finans Merkezi konumlandırma noktasında Sayın Cumhurbaşkanımızın yönlendirmesiyle çalışmalarımız devam etmekte olup bu konuda 2024 yılında kayda değer bazı gelişmeler bekliyoruz. İstanbul Finans Merkezi toplam 1,3 milyon metrekare ofis alanları, akademi ve araştırma merkezi,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :62

100 bin metrekare alışveriş merkezi, 2.100 kişilik konferans ve gösteri merkezi ve akıllı şehir modeliyle katılımcıların tüm ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde çevreye ve sosyal etki alanına saygılı bir proje olarak tasarlandı. Geçmiş dönemde Plan ve Bütçe Komisyonu üyesi olan vekillerimizin de bu projede çok emeği var, özellikle kanunun oluşmasında; sağ olsunlar. Aslında, bizim daha önceki Komisyon toplantısı döneminde, inşaat aşamasında, İstanbul Finans Merkezi'nde ağırlama şansımız olmuştu sayın vekillerimizi, yerinde bilgilendirme yapmıştık. Uygun görülürse inşallah siz kıymetli vekillerimizi de önümüzdeki aylarda bu anlattıklarımızı bizzat yerinde görmek üzere İstanbul Finans Merkezi'nde ağırlamak isteriz, arzu ederiz. Bu konuda da bunu Sayın Başkanımıza, sayın vekillerimize arz etmiş bulunalım.

Bir diğer faaliyet alanımız da Türkiye Maden; Türkiye'deki maden varlıklarını uluslararası standartlara göre aramak, projelendirmek ve işletmek amacıyla 2022 yılında Türkiye Madeni kurmuştuk, maden çalışmalarımızı da bu şirketimiz altında gerçekleştirmekteyiz. Türkiye Madenin en büyük hedefi, başta altın, bakır, kurşun, çinko, demir ve kritik mineraller olmak üzere madenler konusunda dışa bağımlılığı azaltmak, ülke geneline yayılmış istihdam artışı sağlamak, katma değeri yüksek nihai ürünler elde etmeye yönelik yatırımlara yoğunlaşmak ve bu yatırımlarla ülkemizin sürdürülebilir kalkınma hedeflerine katkı sağlamaktır. Şirket bünyesinde hâlihazırda 26 adet maden ruhsatı bulunmaktadır. 4 proje sahasını önceliklendirerek saha çalışmalarına başladık. Bunlar: Balıkesir

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :63

İvrindi Akçal Altın Projesi, Kastamonu Taşköprü Bakır Projesi, Manisa Çatalçam Altın, Kurşun ve Çinko Projesi ve yine, Sivas Divriği Demir Projesi. Türkiye Maden AŞ tarafından Balıkesir ili İvrindi ilçesinde yürütülen çalışmalar neticesinde Türkiye'nin son yıllardaki en önemli altın keşiflerinden biri gerçekleşmiş oldu, söz konusu keşif için uluslararası standartlarda ve tüm dünyada geçerli kodlara uygun şekilde bir kaynak rapor hazırlattık. Sahada yapılan kaynağın ötesinde de ciddi bir ilave potansiyel de bulunmakta olup kaynak rezerv artırıcı saha çalışmalarına da devam edilmektedir hâlihazırda. Yapılan keşfin ivedilikle ekonomimize kazandırılabilmesi için fizibilite ve çevresel, sosyal etki değerlendirme çalışmalarına da başladığını belirtebiliriz. Diğer 3 sahada da çalışmalarımız yoğun bir şekilde devam etmektedir.

Değerli Başkanım, sayın vekillerim; üzerinde durduğumuz bir diğer proje de petrokimya ve rafineri yatırımları. Türkiye Varlık Fonu olarak ülkemizin ekonomik kalkınmasını ve büyümesini destekleyecek ve bölgesel istihdamı önemli ölçüde artıracak, tekstil, otomotiv yan sanayi, beyaz eşya ve ambalaj gibi alanlarda faaliyette olan tesisler için ithal ham madde bağımlılığını azaltacak ve yeni üretim tesislerinin oluşumuna katkı sağlayacak bir petrokimya kompleksi projesini İskenderun bölgesinde geliştirmek üzere çalışmalarımıza devam ediyoruz. İskenderun Körfezi'nin konumlama olarak belirlenmesinin sebebi de hem ham petrol boru hatları, kara yolu, demir yolu ve deniz yolu bağlantıları sayesinde ham maddeye

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :64

erişim kolaylığı hem de tüketimin yoğun olduğu yerel pazarlara da yakınlığı nedeniyle proje için stratejik ve jeopolitik konumda olmasıdır. Projenin temel amacı Türkiye'nin petrokimya ürünlerinde -daha önce belirttiğim gibi- dışa bağımlılığı azaltmak ve dış ticaret dengesinin iyileştirilmesidir. Türkiye sektörün belli kalemlerinde Çin'den sonra dünyanın en büyük 2'nci ithalatçısı durumunda olup en hızlı büyüyen petrokimya pazarları arasında yer almaktadır. Türkiye'de petrokimya ürünlerine olan talep hızlı nüfus artışı, yüksek sanayileşme seviyesi ve büyüyen sanayi sektörü nedeniyle gelişmiş ülkeler ve dünya ortalamasından daha hızlı bir şekilde artmaktadır. Ayrıca, petrokimya tesisi özel sektör tarafından kullanılacak başka tesislere ham madde sağlayarak bölgede endüstriyel kümelenmenin gerçekleşmesine ve sektörün rekabet gücünün artmasına izin verecektir. Bu nedenle, projemiz ülkemizin ekonomik kalkınmasında, arz güvenliğinde ve dış ticaret açığının ve ithalata bağımlılığın azaltılmasında stratejik bir öneme sahiptir. Yapılan çalışmalar sonucunda tesis devreye girdiğinde bu alandaki ithalatın büyük ölçüde azalacağı öngörülmektedir. İnşaatın en yoğun döneminde 15 bin kişinin, işletme döneminde ise doğrudan 2 bin kişinin, dolaylı olarak ise 14 bin kişinin istihdam edilmesi planlanmaktadır. Piyasa analizi, konfigürasyon geliştirme ve teknoloji değerlendirme fazları tamamlanmış durumdadır; proje sahası seçimi, sahanın jeolojik ve jeoteknik etütleri, projenin ekonomik ve finansal analizi için de detaylı ve

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :65

yoğun çalışmalar yürütülmektedir. Çevresel Etki Değerlendirme yani "ÇED Olumlu" kararı Mart 2023 tarihinde alınmıştır. Bu aşamada proje için stratejik ortaklıkla ilgili görüşmelerin devam etmekte olduğunu da sizlerle paylaşabilirim.

Sayın vekillerim, Türkiye Teknoloji Fonuyla ilgili de çalışmalarımız hızla devam etmektedir. Bu konuda sizleri bilgilendirmek isterim. Türkiye, özellikle son yıllarda teknoloji alanında gerçekten çok büyük bir ivme yakalamıştır. Ülkemizin yakaladığı bu ivmede Türk "startup" şirketleri de çok büyük aşama kaydetmiştir. Ülkemizde teknoloji girişimlerine uluslararası yatırımcıların gösterdiği ilgi de gelinen noktayı kanıtlar niteliktedir. Türkiye Teknoloji Fonu da ülkemizin yakaladığı bu ivmeyi daha yukarıya taşımak amacıyla kurulmuştur. Türkiye Yüzyılı'nın bir projesi olan Türkiye Teknoloji Fonu "fonların fonu" olarak tanımlanan bir yapıda olacak ve Türkiye merkezli girişimlere yatırım yapan fonları destekleyecektir. Fon aracılığıyla bu desteklerden faydalanmak isteyen şirketlerden Türkiye'de kurulmuş olması, mühendisliklerini ve teknik çalışma alanlarını Türkiye'de istihdam etmesi, AR-GE çalışmalarını ülke içinde gerçekleştirmesi, fikrî ve sınai mülkiyet haklarının ya da gelirinin çoğunu da Türkiye'den elde etmesi gibi özelliklere sahip olma şartlarını arayacağız. Türkiye Teknoloji Fonunun yatırım odağında Türkiye merkezli teknoloji girişimlerine yatırım yapan girişim sermayesi fonları, Türkiye'nin stratejik ve teknolojik gelişiminde rol

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :66

alan girişimlere yatırım yapan girişim fonları ve "tohum öncesi; tohum erken, orta ve geç aşamada girişimler" diye tanımlanan aşamalara yatırım yapan girişim fonları yer almakta. Yatırım yapacağımız fonların Türkiye'nin stratejik ve teknolojik özerkliğini destekleyen öncü şirketler yetiştirmesini ve geliştirmesini hedeflemekteyiz. Ayrıca ülkemizdeki teknolojik girişimlerin dünya çapındaki başarısını desteklemesini de arzu ediyoruz. Türkiye Teknoloji Fonunun ekosistemini, büyümesini hızlandıran, bu alanda referans bir fon programı olmasını hedefliyoruz.

Üzerinde durmak istediğimiz diğer bir faaliyetimiz de katılım sigorta şirketlerinin hayata geçirilmesi. Katılım Finans, sizin de bildiğiniz üzere, kendine özgü ilkeleri ve faaliyet yapısıyla insan merkezli bir ekonomik yapı kurmayı amaçlayan, insanın maddi ve manevi boyutlarını bir bütün olarak ele alan, toplumun bireyleri arasındaki ekonomik ilişkileri risk paylaşımı esasıyla düzenleyen, reel sektör ile finansal kesim arasında yakın bir bağın tesis edilmesi ve sistemik risklerin azaltılması açısından ön plana çıkan bir sistem. Yenilikçi, kapsayıcı ve sürdürülebilir bir model olarak milletimizin değerlerini referans alan, sosyal adaleti önceleyen, değer üretimini destekleyen ve bu yönüyle pozitif bir sosyal etki oluşturan katılım finans sistemi, tüm dünyada hızla önem kazanmakta. Son dönemde ülkemizde yürütülmekte olan katılım finans alanındaki bütüncül dönüşüm çalışmaları, Türkiye Varlık Fonu tarafından da dikkatle takip edilmekte. Bu

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :67

çerçeve, Türkiye Varlık Fonunun yüzde 100 oranında hissedarı olduğu Türkiye Katılım Sigorta ve Türkiye Katılım Hayat şirketleri, katılım sigortacılığı prensiplerine uygun olarak 2023 yılı başında üretim faaliyetlerine başladı. Türkiye Katılım Sigorta ve Türkiye Katılım Hayat aracılığıyla ülkemizin tasarruf pazarının büyümesine katkı sağlanması adına farklı ürün ve alternatiflerinin topluma sunulması, Türkiye'de nispeten düşük bir paya sahip olan katılım sigortacılığı sektörünün büyümesinin desteklenmesi, Türkiye'de nispeten yine düşük olan sigortacılık penetrasyon seviyesinin artırılması ve Türkiye'yle benzer sosyokültürel kimliğe sahip ülkeler dikkate alındığında, söz konusu alandaki büyüme potansiyelinden faydalanılması, Türkiye'de katılım sigortacılığıyla ilgili farkındalığın ve bilinirliğin artırılması, Türkiye'de katılım finans ve katılım sigortacılığındaki istihdamın genişlemesi için katkı sağlanması, yine, katılım sigortacılığı sektörüne dinamizm kazandırılması hedeflenmektedir.

Sayın Başkanım, sayın vekillerim; sabrınız için tekrar çok teşekkür ederim. Son bir hususumuz kaldı. Kamu bankalarının sermaye yapılarının güçlendirilmesi, Türkiye Varlık Fonunun finansal piyasalarda iyileşme ve derinleşmeyi destekleme misyonu çerçevesinde Ziraat Bankası, Türkiye Vakıflar Bankası ve Türkiye Halk Bankasına toplamda 111,7 milyar TL tutarında çekirdek sermaye desteği sağlandı. Sunumda da Türkiye Varlık

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :68

Fonundaki bankalardaki hisse oranımızı görebilirsiniz. Finansal piyasalarda istikrar ve derinliği desteklemek hedefimiz doğrultusunda attığımız bu önemli adımla bankaların sermaye yeterlilik rasyoları ve likidite yapıları güçlendirilmiş oldu.

Sayın Başkanım, değerli milletvekillerim; sunumumuzda Türkiye Varlık Fonunu kısaca tanıtip son dönem çalışmalarını da özetlemeye gayret ettik. Sizlerin sorularını da elimizden geldiği kadar burada sözlü ve sonrasında yazılı olarak cevaplıyoruz. Müsaadeniz olursa Türkiye Varlık Fonu Yönetim AŞ alt fon ve TVF'nin kurduğu şirketlerin 2022 yılına ait bağımsız denetimden geçmiş yıllık mali tabloları ile faaliyetlerinin bağımsız denetim standartları çerçevesinde değerlendirilmesi hakkındaki Devlet Denetleme Kurulu Raporu'ndaki bulgulara ilişkin de kısa açıklamalarımızı aktarmak isterim. Birinci bulgu olan Türkiye Varlık Fonu İFM (İstanbul Finans Merkezi) Gayrimenkul İnşaat ve Yönetim AŞ'ye ilişkin olarak İstanbul Uluslararası Finans Merkezi projesinde yer alan 7 no.lu parselin raporlama döneminden sonra Borsa İstanbul AŞ'ye satışı hakkında TVF İFM AŞ'nin 31 Aralık 2022 tarihli finansal tablo dipnotlarında TMS 10 raporlama döneminden sonraki olaylar standardı kapsamında herhangi bir açıklamaya yer verilmemiş olması hususuna ilişkin açıklamamız şu şekildedir: Türkiye Varlık Fonu İFM AŞ'nin esas sözleşmesinde faaliyet konusunu düzenleyen 3'üncü madde uyarınca Türkiye Varlık Fonu İFM AŞ bunlarla sınırlı

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :69

olmamak üzere her türlü arsa, arazi ve benzeri gayrimenkul projelerini devralma ve bunlara yatırım yapma, projeleri satın alma, geliştirme ve pazarlama, inşaatı sona erenleri satma, kiralama ve yönetme alanlarında faaliyet göstermektedir. Esas sözleşmesinde yer aldığı üzere Türkiye Varlık Fonu İFM AŞ'nin gayrimenkul satışı esas sözleşmede düzenlenen ana faaliyet alanlarından biridir. Bu kapsamda Borsa İstanbul AŞ'ye 7 no.lu parselin satışı da TVF İFM AŞ'nin ana faaliyet konusu kapsamında gerçekleştirmiş olduğu rutin bir işlem olarak değerlendirilmiştir. Bununla birlikte Türkiye Varlık Fonu İFM'nin bilançosunda satmak ve kiralamak üzere gerçeğe uygun değerinden tuttuğu yatırım amaçlı gayrimenkullerinin 31 Aralık 2022 tarihi itibarıyla değeri 35 milyar TL'dir. 7 no.lu parselin aynı tarihli gerçeğe uygun değeri de 2.7 milyar TL'dir. 7 no.lu parselin yatırım amaçlı gayrimenkullerinin toplamı içerisindeki payı da yüzde 7,77'dir. Sonuç olarak 7 no.lu parsel ile ilişkin satış işlemini Türkiye Varlık Fonu İFM AŞ'nin ana faaliyetleri çerçevesinde gerçekleştirmiş olduğu rutin bir işlem...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Toparlayın lütfen.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT –
Tamam Sayın Başkanım.

31 Aralık 2022 tarihî itibarıyla bilançosunda yer alan yatırım amaçlı gayrimenkullerinin küçük bir kısmı olarak sadece yüzde 7,77'sini temsil

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :70

etmesi gerekçesiyle ilgili satış işleminin bilanço sonrası önemli olaylarda açıklanması gereken bir husus olmadığı düşünülmüş ve bir açıklamaya yer verilmemiştir.

Diğer bir bulgu olan Türkiye Varlık Fonu...

Sayın Başkanım, değerli vekillerim; bulgu zaten var, zaman kazanmak açısından cevaba geçebiliriz, bulguyu okumuyorum.

2'nci bulguyu da hızlıca izah edersek, Türkiye Varlık Fonu Bilgi Teknolojileri AŞ TFRS 10 konsolide finansal tablo standardında...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Okusanız daha iyi olur.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT –
Öyle mi? Tamam, tamam.

BAŞKAN MEHMET MUŞ– Süre veririz Arda Bey, okuyun.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT –
Tamam Sayın Başkanım, Sayın Vekilim; o zaman ben bulguyu da okuyayım.

Türkiye Varlık Fonu Bilgi Teknolojileri İletişim Hizmetleri Yatırım Sanayi ve Ticaret AŞ'ye ilişkin olarak raporun PwC 5.2 Yükümlülük ve Özlük Kaynaklar bölümünde ayrıntılarına yer verildiği üzere 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 376'ncı Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkındaki Tebliğin Geçici 1 maddesi doğrultusunda Türkiye Varlık Fonu Bilgi Teknolojileri AŞ tarafından yapılan, henüz ifa edilmemiş yabancı para cinsi yükümlülüklerden doğan kur farkı zararlarına ilişkin

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :71

hesaplamalarda hata bulunduğu tespitinden hareketle Türkiye Varlık Fonu Bilgi Teknolojileri AŞ tarafından yapılacak hesaplamalarda gerekli dikkat ve özenin gösterilmesi hususundaki bulgu yönelik açıklamamız şu şekildedir, bunu hızlıca izah edersek: Türkiye Varlık Fonu Bilgi Teknolojileri AŞ TFRS 10 Konsolide Finansal Tablolar standardında yer alan konsolide finansal tablo düzenlememe koşullarını sağlaması nedeniyle finansal tablolarını bireysel olarak hazırlamayı seçmiştir. Buna bağlı olarak Türkiye Varlık Fonu Bilgi Teknolojileri AŞ'nin ana ortağı olduğu Turkcell Türkiye Varlık Fonu BT AŞ finansal tablolarında gerçeğe uygun değeri, diğer kapsamlı geliri...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – ...finansal yatırımlar olarak muhasebeleştirilmektedir. Bunun sonucunda ise TVF BT AŞ öz kaynakları negatif 13 milyar TL olmuştur. Turkcell Türkiye Varlık Fonu BT AŞ finansal raporlarına tam konsolidasyon yönetimiyle dâhil edilmiş olsaydı, öz kaynaklar pozitif olacak ve Türkiye Varlık Fonu BT AŞ'nin TTK 376'ncı madde kapsamında teknik iflas durumu oluşmayacaktır. TTK'nin 376'ncı Maddesini Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkındaki Tebliğin 1'inci maddesi uyarınca henüz itfa olmamış kur farkı zararı hesaplamaya dâhil edilmemektedir. Bu bilgiye ek olarak Türkiye Varlık Fonu BT AŞ'nin hesaplamış olduğu gerçekleşmiş kur farkı zararı

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :72

DDK raporunda yer verilen hesaplamadan 271 milyon 530 bin 42 TL daha fazladır. Kur farkı, zararlarına ilişkin hesaplamalardaki farklılığın TMS 1 standardında belirtilen işletme sürekliliğine ilişkin değerlendirmenin sonucunu değiştirecek bir unsur teşkil etmeyeceği ve ilgili farklılığın finansal tablolara ya da denetçi görüşünü etkisi olmayacağı değerlendirilmektedir. Bunun yanında hesaplamalarda bulgudaki verilen tavsiyeye binaen daha dikkatli ve özenli olunması konusunda gerekli önlemler alınmıştır.

Kıymetli vekillerim, 3'üncü bulguyu da çok fazla zamanınızı almadan hemen hızlıca okumak istiyorum: Türkiye Varlık Fonu Bilgi Teknolojileri İletişim Hizmetleri Yatırım ve Ticaret AŞ'nin bağımsız denetimden geçmiş, 31/12/2022 tarihli finansal raporlarında Türk sermaye paylarının gerçeğe uygun değerlerinin belirlenmesinde pay imtiyazlarının dikkate alınmadığı ve bu durumun TVF BT AŞ 31/12/2021 tarihli finansal raporlarında da bulunduğu ve dolayısıyla konuya ilişkin 27/10/2022 Denetim Raporu neticesinde yapılan bildirimde istinaden KGK tarafından değerlendirilen incelemenin sonucuna göre işlem tesis edilmesi gerektiği hususunda Türkiye Varlık Fonu Yönetim AŞ'ye bilgi verilmesi.

Sayın vekillerim, bu bulguda da Türkiye Varlık Fonu Bilgi Teknolojileri AŞ'nin mali tablolarına gerçeğe uygun değer hesaplaması yapılırken aşağıdaki maddeler ışığında gözlemlenebilir girdileriyle

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :73

hesaplama yapılmıştır. “TFRS 13 Gerçeğe Uygun Değer Ölçümü” standardı paragraf 61'de de “İşletme, gerçeğe uygun değeri ölçmek için yeterli verinin bulunduğu ve koşullara uygun olan, ilgili gözlemlenebilir girdilerin kullanımını azami seviyeye çıkararak ve gözlemlenebilir olmayan girdilerin kullanımını asgari seviyeye indiren değerlendirme yöntemlerini kullanır.” ifadesi yer almaktadır. Gözlemlenebilir girdiler ise “TFRS 13 Gerçeğe Uygun Değer Ölçümü” standardı paragraf 76'da “İşletmenin ölçüm tarihinde erişebileceği özdeş varlıklarının ve borçların aktif piyasalarda kotasyon fiyatlarıdır.” şeklinde tanımlanmıştır.

A grubu imtiyazlı paylar borsada işlem görmemektedir. TVF BT, gözlemlenebilir olmayan girdilerin kullanımını asgari seviyeye indirmek amacıyla A grubu imtiyazlı pay hisselerinin de borsada işlem görmemesi nedeniyle ek bir değer atfetmemiştir. Söz konusu A grubu paylar, B grubu hisselerinin fiyatından hesaplamaya dâhil edilmeyip imtiyaza ilişkin bir prim atansaydı finansal yatırımların gerçeğe uygun değeri 31 Aralık 2022 tarihli mali tablolarda doğal olarak daha yüksek olacaktı fakat imtiyaz paylarının değerinin dikkate alınması subjektivite içereceğinden ihtiyatlılık gereği borsada işlem gören hisselerin fiyatı baz alınarak hesaplama yapılmıştır.

Yine, 4'üncü bulguda, Türkiye Varlık Fonu Yönetim AŞ'nin Genel Kurul toplantısının zamanında yapılmaması rapordaki bulgulardan bir

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :74

tanesiydi. Türkiye Varlık Fonu Yönetim AŞ'nin esas sözleşmesinin Genel Kurul toplantılarına ilişkin hükümlerini düzenleyen 21'inci maddesinin ikinci bendinde "Olağan toplantı her faaliyet dönemi sonundan itibaren üç ay içerisinde yapılır." ifadesi yer almaktadır. Bu hüküm, Türk Ticaret Kanunu 409'uncu maddesindeki ilgili düzenlemeyle aynı doğrultuda olmakla birlikte emredici değil, düzenleyici niteliktedir. Türkiye Varlık Fonu konsolide mali tabloların hazırlanması için TVF portföyünde yer alan şirketler ve bu şirketlerin kendi bağımsız denetim süreçlerini tamamlamış olması gerektiği göz önünde bulundurulduğunda Türkiye'nin bu en büyük konsolidasyon sürecinin tamamlanmasının ilgili faaliyet dönemini takip eden üç ay içerisinde gerçekleşmesi maalesef pek de mümkün olmamaktadır ancak Türkiye Varlık Fonu Yönetim AŞ'nin Genel Kurul toplantısının ilgili faaliyet yılını takip eden yıl içerisinde yapılması konusunda elimizden gelen çabayı gösteriyoruz. Raporun hazırlandığı dönemde henüz yapılamayan Genel Kurul toplantısı 14 Aralık 2023 tarihinde yapılarak süreç tamamlanmıştır.

Yine, bir diğer bulgu olan Türkiye Varlık Fonu Yönetim AŞ bünyesinde kurulması gereken Uluslararası Danışma Kurulunun henüz teşkil etmiş olmaması konusunda da bu konuyla ilgili de Danışma Kurulunun yönetmeliği İcra ve İnsan Kaynakları Komitesi tarafından onaylanmış ve yürürlüğe girmiştir. Komite, verilen yetkiye istinaden

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :75

Danışma Kurulunda yer alacak kişilerin isimleri üzerinde çalışmalarını sürdürmektedir.

Şimdi de Türkiye Varlık Fonunun 2022 yılına ait denetimden geçmiş yıllık mali tablolarıyla ilgili faaliyetlerinin denetim standartları çevresinde de açıklamalarımızı hızlıca açıklamak isterim. “TVF’nin 2022 yılındaki konsolide mali tablolarına ilişkin bağımsız denetim raporuyla ilgili eleştiri yapılacak önemli bir husus bulunmadığı değerlendirilmiştir.” ifadesi yer almaktadır. Bunlarla birlikte, bağımsız denetim firmasının “Bağımsız Denetim Görüşüne İlişkin Değerlendirmeler” başlığı altında ayrıntılı olarak işlenen konulara dikkat çekilmiştir. Buna göre PwC görüşünde yer alan şartlardan Türkiye Varlık Fonunun bağlı ortaklıklarından Halkbank, BOTAŞ, PTT, TÜRKŞEKER ve Türk Tarım şirketlerinde finansal raporlamaya ilişkin geliştirme yapılması ve iç kontrol sisteminin geliştirilmesinin uygun olacağı yönündeki husus... Bu konuda şunu söyleyebiliriz: Halkbankasının iç kontrol sistemleri İç Kontrol Daire Başkanlığı tarafından periyodik olarak kontrol edilmekte; bu Başkanlık, İç Sistemler Grup Başkanlığı aracılığıyla Denetim Komitesi ve Yönetim Kuruluna bağlıdır. Başkanlık, yasalar, yönetmelikler ve BDDK düzenlemelerini hem Denetim Komitesiyle yaptığı periyodik toplantılarla görüşmekte hem de Yönetim Kuruluna altı aylık periyotlarla faaliyet raporu sunmaktadır. Ek olarak, bankaların iç sistemleri ve içsel sermaye yeterliliği değerlendirme süreci hakkında yönetmelik gereğince bilgi sistemleri iç kontrol faaliyetleri de Bilgi Sistemleri

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :76

Kontrolleri Grubu tarafından kontrol edilmektedir. Halk Bankasının iç kontrol sistemlerine ilişkin dönemsel olarak yapılan bağımsız denetim sonucunda olumlu görüş verilmiştir. İnceleme ve kontrol çalışmaları sonucunda oluşan tüm hususlar da ayrıntılı bir şekilde değerlendirildikten sonra gerekli durumlarda Teftiş Kurulu Başkanlığına, idari önlemlerle çözebilecek hususlar ise Genel Müdürlük birimlerine intikal ettirilmiştir. Dolayısıyla Halk Bankası hem kendi içinde kontrol odaklı yapılanmasıyla hem de bankaların bağlı olduğu otoritelerle sıkı bir şekilde kontrol edilmektedir. 2021 yılı sonu Türkiye Varlık Fonu Konsolide Mali Tablolarına ilişkin bağımsız denetçi görüşünde de yer alan PTT'nin yatırım amaçlı gayrimenkullerinin değer tespitine ilişkin husus 2022 yılı ilgili değerlendirme çalışmaları yapılması sonucunda iyileştirilerek bertaraf edilmiştir. PTT'yle ilgili diğer hususlarda da Fon ve PTT yönetimi çalışmaları devam etmekte olup izleyen yıllarda da ilgili şartlı görüşlerinin ortadan kalkması için gerekli özen ve hassasiyet gösterilmektedir.

2021 yılı itibarıyla sona eren hesap döneminde Türk Şekerin ve Türk Tarımının Türkiye Varlık Fonu Konsolide Mali Tablolarına dâhil edilmemesi sonucunda bağımsız denetçi görüşünde de şartlı görüş yer almaktaydı. Yüz yıla yakın bir tarihi olan Türkiye Şeker Fabrikalarının ilk defa 2021 yılında Türkiye'ye devredilmesiyle birlikte bağımsız denetime tabi olmuş oldu ve TFRS uyarınca mali tablo hazırlama yükümlülüğüne girdi. Dolayısıyla 2022 yılında ilgili kurumlara ait TFRS finansal raporları yoğun emekler ve

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :77

finansal raporlama sürecindeki iyileştirmeler sonucunda hazırlandı ve ilk defa bağımsız denetimden geçmiş oldu. Bağımsız denetim sonucunda da 2022 yılı sonu itibarıyla Türkiye Şeker Fabrikalarının açılış stokları, kıdem tazminat karşılığı ve şeker stoku dışında kalan diğer stokları şartlı görüşe konu olmuştur. 2021 yılı stoklarına ve kıdem tazminatı karşılığına ilişkin denetim prosedürlerinin Varlık Fonu Konsolide Mali Tablosu imza tarihine kadar gerçekleştirilmemiş olması nedeniyle 2022 yılı açılış stokları ve kıdem tazminatı karşılığı şartlı görüşe konu olmuştur. Yine, 2022 yılında ilgili bilanço kalemlerine ilişkin denetim prosedürleri gerçekleştiğinden dolayı da 2023 yılında aynı uygulamanın devam etmesi durumunda şartlı görüşlerin kalkması öngörülmektedir. BOTAŞ'ın iç denetim birimleriyle de iletişime geçilmiştir. Bu bulguyla ilgili ve çalışmalar takip edilmektedir.

Yine, denetim raporunda PTT'nin 2022 yılı Türkiye Varlık Fonu grup denetimi kendi bağımsız denetimi çerçevesinde sırasıyla Deloitte ve Any Partners tarafından yapılan bağımsız denetim çalışmalarında aynı dönemde farklı hesaplara ilişkin olarak farklı sonuçlara ulaşılmasının TDS'ye uygunluğu konusunda gerekli değerlendirmenin yapılmasını teminen konunun KGK'ye bildirilmesinin uygun olacağı belirtilmişti; böyle bir husus vardı.

Sayın vekillerim, PTT'nin Türkiye Varlık Fonu konsolidasyon paketinin denetimi Deloitte tarafından yapılırken bireysel TFRS mali

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :78

raporların denetimini Any Partners tarafından yapılmaktaydı. Her 2 denetim firmasının kapsamında ve önemlilik düzeylerinde denetim metodolojilerindeki farklılıklar nedeniyle de görüşler farklılaşmaktaydı. Deloitte tarafından iletilen bağımsız denetim görüşü Türkiye Varlık Fonu konsolidasyon paketi denetim kapsamında olduğu için konsolide raporda ilgili görüş baz alınmaktaydı. Bununla birlikte, bu konuya köklü bir çözüm bulmak adına 2023 yılında PTT'nin grup denetimi ve bireysel mali tablolarının denetimi için de Deloitte atanmış oldu ve kurumun tek bir bağımsız denetçi tarafından denetlenmesiyle ilgili gerekli aksiyonlar DDK'nin bulgusu doğrultusunda gerçekleştirildi. PTT'yle ilgili bir başka husus daha vardı raporda malumunuz. O da PTT'nin 2022 yılı finansal tablolarına ilişkin Deloitte ve PwC denetimi tarafından verilen görüşlerde TTK'nin 376'ncı maddesi kapsamındaki değerlendirmeye yer verilmemiş olması hususu vardı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Buyurun.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT –

Önceki döneme ilişkin 27/10/2022 tarihli rapor neticesinde yapılan indirime istinaden KGK tarafından gerçekleştirilen inceleme kapsamında dikkate alınmak üzere KGK'ye bildirilmesinin uygun olacağı yazılmıştı. Bu hususu da iki cümleyle ifade edebiliriz. Grup denetçisi ile kurum denetçisi

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :79

arasındaki konudur. TVF yönetimi tarafından ihtiyaç duyulması hâlinde PTT'ye gerekli finansal destek sağlanmaktadır. Ve son olarak da Türkiye Varlık Fonu Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Anonim Şirketinde TFRS 10 Konsolide Mali Tablolar Standardı kapsamında kontrol gücü bulunduğu göz önüne alındığında TVF'nin Ziraat Bankasının finansal tablolarında gerekli düzenlemelerin yapılmasını talep etme yetkisinin bulunduğu, bu çerçevede, Ziraat Bankasının finansal tablolarında yer alan serbest karşılıklarda TMS/TFRS'lere uyum sağlanması konusunda gerekli işlemlerin yapılmasını teminen Türkiye Varlık Fonu Yönetimi AŞ'ye bilgi vermesinin uygun olacağı yönünde bir husus vardı raporda.

Sayın vekillerim, bu konuda da Ziraat Bankası mali tablolarını BDDK muhasebe ve finansal raporlama mevzuatı uyarınca hazırlamaktadır. Serbest karşılıklar bankaların risklerini yakından takip etmek amacıyla uygulamış olduğu politikalar sonucunda ihtiyatlılık gereği ayırmış olduğu karşılıklardır. TFRS 10'da yer alan kontrol hükümleri karşılanmakla beraber Ziraat Bankasında bankacılık yönetiminde yer alan profesyonel uzman yönetim kadrosunun ihtiyatlılık gereği almış olduğu finansal stratejik kararlar doğrultusunda, BDDK mevzuatı uyarınca hazırlanan finansal tablolarda karşılıklar ayrılmaktadır. Türkiye Varlık Fonu portföyünde yer alan kurumların bireysel mali tabloları kurumlardaki uzman yöneticiler tarafından yönetilmektedir. Bu son maddeyle birlikte Devlet

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :80

Denetleme Kurulu raporunda yer alan notlara ilişkin açıklamalarımızı da yapmış bulunduk.

Huzurlarınızda raporun hazırlanması başta olmak üzere bütün faaliyetlerimize destek olan çalışma arkadaşlarıma ve DDK başta olmak üzere raporun hazırlanmasında emeği bulunan bütün kurum temsilcilerimize teşekkür ediyorum. Konuşmamı ve sunumumu burada tamamlıyor, sizlere şükranlarımı, saygılarımı arz ediyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sayın Başkan, teşekkür ediyoruz.

Şimdi, birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati:12.56

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :81

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 13.12

BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)

KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)

----- 0 -----

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, 30'uncu Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Şimdi, değerlendirmelerini yapmak üzere öncelikle Komisyon üyeleri sözcülerinden olmak üzere Komisyon üyelerimiz, sonra da Komisyon üyesi olmayan milletvekillerine söz vereceğim ve değerlendirmelerini alacağız.

Sayın Türelî, buyurun lütfen.

Süreniz on dakikadır.

İlave süre verebilirim.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Tamam.

On dakika demeyelim de artık yani... Sayın Başkanım, bu konuyu, zaten şurada iki buçuk günlük bir şey var yani düşünceler...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ben usulen söyleyeyim de usulü ona göre...

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :82

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Ha, orada, hani, daha çoktu biliyorsunuz, sözcülerde hep yirmi dakika... Onun dışında da...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Yok, bunlarda on dakikaydı ama veririm, süre kısıtımız yok, veririm yani siz yeter ki konuşun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Biliyorum, o konudaki iyi niyetinizden hiç kuşku yok.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Türkiye Varlık Fonunun değerli yöneticileri; konuşmama başlarken hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, usul üzerine konuştuk, şimdi de esas üzerine bir şeyler söyleme ihtiyacı var. Şimdi, tabii, varlık fonlarının dünyada da neden kurulduğu, amaçları biliniyor. İki temel var: Ya bir doğal kaynağınız olacak, madeniniz, doğal kaynağınız, zenginliğiniz, onu değerlendirmek, bunu ya belli yatırımlarda kullanmak -o amaçla kurulmuş varlık fonları var- ya da ekonomimiz fazla verecek, bütçe fazlası verecek, dış ticaret fazlası verecek; bu şekilde bunu değerlendireceksiniz. Altındaki mantık da şu: “Var olan bugünkü kaynakları öyle işler de kullanalım ki yarın, gelecek kuşaklarının refahının da düşmeyeceği ve ülkenin kalkınma yolunda bir hamle yapacağı bir yapı oluşsun.” diye yani varlık fonlarının dünyada literatürdeki açıklamasına bunlar fakat ilginç olan şu: Baktığımız zaman,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :83

Türkiye’de bu Varlık Fonunun niye kurulduğunu o zaman da biz anlamadık, eleştirdik, şimdi eleştirmeye devam ediyoruz. Türkiye, doğal kaynak zengini olan bir ülke değil yani belli bir malın, belli bir emtianın ön planda olduğu, onun ekonomiye ciddi katkı sağladığı bir ekonomi değil. Diğer taraftan, bütçe açığı var, dış ticaret ve cari işlemler açığı var. Yani bu Fonun kurulmasının mantığı yok. O zaman da şunu söyledik: "Bu Fon bir çeşit borçlanma fonu gibi olacak." Var olan bazı varlıkların kamu varlıklarının bütçe dışına çıkartılarak bütçe dışında yönetilebilmesi amaçlanıyor burada, başka bir açıklaması yok bunun yani bu, doğru bir yaklaşım değil. "Bütçe" dediğimiz şey, her şeyin bir bütçe içinde olması lazım. Burada âdeta paralel bir bütçe var, inanılmaz rakamlara ulaşmış, bu yüzden buradaki sıkıntı önemli. Yani bu konuda biraz sonra toplam varlıkları millî gelire kıyasladığımız zaman büyüklüğünü de göreceğiz, o kadar büyük bir yapı var ki ortada, devasa bir yapı var; işte, bugün anlattınız, kaç tane kurum, farklı farklı sektörlerde, alanlarda. Niye bunlar bütçe içinde değil? Bunların hepsi kamu varlıkları, bunlar kamu iktisadi teşebbüsleri, daha önce de yönetiliyordu. Neden aldınız bunları bir Varlık Fonu bünyesinde yönetiyorsunuz?

İkincisi, Fonun yapısı problemlidir, Cumhurbaşkanının inanılmaz bir konumu var. Madde 3'te diyor: Cumhurbaşkanı, şirket yapısına ve işleyişine ilişkin usul ve esasları belirliyor, hangi kurumların Varlık Fonuna

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :84

aktarılabacağını belirliyor, aynı zamanda da Yönetim Kurulunun Başkanı ve Yönetim Kurulu üyelerini atıyor. Doğal olarak Yönetim Kurulu hangi bağımsız denetim firmasına bu denetimin yaptırılacağını belirliyor. Sonra en az 3 kişiyi belirliyor, o 3 kişi kamu denetçileri arasından, onları da Cumhurbaşkanı belirliyor. Cumhurbaşkanının iki şapkası var: Bir, Cumhurbaşkanı şapkasını takıyor, belli yetkileri kullanıyor; ondan sonra geçiyor öbür tarafa, hem karar verici hem uygulayıcı hem denetleyici. Böyle bir şey, böyle bir ucube durum hiçbir yerde olmaz. Yani böyle bir yetkinin birisine verilmesi kim olursa olsun mümkün değil. Yani bütün bu yetkilerin aynı kişide birleşmesinin açıklaması yok, dünyada da böyle bir şey yok. Uzun zamandır söylüyoruz yani bu, ciddi bir sakatlıktır, bu şekilde yönetilmez. Bu şekilde yani Cumhurbaşkanının her tür yetkiyi tamamen bir kişi olarak farklı farklı konumlara, pozisyonlara geçip kullandığı bir şey hiçbir şekilde kabul edilebilir değil.

Şimdi, denetim konuşuldu. Denetimde de üçlü bir denetim sizin sunuşunuzda da vardı "Bağımsız denetim, Devlet Denetleme Kurulu denetimi ve TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu denetimi." diye. Sormak istiyorum: Yani bu bağımsız denetim mesela ne kadar sürdü, ne kadarlık bir süre verildi başlangıcından bitimine kadar? Devlet Denetleme Kurulu ne kadar bir süre içinde bu denetimleri yaptı? Plan ve Bütçe Komisyonunda da işte, 29'unda bize geldi; bugün 1 Şubat, görüşüyoruz, 29 Ocak-1 Şubat

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :85

arası. Yani eğer denetimse, eğer orada söylendiği gibi ciddiye alınan bir denetimse bu kadar kısa zamanda, bu kadar dar bir zamansal perspektif içinde görüşülmesinin anlamı yok. O yüzden de söyledim, Sayın Başkan da söyledi yani "Önümüzdeki dönemlerde bu konuya dikkat edeceğim, ondan sonra daha uzun veririz." dedi ama ben beklerdim ki şimdi yapalım bunu, bugünkü görüşmede yapalım. Bakın, önemli bir konu önümüzde ama "Önümüzdeki dönemde yapacağız." dediğimiz... Ben bakıyorum, daha önceki görüşmede de yine benzer şeyler konuşulmuş, Yönetim Kurulunun hatta gelmesi gerektiğine ilişkin konuşmalar da var ama hiçbir şey değişmemiş. Yani bu, bizim yaptığımız parlamenter denetimin son derece eksik yapılması anlamına geliyor. Şimdi, kanun diyor ki denetimde: "Cumhurbaşkanı tarafından belirlenen, işte şu alanlarda çalışan -alanlar sayılıyor- en az 3 kamu denetim elemanı..." Burada "Devlet Denetleme Kurulu" demiyor fakat ilginçtir, Devlet Denetleme Kurulu bu işi yapıyor, Devlet Denetleme Kurulu üyelerini de atayan Cumhurbaşkanı. Ha, burada hepsi belki bünyenizde değil, belki bir kısmı koordinasyondur, başka kurumlardan gelmiştir ama bunun Devlet Denetleme Kurulu bünyesinde yapılması yanlış. Yani buna ilişkin belki kanunda bir açıklık yok ama kanunda "Devlet Denetleme Kurulu yapar bunu." diye bir ibare de yok ya da "Onun öncülüğünde ya da koordinasyonunda yapılır." diye bir ibare yok. Yani bu durum etik değil, bir kere, biraz önce söylediğim gibi yani

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :86

Cumhurbaşkanının hem karar verici hem uygulayıcı hem denetleyici konumda olması ve bütün bu süreçlere ilişkin tek söz sahibi olduğu bir durum kabul edilebilir bir durum değil. Bu denetim, anladığımız kadarıyla bağımsız denetim raporu üzerinden yapılıyor. Yani Sayıştay raporları var. Tabii, konuşuldu, KİT Komisyonuna da onlar geliyor ama bunlarla herhâlde bir ilişkisi yok arada yani belki bu konuda bir ilişkinin kurulması anlamlı olabilir. Bu denetim konusunu çok önemsiyoruz.

Bakın, geçtiğimiz günlerde... Türkiye Varlık Fonunun ilk Genel Müdürü biliyorsunuz, yargılanıyor. Ona ilişkin 25 milyon dolarlık bir iddia vardı, ondan sonra da bu süreç sanıyorum 2018 yılında tespit edildi. Ben şimdi sormak istiyorum: Bu denetim raporlarında bağımsız denetim ve onun üzerinden yapılmış olan kamu denetim raporlarında yok. Neden yok? Neden tespit edemedik? Denetim mi eksik, bir terslik mi var? Yani acaba kamuda yani bağımsız denetim tamamen finansal raporlar üzerinden gidiyor, orada tespit edilmesi gerekirdi, hadi tespit edilmedi diyelim. Arkasından atanan kamu denetçileri, onların tespit etmesi gerekiyordu fakat tespit edilmemiş. Sonrasında bir biçimde ortaya çıktı yani böyle bir şey söz konusu olamaz. Yani o gün 25 milyon dolarsa yarın öbür gün 500 milyon dolarlık bir şey de olabilir, bunu tespit edemiyoruz demek ki bir terslik var burada. Bunu nasıl yapacağız, Sayıştaya mı bırakacağız bu şeyi? Yani bu denetim usulünde biraz bir sıkıntı var gibi gözüküyor.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :87

Tamam, bağımsız denetim standartları üzerinden gidelim falan ama yani sonuç itibarıyla denetimin de bir biçimde düzgün, uygun şekilde yapılması gerekir. Mesela, ben baktım, bir kısım finansal alanda rasyolar var, finansal kaldıraç oranı, öz kaynak bölü varlık oranı, kısa vadeli yükümlülük, toplam yükümlülük, cari oran... Bunlara ilişkin bu rasyoları görmedim ben raporlarda, görmedim, raporunuzda yok. Bu raporların bize verilmesi gerekmiyor mu?

Şimdi, orada bir sürü işlem var, sayfalarca bir şeyler yazılmış ama sonuç itibarıyla onların bir biçimde nedir, finansal şu andaki durumu nedir, bunların belli şeyleri... Bunlar iktisadın, finans alanının, bankacılığın en önemli alanlarıdır, buralara bakar, bunlar üzerinden çıkarsınız, bu oranların belli bir yukarıya çıkması ya da bazen aşağı doğru inmesi ciddi risk seviyesinin arttığını gösterir. Mesela bunlar yok. Hâlbuki bunların bir kere raporda bizim önümüze ayrıntılı bir biçimde gelmesi gerekiyordu.

Mali duruma baktım, toplam varlıklar 5 trilyon 613 milyar. Bakın, çok büyük bir rakam. 2022 yılında gayrisafi yurt içi hasıla 15 trilyon lira, yaklaşık üçte 1'i, çok büyük bir rakamdan bahsediyoruz, 300 milyar dolar çevirdiğimiz zaman. Yıl sonu dolar kuru 18 lira 68 kuruştur 2022'de, 300 milyar dolar, net kârı falan vermişsiniz fakat orada bir de aynı zamanda borç var. Toplam borç 3 trilyon 534 milyar; 3,5 trilyon borcu var. Nedir bu borç? Bu borç niye yapıldı? Tamam, varlığı söylemek güzel ama yani o

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :88

zaman demek ki burada gerçekten bir borçlanma fonu var, borçlanma fonu olarak çalışıyor burası. Bu borçlar nedir, bunların ayrıntıları nelerdir; bu ayrıntıları istiyoruz. Var olan kamu kurumları, hepsi bunların KİT'ler, bunlar geçmişte buraya aktarılmasaydı hazine denetiminde olacaktır şimdi ama nasıl bu kadar yüksek borç bunu bilmemiz gerekiyor.

Yine, baktığımız zaman, fonun yapısı ve portföyü genişliyor gittikçe, yeni KİT'ler kuruyoruz aslında. Niye yapıyoruz bunu, bunu anlamış değilim. Alt şirketler, alt fonlar... Mesela 5 fon varmış, 2'si faal, 3'ü çalışmıyor, 1'i çalışıyor, 1'i dönüştürülmüş şirkete. Zarar eden şirketler var, neden şey yapıyor? Yani gittikçe genişleyen, büyüyen bir yapı var. Yani var olan yapısının da genişlediğini, büyüdüğünü görüyoruz. Mesela faal olmayan şeyler, neden böyle bir fon kurdunuz? Yarın ihtiyaç olur diye mi, bir alt fon? Böylece gayri ciddi iş olur mu? Sonuç itibarıyla önünüze bir şey gelir, ona göre bakarsınız, bir karar alırsınız ihtiyaç olduğu zaman ama ihtiyaç olacak diye öncesinde bir fon kurulmasıyla ilk defa karşılaşıyorum.

Cumhurbaşkanına görevli personel, Varlık Fonu şirketlerinde görevli. Yapmayın arkadaşlar, böyle şey olmaz. Bu etik değil yani zaten her şey Cumhurbaşkanında, var olan kişiler aynı zamanda da Varlık Fonu şirketlerinde görev almışlar, yönetici konumunda, denetçi konumunda ya da başka konumlarda. Yani baktığımız zaman ortada bir devasa yapı var ama bizim bildiğimiz anlamda denetimin dışında hangi kararların

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :89

verildiğini, alındığını göremiyoruz. Yani şunu sormak lazım: Bu kurumdan neden Varlık Fonunda, niye bu Varlık Fonunu kurduk? Yani bunlar Varlık Fonun dışında olsaydı ne olurdu, ne değiştirdi yani nasıl bir şey bekliyoruz buradan? İşte daha iyi, daha hızlı hareket etmesi mi, esneklik mi? Nedir? Ama devletin içinde bütçe birliği, hazine birliği dediğimiz şey en önemli. Burada büyüklüğü gittikçe artan paralel bir hazine var. Bakın, 2022 yılı rakamı toplam varlık 5,6 trilyon 2022 yılı bütçe büyüklüğü 2,9 trilyon, anormal büyük rakamlardan, devasa rakamlardan bahsediyoruz fakat anlıyoruz ki denetim eksik ve yapı son derece yanlış bir biçimde kurgulanmış. İçeride normalde birden çok görevi yapmaması gerekiyor, bunların hepsinin birbirinden ayrılması gerekiyor. Bir yerde birtakım standartları koyan, karar veren, içeride bunları uygulayan ve sonra bunun denetimini yapan kadroların, yapıların birbirinden açık ve net olarak ayrılması gerekiyor. Mesela, 6741 sayılı Kanun'un 5'inci maddesi 3'üncü fıkrası diyor ki: "Finansman sağlanırken Türkiye Varlık Fonu portföyü üzerinde teminat, rehin, kefalet ve ipotek tesis edilebilir." Nedir bu? Yani bunlar var mı? İpotekler, teminatlar bunlar varsa bunları bilmek istiyoruz çünkü bu Fon ve bünyesindeki yapılar her türlü denetimden arı, Sayıştay denetimi yok, Rekabet Kanunu geçerli değil, Kamu İhale Kanunu, Devlet İhale Kanunu'nu burada geçerli değil, Devlet Memurları Kanunu, SPK Kanunu bunların dışında oluşmuş bir yapı var. Ne oldu, bu kadar borç nasıl

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :90

yapıldı, nerelerden borçlandık? Gerçekten buradaki gibi bu teminat, rehin, kefalet, ipotek bunlar kullanıldı mı, neler için kullanıldı, hangi yatırımlar için? Bunları bilmek istiyoruz. Mesela Türkiye Maden, söylediğiniz biraz önce madencilik alanında dediniz ki: İşte, 26 adet maden ruhsatı almış, bir yerlerde bir şey yapacak. İyi ama MTA var, devletin şeyi var. Yani siz bir maden şirketi gibi bir şey mi kurdunuz? MTA'yla ilişkiniz nedir, nasıl bir ilişki içindeyiz? Bunun arama çıkarma işlemini siz mi yapacaksınız, MTA'yla birlikte mi ya da başka ortaklarınız mı olacak? PETKİM ve TÜPRAŞ özelleştirildi, şimdi bu alanda yeniden bu kurumları kuruyoruz. Bunlar AKP iktidarları döneminde özelleştirildi. Şimdi, yeniden bu kurumları kurmaya kalkıyoruz. Yani bu, aslında baktığımız zaman bir şeyi gösteriyor. "Yüzde 82 Sayıştay denetimine tabi." dediniz, mesele yüzde 18 değil onlar neler, hangileri Sayıştay denetimi... Anladığım kadarıyla, sonradan kurulan KİT'ler, alt fonlar Sayıştay denetiminin dışında yani kurulduğu zaman geçenler Sayıştay denetimi var ama sonradan kurulanlar Sayıştay denetiminin dışında. Neden, ne fark var? Aynı yapının içinde, o da bir KİT. KİT'in içinden kuruyorsunuz, onun bünyesinde onu niye Sayıştay denetiminin dışında bırakıyoruz? Yani baktığımız zaman ortada dediğim gibi bir yapı var. Mesela genel kurul yapılmadı, Türkiye Varlık Fonu şirketinin Genel Kurulu yapılmadı. Siz de söylediniz konuşmanızda, raporda da var, siz de söylediniz, denetçi arkadaşımız da ifade etti, siz de

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :91

dediniz ki: "böyle bir emredici durum yok, ihtiyarı bu." İyi ama bütün şirketler bunu yapar. İhtiyarı diye o zaman yapmayın bunu. Yani illa her şeyin yüzde yüz yapılması gibi değil, normal şartlar altında o sene bittikten sonra mart ayı sonuna kadar genel kurullar yapılır. Bankalarda da böyledir, şirketlerde de böyledir, bilançolar açıklanır ve bunlar kamuoyunun bilgisi dâhilindedir ve bunlar üzerine konuşulur, halka açıksa bu çok daha önemlidir. Yani biz buradayız, geliyoruz, burada bir fon var, işte "Bu fon önemli, şöyle ileri gidecek, şu alanlarda yatırım yapacak." demek bu işi çözmiyor. Ülkenin kalkınmasını hepimiz en çok isteriz. Ben Devlet Planlama Teşkilatında yetiştim, plancıyım. Tabii ki ülkenin kaynaklarını belli önceliklere yönlendirmek, daha hızlı büyümek, var olan sorunları çözmek hepimiz için en önemli öncelik ama ben Türkiye Varlık Fonunun bu yapısının hangi sorunu çözdüğünü anlamış değilim, neden böyle bir şeye ihtiyaç duyulduğunu anlamış değilim ve faaliyetlerini net olarak göremiyorum, ne yaptığını göremiyorum, bilmiyorum. Bunlar hepimizin, bu ülkenin değerleri; bunlar hepimizin ata yadigârı, bu ülkede bizim atalarımızın vergileriyle...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Türelî, bir saniye...

Sayın Ermut, milletvekillerinin bu eleştirilerini not alırsanız sonrasında size cevap hakkı için söz vereceğim.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Tabii, tabii.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :92

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu anlaşılabilir değil. Yani bu Varlık Fonu konusunda bizim Cumhuriyet Halk Partisi olarak düşüncemiz de net. Bunun âdeta bir paralel bütçe oluşturduğunu ve bu anlamda da Türkiye'deki Varlık Fonunun, dediğim gibi, biraz önce söylediğim gibi dünyadaki varlık fonunun kuruluş amaçlarıyla bir ilişkisi olmadığını, bu anlamda da bunun doğru olmadığını söylüyoruz. Varlık Fonunun kapatılması ve oradaki kurumların yeniden hazine bünyesine, bütçe içine alınması gerektiğini her zaman söylüyoruz.

Birçok soru var, çok fazla konu var aslında bunun içinde ama belki sonrasında tekrar da söyleriz. Sorulara alacağımız cevaplar bizim için önemli yani bu konuları net ve açık bir biçimde bizimle paylaşın çünkü sonuç itibarıyla eğer Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonunda bir denetim yetkimiz varsa biz bu denetim yetkisini sonuna kadar kullanacağız, kullanmak da istiyoruz zaten. Sonrasında da ona ilişkin eksik gördüklerimizi, biliyorsunuz, bir zorunluluk olmamasına rağmen, bir rapor hâlinde, bir tamamlayıcı raporu olarak iletiyoruz ki siz de sanıyorum ona göre bazı şeyleri orada düzeltiyorsunuz. Onların da sonrasında yani var olan yanlışlıkların belki düzeltilmesi açısından bir katkısı olsun. Yani sonuçta ortada bir yapı var, bu yapı çalışıyor. Onun daha iyi yönetilmesi; kurallara, hukuka uygun olarak yönetilmesi; bütün gelirlerinin, giderlerinin, hesaplarının açık ve şeffaf olması bizim için

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :93

önemli diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Temurci, buyurun lütfen.

SELİM TEMURCİ (İstanbul) - Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok kıymetli üyeleri, Varlık Fonumuzun kıymetli Genel Müdürü, değerli bürokrat arkadaşlarım, basınımızın kıymetli mensupları; ben de hepinizi saygıyla muhabbetle selamlıyorum.

Türkiye Varlık Fonu devletin dolayısıyla milletin varlıklarının neredeyse yüzde 80'ini bünyesinde barındıran bir Fon. Dolayısıyla biraz sonra yine hem Genel Müdürümüz Arda Bey'in ifade ettiği rakamlar üzerinden bazı rakamları yine paylaşacağım. Böyle büyük bir yapı, aslında Türkiye Cumhuriyeti devletin ekonomik performansı için de bu yapının performansının iyi olması elbette ekonomiye çok büyük katkı sağlar. Ben, tabii, biraz önce Cumhuriyet Halk Partisinden Değerli Sözcümüzü dinleyince... Ben Varlık Fonunun Arap ülkelerinde yani enerjisi olan veya Norveç gibi ülkelerde dış ticaret fazlası, cari fazla veren ülkelerdeki gibi bir Fon olduğunu düşünmüyorum. Bu Fon biraz daha, işte, Uzak Doğu ülkelerinde, belki Malezya, Singapur'daki Temasek Holdinge benzetilebilir. Yani aslında stratejik bir kalkınma fonu olarak Varlık Fonunu ben görüyorum, önce onu söyleyeyim. Şu anda bizim burada şu ana kadar

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :94

yaptığımız eleştiriler, ben de artılarıyla eksileriyle birtakım ifadelerde bulunacağım... Bazı konularda siyasi kimliklerimizin ötesinde öyle şeyler söylemeliyiz ki yarın hep birlikte daha iyi olalım. Şimdi, bugün gidin Singapur'da Temasek holdingle ilgili bütün eleştirilere medyada, muhaliflerde bakın, hemen hemen aynı eleştirileri orada da duyarsınız, böyle bir tablo var.

Şimdi, ben şöyle bir giriş yapmak isterim yani bu 2016, 15 Temmuzdan neredeyse bir ay son işte, bu 6741 sayılı kuruluş kanunu yapıldı. Şimdi, ben bu kanunla ilgili olarak birtakım maddeleri yani mutlaka sizler bunu çok iyi biliyorsunuz ama tarihe not düşmek için yani o hain darbe girişiminin etkisiyle belki çok tartışamadığımız "Belki biz bunu kuruyoruz ama bu şekilde bir yapının bu ülkeye, bu ülkenin ekonomisine nasıl bir katkısı olacak?" sorusunu yeteri derecede belki konuşamadık.

Mesela, ben şimdi "Amaç ve kapsamda" madde 1'e bakıyorum bu kanunda da -tabii, birçok şey yazılmış- "yurt içinde kamuya ait olan varlıkların ekonomiye kazandırılması" deniyor. Bu önemli bir şey ama mesela birisinin bize şunu açıklaması lazım: Türkiye Cumhuriyeti devletinin değil, Osmanlı'dan miras alarak çok önemli bir kurumumuz olan Ziraat Bankası... Ziraat Bankası zaten aktif büyüklük olarak Türkiye'nin en büyük bankası. Ekonominin içerisinde ve çok çok önemli bir oyuncu. Şimdi, diğer bankalarda böyle yani bunlar zaten sürecin içerisinde.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :95

Eski bir bankacı olarak bakın, sunumunuzun bir yerinden bir örnek vereceğim. Şimdi, Türkiye'de elbette ekonomi politikaları eleştirilebilir. Faiz meselesi özellikle son altı-yedi yıldır çok fazla eleştiri konusu oldu, faiz ve enflasyon arasında kurulan ilişki. Elbette devletin şu anda kamu bütçesinin 2024'teki verilerini sizler de biliyorsunuz ama biz gerek Kredi Garanti Fonunda gerek düşük faizli kullandırmış olduğumuz kredilerde bunlarla ilgili tabii, yeterli bilgiye sahip değiliz ama şimdi kamu bankalarına sermaye desteği... Yani ilk eleştirim şu: Devletin bildiğimiz bu kurumlarını ne yapacağız da ekonomiye kazandıracacağız? Bunlar zaten ekonominin içinde ve çok önemli oyuncular.

Şimdi, geçtiğimiz yıl yanlış hatırlamıyorsa 50 milyar, 51,5 milyar TL buralara bir sermaye aktarımı yaptınız, şimdi ise 111,7 milyar TL'den bahsediyorsunuz ve şöyle bir cümle kurdu... Ben tabii, Arda kardeşimle daha önceden tanışıyorum, bilgisine de güvenen biriyim, aynı dili konuştuğumuzu düşünüyorum. Şimdi, sermaye rasyolarını güçlendirmekten bahsettiniz. Evet, sermaye rasyoları meselesi, bankacılığın Basel Kriterlerinde en önemli meselelerinden biridir ve böyle bakıldığında ben 160-170 milyar TL'nin... Bakın, burası çok önemli, altını çizelim. Siz eğer yanlış kredi kullanımları, batık kredileri, buraları finanse etmek için Varlık Fonundaki reel sektör ve başta enerji ve madencilik olmak üzere buradaki kaynakların bir bölümü kamu bankalarının zararları için Varlık Fonundan

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :96

aktarılıyorsa bu tablo çok dehşet verici bir tablodur, yarın hepimizi ilgilendiren bir meseledir. Dolayısıyla buralarda ciddi sorunlarımız olduğunu düşünüyorum.

Tabii, bir fon var, yüzde 80 devlete, millete ait olan kurumları yönetiyor, kamu mevzuatına tabi değil, özel hukuk hükümlerine tabi.

Şimdi, yine, Arda Bey, Genel Müdürümüz sunumunda çoklu bir denetimden bahsetti. Doğru, çoklu denetim önemli. Burada 2 şey söyleyeceğim, zamanı da Başkanın da sabrını zorlamak istemiyorum. Yani bu çoklu denetim içerisinde neden mesela Sayıştay yok? Neden bunu söylüyorum? Ben yabancı kuruluşlarla yani Pricewaterhouse olsun Deloitte olsun bunlarla çalışılmasına karşı biri değilim çünkü oralarda da bizim gençlerimiz çalışıyor, yetişiyorlar uluslararası finansman konusunda. Onların başka bir şeyine karışım onu söyleyeceğim.

Bu Sayıştay denetimi öyle bir meseledir ki arkadaşlar, bence siyasilerin de bürokratların da burada durup bir düşünmesi lazım. Cumhurbaşkanımızı millet seçmiştir. Dolayısıyla o kuruma o makama olan saygınlık konusunda herhangi bir şey söylemeyiz ama şu çok önemli bir şey: Yani düşünün Varlık Fonunun Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Cumhurbaşkanımız, Devlet Denetleme Kuruluna o görevi veren Sayın Cumhurbaşkanımız. Ya, böyle bir şey arkadaşlar, bakın, burada bir tuhafılık var yani. Biraz önce Rahmi Bey söyledi, detaya girmeyeyim. Biz, normalde, az önce söylendi, ben çok

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :97

üzülüyorum ama bu konu bence AK PARTİ'li arkadaşlarımızın da önemle üzerinde durmaları gereken bir konu. AK PARTİ'nin siyasi tarihinde ilk defa bir yolsuzluk soruşturması açıldı ve buna Sayın Cumhurbaşkanı önyak oldu. Bak, çok önemli bir şey bu. İlk kez oldu, bu 25 milyon dolar -biraz önce bahsedildi- üzülererek ifade ediyorum, bakın, şu anda 6 milyon doları MacKenzie Türkiye'ye ödedi çünkü bizimle çalışması var, 9 milyon doların da nereye gittiğini biliyoruz, 10 milyon dolar buhar; peki, bu para buraya nasıl geldi? Asla, hiçbir bürokrat arkadaşımızın bunu yaşamasını istemem. Sayıştay denetimi sadece finansal bir denetim değildir. Neden bunu yaptınız, kamuyu neden zarara uğrattınız, bu yatırım gerekli miydi, sorusunu da sorar. İşte, biraz önce söylendi, kamu ihale mevzuatına tabi değil, birçok şeye tabi değil, birçok muafiyeti var, onları da zamanım olursa söylerim.

Şimdi, burada, şunu söylemek istiyorum: Türkiye'nin, devletin varlıklarının yüzde 80'ini topladığımız Varlık Fonunun Başkanı bu ülkede tutuklandı arkadaşlar ve bu düğmeye basan da Sayın Cumhurbaşkanımızın kendisi oldu. Burada bir sorun var. Bence, öncelikle -bu kanunla ilgili olarak bazı maddeler de okuyacağım- bu kanunun topyekûn elden geçirilmesi gerekiyor. Böyle bir şey olamaz. Devletin varlıklarını emanet ettiğimiz bir kurumu milletin denetiminden ari düşünmek, bağımsız düşünmek bu devlete de millete de burada çalışan arkadaşlarımıza da

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :98

yapılabilecek en büyük kötülüktür. Nasıl olabilir? Örtülü ödenekten gelen bir para, devletin en büyük varlık şirketi tarafından bir off-shore hesaba aktarılır. Ben, bu ülkenin bir sevdalısı olarak, bütün kurumlarımızın kalitesinin ülkenin kalitesini oluşturacağına inanan biri olarak bunu doğru bulmuyorum. Denetim mekanizmasının Varlık Fonu üzerinden, o çoklu denetim içinde mutlaka Sayıştayın da yer alması gerektiğini ifade ediyorum.

Sayın Komisyon Başkanımıza da şunu söylüyorum: Bu benim bilgi eksikliğim olabilir, Plan Bütçede, tabii, bizler milletvekilleri olarak bir oylama yapmayacağız çünkü özel bir şirket, kendi genel kurullarını yapıyorlar. Geç olmuş olabilir, o ayrı konuşulabilir ama bizim, şu anda, burada, Plan Bütçe olarak Varlık Fonunu nasıl denetleyeceğimize dair bir yönergemiz var mı? Bilmiyorum, belki daha önce konuşuldu, bununla ilgili elimizde bir şey var. Biz aslında siyasi bir istişare yapıyoruz, iş daha iyi olsun diye.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Buyurunuz.

SELİM TEMURCİ (İstanbul) – Şimdi, müsaadenizle, ben yine kanunla ilgili olarak bir iki şey söylemek istiyorum. Mesela, bu kanunda yani 4'üncü maddenin bir bendi bu "Finansman sağlanırken Türkiye Varlık Fonu portföyü üzerinde teminat, rehin, kefalet ve ipotek tesis edilebilir." diyor.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa :99

Ya, arkadaşlar, şöyle bir soru soralım: Devlete, millete ait olan bir fon, bu ülkenin yasaması, bizler, milletvekilleri olarak bir gün gazetede şöyle bir haber okusak: "Ziraat Bankası şu paraya, şu şirkete satıldı." Allah muhafaza. Arkadaşlar, biz size milletin temsilcileri olarak hesap soramayız çünkü siz özel bir şirketsiniz, istediğinizi yaparsınız, istediğinizi satarsınız, istediğinizi alırsınız, kamu ihale mevzuatına tabi değilsiniz. Elinizdeki bütün varlıklarla ilgili sonsuz bir gücünüz var. Dolayısıyla, bunun, mesela, ben, özellikle önümüzdeki dönem de siyasetin önemli bir alanı olacağını düşünüyorum.

Şimdi, bir başka konumuz, bu, personelle ilgili mesele. Oraya geçmeden, gelir vergisinden muafsiniz, kurumlar vergisinden muafsiniz, banka, sigorta, muamele vergisi, harçlar, bütün vergilerden muaf; şimdi, sizinle birlikte aynı sektörde faaliyet gösteren özel şirketler var yani özellikle yeni kurulan alt şirketlerden bahsediyorum. Ya, bu normalde Anayasa'nın eşitlik ilkesine temelden aykırı bir şey. Anayasa'ya aykırı da bir kanun düzenlemesi mümkün değil çünkü Türkiye bir hukuk devleti. İlk ismi "Adalet" olan bir partideki arkadaşların bu benim söylediklerimi sadece bir siyasi eleştiri olarak değil, bu kanunu herkesin okuyup, şu kanunun alelacele çıkartılmış ve mutlaka yeniden düzenlenmesi gereken bir kanun olduğunu anlasınlar diye ifade ediyorum. Dediğim gibi, hep amacımız üzüm yemek.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:100

Şimdi, şurada bir cümle okuyacağım, kaçınıcı madde onu da söyleyeyim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELİM TEMURCİ (İstanbul) - Yine, kanunun 8'inci maddesinin beşinci fıkrası diyor ki: "Kamu kurum ve kuruluşlarına personel alınmasına dair ilgili mevzuat hükümleri -yani Devlet Memurları Kanunu- şirket tarafından istihdam edilecek personel hakkında uygulanmaz." Arkadaşlar, bugün gençlerimiz niye bu ülkeyi terk ediyor? Neden geleceklerini bu topraklarda aramıyor? Devlete ait varlıkların yüzde 80'ini elinde bulunduran büyük bir yapı, büyük bir bütçeye sahip olan yapı eğer böyle bir şey yazarsa burada biz bu ülkenin gençlerini burada tutamayız. KPSS olmayacak, dilediği kişiyi işe alacak, istediğini işten çıkartacak, istediği ücreti verecek ve biz de burada denetim yapacağız. Ya, bunlar doğru uygulamalar asla değil.

Şimdi, ben, Karadenizliyim, Rizeliyim. Ben şunu söylüyorum: Biraz önce Rahmi Bey de söyledi, ben biraz onu daha müşahhas hâle getireyim. Bir şirket kurarsınız, bir yapı kurarsınız ve o yapının performansını ölçersiniz. Performansı ölçmeden bir şey yapmak mümkün değil. Biraz sonra kârlılıkla ilgili teşekkür edeceğim.

Şimdi, Varlık Fonu olmasaydı -BOTAŞ dâhil, ÇAYKUR dâhil, PTT dâhil- son yedi yıl içerisinde bu şirketler daha iyi mi olacaktı, kötü mü

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:101

olacaktı? Yani Varlık Fonu, stratejik bir kalkınma Fonuysa bu varlıkları daha iyi bir hâle mi getirdi, yoksa daha kötü mü oldu? Burada tabii, bir yönetici ya da kurum değil, devletin kurumları bizim için çok önemli, daha iyi olsun diye...

Bakın, şimdi, bana birinin şunu açıklaması lazım: 2017 yılında ÇAYKUR -Rize Milletvekilimiz de burada herhâlde- Fona devredildi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELİM TEMURCİ (İstanbul) - 2017 yılı dâhil, ÇAYKUR'un beş yıl yani 2017 dâhil takip eden beş yıl toplam zararı 2,5 trilyonu geçti. ÇAYKUR'un bütün raporlarını okuyorum. Geçtiğimiz yıl ÇAYKUR 60 milyon TL kâr etti, ümit ederim ki bu trend devam eder. Arkadaşlar, PTT zarar etti. Dolayısıyla, biz, elbette, alt kuruluşlar, yeni kuruluşlar, stratejik kuruluşlar kuracağız. Madencilik böyle, telekomünikasyon böyle, bunlar çok önemli ama bunları kurarken mevcut cumhuriyetin kurduğu ve devam eden ve bizim için çok kıymetli olan varlıklar zarar ederse, diğer taraftan da bankaların sermaye yapılarında, rasyolarında sıkıntı olup onu siz finanse ederseniz korkarım ki Varlık Fonu stratejik bir kalkınma değil, kalkınmamızın önünde bir engel olur. Ne olur, bu eleştirileri bu anlamda dikkate alın.

Toparlıyorum Sayın Başkanım.

Şimdi, bir diğer konu: Şimdi, şu bağımsız denetimle ilgili bir söz

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:102

söyleyeceğim. Dedim, bunlarla bizim çalışmamız elbette olacak, bu ülkenin çocukları, birçok şey öğreniyoruz, bunlar değerli ama arkadaşlar, onlardan da şöyle bir ricamız var: Bilmiyorum temsilcileri burada mı? Şimdi, Sayın Cumhurbaşkanımız Filistin konusundaki hassasiyetini dile getiriyor. Biz diyoruz ki: "Gemiler gitmesin." Ama Filistin bu ülkenin bir meselesi değil mi? Filistin bu ülkenin, Gazze bu ülkenin bir meselesi, hepimizin meselesi yani siyaset dışı konuşuyorum. Şimdi, burada ben Pricewaterhouse'un Türkiye yetkililerinin Gazze'deki katliamı, İsrail katliamını destekleyen firmalar içerisinde ismini de gördüm.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELİM TEMURCİ (İstanbul) - Buradaki yetkilileri çıkıp şunu demesi lazım: "Bu konu bizi ilgilendiren bir konu değildir. Burada Türkiye'nin hassasiyetlerini, Gazze'deki soykırımı..." Bir şeyler demesi lazım yani sadece gemi göndermek değil. Bizim bunlara ödediğimiz paralara bakıyorum, raporları okudum yani hakikaten içim yanıyor ya. Ya, niye bunlara... Bunlar yine bu bağımsız denetimleri yapsınlar, bir şey demiyorum ama bütün bunlardan sonra biz milletvekilleri olarak, şu raporları bu toplum "Kim hazırladı?" sorusunu sorduğunda -kıymetli Arda kardeşim ve bürokrat arkadaşlar- bunun cevabını ne AK PARTİ'li arkadaşlarımız ne biz veremeyiz. Bunlara mutlaka bir şey alınması gerekiyor diye düşünüyorum.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:103

Kaç dakikam var Başkanım? İki dakika...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sayın Temurci, 4 kere uzattım.

SELİM TEMURCİ (İstanbul) – Öyle mi? İki dakikada toparlıyorum.

Ben diyorum gelin bir değişikliğe gidelim, yasadan başlayarak bunları değiştirelim.

Başdanışman genel müdüre bağlı, kaç tane başdanışman var, tabii bilmiyoruz var mı yok mu organizasyon şemanızda? Ya, bir de Uluslararası Danışma Kurulu, denetçilerimiz “Kurulmamış.” dedi. Ya, kurmak mecburiyetinde miyiz bilmiyorum; organizasyon şemanıza baktım, bu benim bilgi eksikliğim, ya bu bir mecburiyet midir, onu bilmiyorum, ona bir bakmak gerekiyor.

Şimdi, Varlık Fonunun 2021 ve 2022'de özellikle iki alandaki harcamalarına baktım: Bir tanesi kurumsal iletişim, bir de seyahat giderleri. Evet, kârlarımız olağanüstü artmış, 2021'de kurumsal iletişime 1,1 trilyon, yaklaşık 1,2 trilyon; 2022'de yaklaşık 15 trilyon. Arkadaşlar, ne yapıyoruz yani sonuçta nedir yani kurumsal iletişimde ne oldu ki bu kadar şey oldu? Bir de seyahat giderleri -biliyorum, uluslararası birtakım kurumlarla özel toplantılar, şunlar bunlar yapılıyor- 373 bin liradan 2 trilyona, yaklaşık 3 trilyona yaklaşmış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELİM TEMURCİ (İstanbul) – Kâr konusunda, konsolide bütçede yani

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:104

11 milyardan 225 milyara çıkmış olmasını tebrik ediyoruz, olağanüstü bir artış. Bu mevcut, yeni kurulan yapılardan mı, nereden geliyor bu kâr? Bu tabii çok kıymetli. Ya, bir de şunu rica ediyorum: Bu Varlık Fonu 5,6 milyar varlığa sahip, Türkiye'nin -arkadaşlar, biliyorsunuz- 2024 bütçesi 11 trilyon civarında yani olağanüstü büyük bir yapı ama biz doğal gaz buluyoruz, petrol rezervlerimiz var. Şu anda Varlık Fonunun önümüzdeki dönemde bizim toplam devlet varlıkları içinde, bütçemiz içinde nereye gideceğine dair bir projeksiyona da ihtiyacımız var. Çünkü bunu siz yöneteceksiniz, buralar sizde olacak.

Ben son olarak şöyle bitireyim: Sizin yükümlülüklerinizle ilgili, borçlarınızla ilgili "3,5 milyar TL." dedi. Arkadaşlar, 2021 ve 2022 yılında, sadece iki yıl içerisinde yani biz neredeyse 19 kat bütçe açığı artmış, 8 kat devletin borcu artmış bir ülkeyiz. Şimdi, biz Varlık Fonunu bu işin dışına koyduğumuzda sadece 2024 yılında 1 trilyon 600 milyar olan devletin bütçe açığı 2,6 trilyona çıkacak. Biz sizin bu yükümlülüklerinizi bu işin içine, borcun ve devletin yükümlülükleri içine koyduğumuzda çok daha kötü bir ekonomik tabloyla karşı karşıya kalırız. Ben bu nedenle sizin performansınızın doğrusu çok ama çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Son olarak, siz özellikle kriterlerden, prensiplerden bahsettiniz uluslararası yapılarda. Biliyorsunuz, bu Sovereign Wealth Fund Institute var, o da sizin şeffaflığınızı ölçtü, 10 üzerinden 8 alanlar sınıfı geçiyor.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:105

Niye bizim Türkiye Varlık Fonumuza 6 not verdi? Bunu düzeltmek için neler yapıyoruz? Bunu da sizden dinlemek isterim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELİM TEMURCİ (İstanbul) – Tekrar çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ederim Sayın Temurci.

Biraz önce “Komisyonun Türkiye Varlık Fonuyla ilgili nasıl bir çalışma sistemi var?” diye sorunuz olmuştu. Yeni arkadaşlarımız da olabilir, öncelikle tabii 6741 sayılı Kanun bunu belirlemiş. Bunun dışında 16 Ekim 2019 tarihinde Komisyonunun 27'nci Dönem Üçüncü Yasama Yılı'nın 2'nci Birleşiminde bu konu görüşülmüş ve öncelikle Devlet Denetleme Kurulu denetçilerine söz verilmesi, Türkiye Varlık Fonu yetkilileri tarafından Komisyona sunum, sunumun ardından Komisyon üyelerimizin öncelikli olmak üzere söz talepleri bulunan sayın milletvekillerimize istem sırasına göre söz verilmesi, Komisyonda dile getirilen görüş, öneri, eleştirilere cevap vermek üzere Türkiye Varlık Fonu yetkililerine tekrar söz verilmesi, Komisyon görüşmelerini müteakip hazırlanacak Komisyon raporuna varsa ek görüş ve muhalefet şerhlerinin de eklenmesi, Komisyon raporunun Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulması şeklinde bir çalışma programı oluşturulmuş. Bilgi sunmak istedim.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:106

Şimdi söz talebi Hakkı Saruhan Oluç Vekilimde, daha sonra Bakırlıoğlu ve Akay'ın da talepleri var.

Buyurun Sayın Oluç.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Varlık Fonunun değerli bürokratları ve Devlet Denetleme Kurulunun değerli bürokratları ve yöneticileri; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, bu Varlık Fonunun kuruluş amacına ne kadar hizmet ettiği ve ekonomiye ne gibi katkılar sağladığı tartışmasını zamanımız kısıtlı olduğu için çok fazla yapamayacağım ama vereceğimiz muhalefet şerhimizde, ek görüş olarak vereceğimiz muhalefet şerhinde bu konuyu tartışacağız. Aynı şekilde, uluslararası fonlarla amaç ve işleyiş açısından karşılaştırması hakkında da görüşlerimizi yine, muhalefet şerhinde sunacağız; onu öncelikle belirtmiş olayım.

Şimdi, değinmek istediğim birinci konu, bu denetim meselesi. Hani, biz, şimdi denetim yapıyoruz ya; sözde denetim diyeyim ben ona, özde bir denetim yapmıyoruz esas itibarıyla. Şimdi, denetim meselesinde benden daha önce konuşan vekil arkadaşlarımız da çeşitli şekillerde ifade ettiler, buradaki en önemli sorun, denetimin yapısal olarak nasıl kurgulandığı sorunu. Şimdi, Varlık Fonunun denetim çerçevesi, bir, bağımsız denetim; iki, Devlet Denetleme Kurulu denetimi ve üçüncüsü de Büyük Millet Meclisinin denetimi olarak ifade ediliyor. Şimdi, birincisi, bu bağımsız

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:107

denetim meselesine elbette önemsiz demiyorum fakat uluslararası alanda da bu tür kuruluşlarda bağımsız denetim mekanizmalarının sıkça tartışma konusu olduğunu doğrusu biliyoruz; çok güvenilmeyen bir işleyiş var. "Neden?" dersanız, kâr amacıyla kurulmuş olan bir şirketi kâr amacıyla kurulmuş başka bir şirket denetliyor yani burada yapısal bir sorun olduğu görünüyor. Halbuki bu tür kuruluşlar açısından baktığımızda, gerçek denetim, toplum adına kamusal fayda ve öncelikler temelinde yapılması gereken denetimdir ve mevcut şartlarda gerçekten bir denetim gerçekleştirilecekse bu, kamu tarafından yapılmalıdır. Türkiye'de bunu yapabilecek yer neresidir? Sayıştaydır esas itibarıyla ve Sayıştay bilerek ve isteyerek, gayet bilinçli bir şekilde bu denetimin dışında tutulmuştur bu fon kurulurken.

Özellikle vurgulayayım, bunu daha önce de hep söyledik daha önceki tartışmalarda ve bu fon raporları buraya geldiği zaman: Sayıştay denetimine tabi olması gerektiği hiç izaha falan gerek duyulmadan kabul edilmesi gereken bir şey, bunu özellikle vurgulamış olayım; birincisi bu. Yani, Sayıştaydan kaçırılan bir faaliyet var, Sayıştaydan kaçırılıyor; mesele bu kadar basit, açık. Neden kaçırıldığını tabii ki sorgulamak gerekiyor çünkü işin içinde keyfiyet var; ona da geleceğim biraz sonra.

İkincisi: Devlet Denetleme Kurulu. Yani, sizi, burada olan bürokrat arkadaşları tenzih ederek söylüyorum, kişisel bir mesele gibi algılamayın

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:108

bunu; burada da yapısal bir sorun var. Neden? Biraz evvel sayın vekil de ifade etti, hani, çok güzel bir kavramla söyledi "Tuhaf bir durum var." dedi. Tuhafın da ötesinde bir durum var ama hadi, tuhafı ifade edelim: Yani, Varlık Fonunun Yönetim Kurulu Başkanı Cumhurbaşkanı ve bunu denetlemesi gereken Devlet Denetleme Kurulu da Cumhurbaşkanına bağlı kurul yani bir elinden alınıp öbür eline veriyor neredeyse; böyle bir şey olabilir mi? Bu yapısal bir sorun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Çok şapkası var bunun Başkanım.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Evet.

Devlet Denetleme Kurulundaki, oradaki bütün bürokrat arkadaşlar, yöneticiler falan belki çok liyakatli çalışma sürdürüyorlardır, bunu tartışmıyorum ama burada bir yapısal sorun var. Çünkü fonun başındaki kişi, aynı zamanda Devlet Denetleme Kurulunun da bağlı olduğu kişi olduğu zaman, Devlet Denetleme Kurulunun raporlarının soru işaretiyle karşılanması gayet doğaldır yani dediğim gibi bu, sizin çalışmanızdan bağımsız olarak gayet doğaldır. O yüzden bu acayıpliğin ortadan kalkması gerekiyor yani birinden birinin tercih edilmesi gerekiyor, bu acayıpliğin ortadan kalkmasının yolu bu esas itibarıyla.

Şimdi, son denetlemesi gereken yer de işte burası, Türkiye Büyük Millet Meclisi. Yani şey yapmak için değil, hani kötölemek için söylemiyorum, öyle anlaşılmasın ama gerçekten özde bir denetimden

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:109

bahsedemeyiz, sözde bir denetim. Yani bu toplantı bir denetim toplantısı değil, bir bilgilendirme toplantısı, çok değerli bilgiler aldık, rapor geldi, baktık filan ama bu değil. Yani süre en başında tartışıldı, süre açısından bunu çok kısıtlı bir sürede tartışmak zorunda kaldık. Yani ekim ayında gelmesi gerekiyordu, şubatta geldi. Bu da en başındaki konuşmalarda eleştirildi. Ama sonra bakıyoruz zaten Varlık Fonu kendi genel kurulunu toplaması gereken tarihte toplamamış yani Mehmet Muş'un meselesi değil, Sayın Başkanın meselesi değil bu belli ki. Yani bir acayıklık var. Acayıpliğin adı ne biliyor musunuz? Keyfiyet yani hukuka ve yasalara uygun davranmama hâli, yani "Ben ne yaparsam olur, onu o şekilde yürütebilirim." hâli. Dolayısıyla, böyle bir keyfiyete sahip olduğu zaman istediğiniz zaman genel kurul yaparsınız. Ben yine sizi tenzih ederek söylüyorum bunu, sizin üstünüzdeki siyasi iradeyi eleştiriyorum esas itibariyle yani bu "Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi" denilen sistemdeki demokratik olmayan yürütme tarzını eleştiriyorum esas olarak. İstediğim zamanda yaparım, ne zaman uygun görüyorsam öyle adım atarım gibi bir hâli var.

Dolayısıyla, bu 3 denetim mekanizması da hem bağımsız denetim hem Devlet Denetleme Kurulu hem de bizim Mecliste yapmaya çalıştığımız denetim mekanizması gerçek, öz bir denetime yol açacak mekanizmalar değil maalesef. Ama buna rağmen görüyoruz ki raporda bir takım önemli

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:110

saptamalar var. Şimdi, biraz evvel hızlı bir şekilde okundu, oradan not alabildiğimiz kadarıyla... Yani "Hesaplamalarda dikkat ve özen gösterilmeli" Bir açık çıkmış, hesaplamalarda dikkat ve özen gösterilmeli... E, peki, bunun sorumlusu kim, sorumlusundan nasıl hesap sorulmuş, yanlış nereden kaynaklanmış, acaba bu yanlış hakikaten o kadar mı, daha büyük mü? Bunların hiçbirinin cevabı yok. "Denetim" dediğimiz şey böyle şeylerle yapılabilir aslında.

Uluslararası danışma kurulu oluşmamış. Hâlbuki bu fon esas itibarıyla uluslararası alanda ciddi bir faaliyet gösteren fon yani uluslararası alandan kaynak sağlamak için oluşturulmuş bir fon; biliyoruz. O da bir tuhafılık tabii, sizler de biliyorsunuz. Çünkü dış borç almakla yetkili olan Hazine ve Maliye Bakanlığı var esas itibarıyla. Neden dış borç almak üzere bir fon kuruluyor ikinci yetkili olarak? Yani ikinci bir hazine oluşturuluyor aslında. Yani bu gene sizin sorunuz değil, yürütmenin ve Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin yarattığı bir sorun, esas itibarıyla paralel hazine oluşuyor. Ama bu kadar uluslararası alanda faaliyet gösteren ve oradan kaynak toplamaya çalışan bir fonun uluslararası danışma kurulu oluşmamış mesela. Yani neden? Bunlar hep sorulacak sorular esas itibarıyla.

Dolayısıyla, burada dediğim gibi aslında yapısal bir takım sorunlar var, onları ifade etmeye çalıştım. Hani diyeceksiniz ki yani söylüyorsunuz da ne

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:111

oluyor? Biz de zaman zaman soruyoruz, işte, toplantının en başında bir tartışma yaptık "Hani söylüyoruz da ne oluyor, iktidar duyuyor mu?" diye. Bunları da duymayacak belli ki. Hani nasıl işimize geliyorsa öyle yaparız iktidarı çünkü bu iktidar. Ama bakın, ben size bir şey söyleyeceğim, bu ara ben Hazine ve Maliye Bakanının sözlerini çok heyecanla izliyorum ve takip ediyorum. Geçen sefer tasarruf genelgesiyle ilgili konuşmuştum, hatırlarsanız, gerçekten doğru bir şeye işaret etmişti ve kamu kurumlarında açıkladığı tasarruf genelgesine uyulmadığını tespit etmişti. Şimdi, geçen gün İstanbul Sanayi Odasının meclis toplantısında konuştu Sayın Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek ve orada bir şey söyledi -siz onu okudunuz mu bilmiyorum- dedi ki: "Kur korumalı mevduattan çıkışı hedefliyoruz." dedi. Çünkü neden? "Kur korumalı mevduat dezenflasyonla mücadeleyi zorlaştırıyor." dedi. "Parasal aktarım mekanizmasını bozuyor." dedi. Bunların hepsi çok doğru. "Kamunun üzerinde büyük bir yük oluşturuyor." dedi. Şimdi, işte hani bir laf var ya "Zurnanın 'zırt' dediği yer." burası işte; kamunun üzerinde büyük bir yük oluşturması. Şimdi, "Piyasaları bozmadan çıkacağız inşallah bu kur korumalı mevduattan." dendi. Şimdi, sayın vekiller, ben bir kısmınızı geçen dönemden hatırlıyorum, bir kısmınız geçen dönem yoktu ama Sayın Başkan, siz buradaydınız. Yani bu kur korumalı mevduat tartışması gündeme geldiği zaman, bu Mecliste konuşmadık hiç kimseyi bırakmadık; Plan ve Bütçe

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:112

Komisyonunda konuşuldu, "Yapmayın." dedik, eleştirdik, "büyük bir kara delik" dedik, "Bu, ekonomide ciddi bir sorun hâline gelir, kamu zararı ortaya çıkar ve bütün bu zararın faturasını da halk ödemek durumunda kalır." dedik, anlatamadık; Genel Kurulda, aşağıda konuştuk, defalarca konuştuk, anlatamadık; hani o ünlü arka odada, bakanlık bürokratları geldi, onlarla konuştuk, anlatamadık. Anlatamadık yani "Yapmayın bunu, başka önlemleri hep birlikte konuşalım." dedik, olmadı. Ama ne oldu? İşte, Hazine ve Maliye Bakanı bu açıklamayı yaptı, dedi ki: "Kamunun üzerinde büyük bir yük." Çok kibarca ifade etmiş, büyük bir kara delik, büyük bir kara delik ve kamu büyük bir zarara uğratıldı. Peki, kim uğrattı bunu? Bu yük nasıl oluştu? Bunun sorumlusu kim? Bundan bir hesap sorulacak mı, bu yanlış politika yüzünden? Hani hep beraber yanlış olduğunu düşünmemiş olsak "Hesap sorulacak kimse yok." diyeceğim ama "Yanıştır." diye bas bas bağırmışız burada, yine de dinlenmemiş. Şimdi, acaba, bu oluşturulan yükü, bu yanlış yapmış olan bakanlara rücu etsek mi? Bunun kanunu çıkırsa mı? Ya, bu yanlışların bir faturası olsa mı? Çünkü, neden? Faturayı halk ödüyor; bugün bu kadar büyük enflasyonla uğraşıyorsak, bu kadar ciddi bir sorunla karşı karşıya kaldıysa ekonomi, işte, bunun bir parçasını da bu kur korumalı mevduat sistemi oluşturdu. Dolayısıyla, niye bu örneği verdim şimdi, durup dururken? Biz bunu o zaman söylemiştik, dinlemediniz, yaptınız; şimdi bakın, Hazine ve Maliye

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:113

Bakanı aynı şeyleri söylüyor, saydığım şeylerin aynılarını biz o zaman söyledik; şimdi bunu söylüyor. Neden bunu dedim? "Sayıştay denetimi şarttır." diyoruz, dinlemiyorsunuz; defalarca söyledik, dinlemiyorsunuz. Bir daha söylemiş olalım, kayıtlara geçsin -benim dışımdaki vekil arkadaşlar da bunu söyledi- Sayıştay denetimi kamusal denetimdir ve bu tür fonlarda kamusal denetim yapılmıyorsa yani toplum yararı var mı yani diyelim bir zarar oluştuysa, neden oluştu; yeterince kârlılık oluşmuyorsa, neden yeterince kârlı değil; hangi eksiklikler yapılıyor? Bunları toplum yararını denetleyebilecek tek şey kamusal denetimdir ve bizdeki sisteme göre de Sayıştaydır; başka bir şey bulursa, o da olabilir. Bunun yapılmamasının yarattığı sorunları, eminim -hani bu da kayıtlarda dursun- aradan birkaç sene geçtikten sonra konuşacağız ve iktidarın içinden, o zaman yönetimde olacak birileri çıkacak, diyecek ki: "Sayıştay denetiminin yapılmamış olması, bu Türkiye Varlık Fonuyla ilgili çok ciddi kamu zararlarının ortaya çıkmasına ve yanlışların yapılmasına yol açtı." O yüzden, biraz muhalefetin söylediklerini dinlese bu iktidar ve bir ortak akıl oluşturmak doğrultusunda bir davranışta bulursa ve keyfî davranıştan -keyfiyetin arkasındaki de hukuksuzluktur esas itibarıyla- bundan vazgeçse hayırlı olur diye düşünüyorum.

Bir de son bir şey söyleyeyim: Tabii ki Varlık Fonunun sorun değil sonuç olarak ama hani, şimdi yerel seçimler de geliyor, adaylar ortalıkta,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:114

konuşuyor hepsi. Eski Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum... Sayın Kurum demiş ki: "İstanbul'da deprem olursa..." İstanbul'da aday olunca bunu fark etti, biz burada bas bas bağıryorduk "İstanbul depremi geliyor gümbür gümbür, önlem alınması gerekir." diye; kendisi bakanken hiçbir önlem almadı. Hiçbir önlem almadı, şimdi İstanbul'a aday olunca birden bire depremi hatırladı. Finans Merkezi'ni de İstanbul'a taşıdınız iktidar olarak. Yani "Deprem olursa İstanbul'da, devlet batar, bayrak gider." falan gibi abuk sabuk laflar edilecek yerde "Biz neden deprem konusunda gerekenleri yapmadık Bakanken?" sorusunun cevabını arası Sayın Kurum çok daha hayırlı bir iş yapar. İstanbul seçmenlerini o kadar da ahmak zannetmemek gerekir diye düşünüyorum.

Dinlediğiniz için teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sayın Oluç, teşekkür ederim.

Sayın Akay, buyurun.

Süreniz on dakika.

CEVDET AKAY (Karabük) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri, çok kıymetli bürokratlar; ben de hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Bugün gerçekten önemli bir fonu burada hep beraber konuşuyoruz. 300 milyar dolar bir büyüklüğü olan yani yaklaşık 5,6 trilyonluk bir rakama tekabül ediyor, az önce sayın vekilimiz de belirtti, işte, bütçe büyüklüğü

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:115

açısından da neredeyse bütçe büyüklüğünün yarısına tekabül eden bir varlıktan bahsediyoruz. Öz kaynakları 49 milyar dolar, 2022 sonu itibarıyla da 13,6 milyar dolarlık bir cirosu var ifadenize göre, biz de incelediğimiz zaman yaklaşık onları gördük. Tabii ki ülkemizin çok önemli kamu kuruluşlarının içerisinde yer aldığı bir fon. Dünyada 40 ülkede yaklaşık 80 civarında bir fon var, bunların da büyüklüğü aşağı yukarı 7,4 trilyon dolar. Bu şekil baktığımız zaman da hakikaten çok önemli bir fonu yönetiyorsunuz Sayın Genel Müdür.

Yine, iştiraki olan kuruluşlar var, biliyorsunuz, az önce saydınız enerjiyle ilgili işte, bütün konularla ilgili bir sürü iştirakiniz var yönettiğiniz. Oralarda da yönetim kurulu başkanısınız aynı zamanda. Gerçekten sorumluluğunuz çok çok yüksek.

Şimdi, inceleyip baktığımız zaman, bu Fona alındığındaki bazı kamu kurumlarının performansında düşüklük olduğunu gördük. Daha önceden daha iyi kârlar elde ederken fona geldikten sonra da zararlarında artışlar meydana geldiğini gördük. Bunu da siz ifade ettiniz, bazı görev zararları var; işte, BOTAŞ'ın görev zararı 46 milyar dolar, EÜAŞ'ın 42 milyar dolar civarında.

Yine, geçmiş dönemde ucuz krediler kullandırımı nedeniyle, seçim ekonomisi nedeniyle Ziraat Bankasının 12 milyar, yine, 11 milyar civarında da Halkbankasının görev zararlarını finanse etmek zorunda kaldınız fakat

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:116

bu kuruluşların detay bilançolarına baktığımız zaman, iştiraklerinize de baktığımız zaman yine faiz giderleri hakikaten çok önemli boyutlara ulaşmış. Yine, öz kaynakları eksi olan şirketler var, anonim şirketler var; bu, önemli bir sorun olarak görünüyor. Zaten siz bunları bertaraf etmek için Türk Ticaret Kanunu'nun 376'ncı maddesiyle de uyum sağlamak için -ki iflasını istemek zorunda kalır- bu sermaye artırımlarını da yapmak zorunda kalıyorsunuz. Buna rağmen, baktığımız zaman, hâlen mali yapısında da bir düzelme olmuyor.

Sermaye yeterlilik rasyolarıyla ilgili birazdan tekrar o konuya geleceğim, Sayın Temurci da bahsetti ne kadar önemli olduğunu, bu yapının batık kredileri olayı vesaire, bu konulara da ayrı değineceğiz. Bu şekil baktığımız zaman sorumluluklarınızın çok ağır olduğu bir durumla karşı karşıyayız, söz konusu. Yine, bilançolara baktığımız zaman "Yapılmakta Olan Yatırımlar" kalemini görüyoruz enerji sektörüyle ilgili, diğer alanlarla ilgili. Detaylarını göremedik yani bu yapılmakta olan yatırımlar nereyle ilgili, hangi alana yatırımlar yapılıyor; bunların bizlerle paylaşılması faydalı olacak. Bir de bu yatırımları hangi firmalara yaptırıyoruz, bunların ihale bedelleri nedir, fayda-maliyet analizleri nedir yani açılış ihale tutarlarından günümüze gelen miktarlarda ne kadar artışları olmuştur, buradaki gerekli tasarruf tedbirlerine uyulmakta mıdır? Şimdi, benim burada önem vereceğim konulardan birisi de bünyenizde olan

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:117

kamu bankalarıyla ilgili hususlar çünkü ciddi sermayeler aktarıyorsunuz oraya. Kendi iç bünyesi içerisinde denetleme mekanizmaları var, teftiş kurulları var, iç denetim elemanları var fakat siz Türkiye Varlık Fonu olarak, burada devlet denetleme elemanları olarak buradaki kamu bankalarını çok daha sağlıklı ve düzgün şekliyle denetlemek zorundasınız. Bunu neden söylüyorum? Çünkü çok önemli iddialar var başta Ziraat Bankası olmak üzere kamu bankalarıyla ilgili. Benim de tespit ettiğim, incelediğim, bazı belgelere ulaştığım konular var; bu konuyu özellikle burada sizlerle paylaşmak istiyorum. Bu konuyla ilgili de 4982 sayılı Bilgi Edinme Kanunu gereği de size bir yazı yazdık Sayın Genel Müdürüm, ben kendim yazdım, Plan ve Bütçe Komisyonu üyesi ve milletvekili olarak. Bu yazı ulaştı mı size bilmiyorum, bir hafta önce kadar yazıyı gönderdik. Eğer ulaşmadıysa da burada sizi özellikle bilgilendirmek istiyorum. Niçin? Geçmişte sizin bulunduğunuz makamda olan kişilerin uluslararası piyasadan, yurt dışından 25 milyar dolar kredi bulmaya çalışırken 25 milyar dolarla ilgili akıbetin ne olduğuyla ilgili hususlar, usulsüzlükler, buhar olan paralar, basına, yargıya yansıyan konular var. Dolayısıyla, bu saatten sonra size bağlı kurumlarda olacak bütün hatalar direkt sizi de bağlar. Onun için, buradaki denetleme mekanizmasını daha iyi çalıştıracığınızı düşünerek SPK dâhil, Devlet Denetleme Kurulu elemanları dâhil, bankaların içindeki teftiş kurulları dâhil ciddi bir denetim yapılması lazım. Şimdi, SPK gözetiminde çalışan Türkiye Değerleme Uzmanları Birliğince yürütülen bir soruşturma var. Biliyorsunuz, gayrimenkul değerlendirme

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:118

şirketlerinde... Yaklaşık 155 adet civarında -biraz eksik, biraz fazla olabilir- değerlendirme şirketi var, bunların düzenlemiş olduğu raporlarla yani gayrimenkul değerlemesi ekspertiz raporlarındaki gayrimenkuller teminat gösterilerek kullanılan krediler oluyor ve buradaki soruşturma sebeplerinden biri: Bu değerlendirme şirketleri ile kamu bankaları arasındaki, özellikle Ziraat Bankası arasındaki ilişkiyle ilgili şaibeli durumlar söz konusu. Buradaki iddialar şunlar: Bu gayrimenkuller rayiç bedellerinden daha yüksek değerle değerlendirilip bunların teminata verilmesi şeklinde bazı kişilere ve tüzel kişilere kredi kullandırmaları var. Bu teminatların değeri düşük ama yüksek gösteriliyor, krediler kullanılıyor. Bu sadece tüzel kişilere, ticaret erbabına değil; bu kredilerin bir kısmının bankada yönetici olarak çalışan, yönetim kurulu üyesi olan, genel müdür olan, genel müdür yardımcısı olan kişilere konut kredisi şeklinde de kullanıldığı iddiaları var ve yine, bu banka yönetim kurulu üyesi olarak atanan bir kişinin, şahsın -birazdan ismini de vereceğim- eski değerlendirme şirketi sahibi olduğu ve o şirketle ilişkilerinin devam ettiği, hâlen de -vereyim onu da- Zeytinburnu Belediyesi Meclis Üyesi olarak da çalıştığı ve bu kişinin değerlendirme şirketiyle, yönetim kurulu üyeleriyle, bu şirketlerle beraber hareket edip haksız kazanç temin ettiği, menfaat temin ettiği -hem şirketlerden hem de yöneticilerden bahsediyorum Sayın Genel Müdür- konularla ilgili hususlar var. Yine, örnek olsun diye söylüyorum: 3'ten fazla konut kredisi kullanılmış. Şimdi ben buradan soruyorum: Yönetim kurulu üyesi olarak veya üst düzey yönetici olarak çalışan bu kişilerden 3'ten

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:119

fazla gayrimenkul alan yöneticiler var mı? Bu ekspertiz şirketleriyle ilgili olarak mı bu değerlemeler yapılmış? Hâlen incelemede olan, soruşturmada olan bu ekspertiz şirketleriyle, başta Ziraat Bankası olmak üzere kamu bankaları çalışmaya devam ediyor mu? Bunun incelenmesi ve tetkik edilmesi lazım ve buradaki kredi kullanımlarıyla ilgili olarak da hem KOBİ'lerde olsun, diğer şirketlerde olsun hem bu banka çalışanlarında olsun, gelirin üzerinde, hak etmediğinin üzerinde ratinglere uygun olmayan kredi kullandırmaları var, maddi teminat açıkları var ve burada sorunlu krediler var, temerrüde düşen krediler var, yüzdürülen krediler var. Bu vesileyle yüzde 18-19 olarak belirtilen sermaye yeterlilik rasyolarının - yüzde 8 kriter, biliyorsunuz- esasında çok daha az olduğu, Sayın Temurci'nin de bahsettiği gibi önümüzdeki dönemde bir bankacılık kriziyle karşı karşıya kalmamak için bu sorunun giderilmesi gerekir. Sadece yöneticiler böylece kalmamışlar, bir de geçmiş dönemde, son bir ayda, iki ayda üst düzey yöneticiler, yönetim kurulu üyeleri dâhil herkes arabalarını değiştirmiş, araç almışlar, kiralamışlar son model lüks araçlar. Buralara ne kadar harcama yapılmış? Bu araçların modeli nedir? Yine, bu araçlar alınırken hangi şirketlerden araçlar alınmış? Mesela "Central Oto" diye bir şirketten araçlar alınmış mı, kiralanmış mı? Bu kişinin sahibi ile eski Ziraat Bankası Genel Müdürünün oğlunun bir bağlantısı var mı, hâlen devam ediyor mu? Yani Maliye Bakanı Sayın Şimşek defalarca söylüyor, tasarruf tedbirlerinden bahsediyor, israfın önlenmesinden bahsediyor; biz de buna katılıyoruz. Bir taraftan bu konular dile getirilirken bu kadar savurganca,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:120

bu kadar israfa kaynakların heba edilmesi, kamu zararına sebep teşkil edilmesi kabul edilebilecek bir durum değil. Biz burada milleti temsilen milletvekilleri olarak, Plan ve Bütçe Komisyonu üyeleri olarak denetleme görevimizi yerine getirmek zorundayız. Emeklimizin, işçimizin, esnafımızın, asgari ücretlimizin zor şartlarda geçinmeye çalıştığı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Lütfen toparlayalım.

CEVDET AKAY (Karabük) –...bir ortamda bu hususların süratle açığa çıkarılması, tespit edilmesi gerekiyor. Sayın Genel Müdürüm, ben buradan sizden özellikle rica ediyorum, bu konunun üzerine özel olarak eğilin. Bu konuda SPK bir inceleme başlattı mı, araştırma yaptı mı? Bu üst düzey yöneticilerin banka hesaplarının irdelenmesi, birinci derece akrabaları dâhil bu bahsettiğim kuruluşlar ve onlara bağlı kuruluşlarla ilgili transferlerin, EFT'lerin, banka hareketlerinin irdelenmesi ve banka zararına, kamu zararına sebep teşkil eden bu kişilerin bir an önce tespit edilip haklarında gerekli işlemlerin, varsa hatalarının -ki raporlar sonucunda çıkacak- meydana çıkarılması gerektiğini buradan özellikle size vurgulamak istiyorum. Bu konunun üzerine ciddi bir şekilde eğilinmesini ve sorduğumuz bu sorulara da cevap verilmesini özellikle talep ediyorum. Benim yazımda burada anlatmadığım daha detay sorular da var. Olayın bir başka boyutu da bu ekspertiz şirketlerinin, vatandaşlıkla ilgili, yine yüksek değerlerden gayrimenkul alımlarında kullanılması, bu konuyla ilgili de Çevre ve Şehircilik Bakanlığına ve İçişleri Bakanlığına da sorduk. Aynı

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:121

zamanda, size sorduğum soruları Cumhurbaşkanı Yardımcımız Sayın Cevdet Yılmaz'a ve Hazine ve Maliye Bakanımız Sayın Şimşek'e de sordum, bu konularla ilgili sizden net cevap bekliyorum.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sayın Akay, teşekkür ederim.

Sayın Bakırlıoğlu, buyurun.

Süreniz on dakikadır.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, bu Türkiye Varlık Fonu Kanunu'nun 6'ncı maddesi denetimin ne şekilde yapılacağından bahsediyor. Buna göre, bağımsız denetim şirketi bu Fon'un mali tablolarını ve Fon'a ait iştiraklerin mali tablolarını inceliyor, Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu da bağımsız denetim şirketinin denetlemiş olduğu mali tabloları denetliyor, daha sonra da "Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonu Cumhurbaşkanlığı tarafından gönderilen raporları görüşerek denetler." diyor. Şimdi, biz burada denetim görevi mi yapıyoruz, yoksa görüşüyor muyuz? Esasında, ben geçen tutanıklara baktım, geçtiğimiz yıllardaki tutanıklara baktım, en önemli tartışma konularından bir tanesi bu. Yani, bugün burada toplandık, yapmış olduğumuz faaliyet bir denetleme mi yoksa bize gelen raporlar üzerinde görüş mü bildiriyoruz? Hakikaten çok ciddi tartışma olmuş yani çıkamamışlar. Yani, mesela, kimler var? O zamanki Komisyon Başkanı şu anki Cumhurbaşkanı Yardımcımız Sayın Yılmaz'mış, Merkez

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:122

Bankası Başkanı var, eski Merkez Bankası Başkanı var, DPT'den bir sürü insan var; bu kadar insan bir araya gelmiş, burada yapılan işlemin ne olduğu konusunda herhangi bir fikir birliğine varamamış, en son -ben baktım tutanaklardan- Cevdet Yılmaz şöyle demiş: "Bu bir denetim ama denetimin değişik türleri var, bu son derece kıymetli bir Meclis denetimi, yol gösterici bir denetim." Yani, bizim burada yaptığımız -değişik bir tabir var- şey yol gösterici bir denetim. Yani, umarım önceki denetimler size kılavuzluk yapmıştır, yol gösterici konumda olmuştur. Yani, esasında yaptığımız şey, amiyane tabirle derler ya, işte, deve kuşu gibi yani deve desen deve değil, kuş desen kuş değil; şu an yapmış olduğumuz şey bu.

Biraz evvel arkadaşlarımız bahsetti, milletvekili arkadaşlarımız da bahsetti, yani, şimdi Yönetim Kurulu Başkanı Cumhurbaşkanı, denetleyen kurum Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu. Şimdi, başka şey de var, bu Devlet Denetleme Kurulu üyeleri arasında aynı zamanda Türkiye Varlık Fonu iştiraklerinde yönetim kurullarında görev alanlar da var. Yani, mesela, Yunus Arıcı, Cumhurbaşkanı Devlet Denetleme Kurulu Başkanı aynı zamanda Fon iştiraki olan Borsa İstanbul Yönetim Kurulu üyesi; bu da bir sakınca. Mehmet Emin Baysa, Devlet Denetleme Kurulu üyesi, aynı zamanda Vakıfbank Denetim Kurulu üyesi. Yani, esasında burada yapılması gereken şey, benden önceki hatiplerin de belirttiği gibi, şu: Burada bu denetimin Devlet Denetleme Kurulu tarafından değil de Sayıştay tarafından yapılmış olması lazım çünkü yapılan denetlemeler mali tablolar üzerinde. Yani, bu faaliyetlerin kamuya faydası var mı, yok mu; bunlar

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:123

denetlenmiyor sonuç itibarıyla.

Şimdi, bir de şey deniliyor, yani, burada sunumda siz de bahsettiniz, iktidar milletvekilleri de bahsetti: "Ya, zaten bizim iştiraklerimiz..." Ki bu iştirakler de yani 30 tane şirket, 46 gayrimenkul, 2 tane lisans, duran varlık büyüklüğü 2 trilyon 835 milyar lira yani korkunç rakamlar bunlar baktığınız zaman, büyük rakamlar ve "Bunların yüzde 90'ı, yüzde 82'si - bilemiyorum- zaten işte, çeşitli Sayıştay denetiminden geçiyor, işte, BDDK denetiminden geçiyor, SPK denetiminden geçiyor." diyorsunuz, "Denetleniyor." diyorsunuz ama ayrıyeten de sizin kurmuş olduğunuz şirketler var. Yani nedir bunlar? İşte, Türkiye Varlık Fonu Finansal Yatırım AŞ, Bilgi Teknolojileri AŞ, Elektrik AŞ, Enerji AŞ, Maden AŞ, bu şekilde gidiyor yani 7 veyahut da 8 tane kendi kurulmuş şirket var. Bu şirketlerden mesela biraz evvel sunumunuzda da bahsetmiş olduğunuz İstanbul Finans Merkezi Gayrimenkul İnşaat Yönetim AŞ'nin, şimdi bu şirketin toplam yatırım tutarı 10,7 milyar lira, öz kaynağı 22 milyar lira yani böylesine büyük bir şirket yani bu da bir kamu iktisadi teşekkülü statüsünde ama bu Sayıştay denetimine tabi değil, bu sadece sizin biraz evvel yapmış olduğunuz denetime tabi yani bakıldığı zaman burada mutlaka Sayıştay denetiminde olması lazım. Zaten bu Avrupa Birliği ilerleme raporuna, daha doğrusu ülke raporlarına da bu yansıyor yani "Türkiye Varlık Fonunun hesap verebilirliği ve şeffaflığı bulunmamaktadır." deniliyor, önemli bir

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:124

eleştiri getiriliyor burada size; bunun da göze alınması lazım.

Şimdi, benim bazı gözlemlerim de var yani sizin raporlarınıza bakıyorum, daha doğrusu Devlet Denetleme Kurulunun raporlarına baktığımız zaman 5 tane alt fon olduğundan bahsediliyor, bunların 3 tanesinin faal işlem görmediği raporda yazıyor. Bakıyorsunuz, burada sadece alt fonlardan Piyasa İstikrar ve Denge Alt Fonuna ait mali bilgiler var. İstanbul Finans Merkezi Gayrimenkul Yatırım Alt Fonuna ait mali bilgiler yok. Bu fon daha sonra şirkete mi döndü? Şirkete döndüyse niye hâlâ bir alt fon olarak raporlarda yer almakta?

Bir de enteresan bir şey yani esasında sevindim, sizin şeye baktım, faaliyet raporunuza baktım, faaliyet raporunda özellikle sürdürülebilirlikten bahsediyorsunuz, yenilenebilir enerjiden bahsediyorsunuz. Yani mesela burada işte -nedir- Türk Hava Yolları 2050 yılında karbon nötr hava yolu olma taahhüdü vermiş. İşte, "Halk Bankası için 2032 yılına kadar yüzde 51 azaltım..." gibi hedefler koymuşsunuz, bir taraftan böyle çevreci yaklaşıyorsunuz konuya; bu güzel, iyi bir şey ama diğer taraftan da enerji şirketinizde bildiğim kadarıyla Afşin C Türkiye Varlık Fonu AEL Elektrik Anonim Şirketi bir taraftan da Afşin'de bir termik santral kurmaya çalışıyorsunuz. Yani bu bir çelişki değil midir? Bir taraftan "İşte, karbon ayak izini şu kadar azaltacağız, şunu yapacağız ve işte, Ziraat Bankası, Halk Bankası, Vakıfbank gibi bankalar eliyle özellikle yenilenebilir

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:125

enerjiye, karbon ayak izini azaltmaya yönelik projelere kredi vereceğiz.” diyorsunuz. Ne kadar veriyorsunuz? Onu da sormak lazım. Esasında bu kredilerin büyüklükleri ne? Bir taraftan da yani dünyada kimse artık termik santrallere kredi vermezken, dünya termik santralden koşar adım giderken bir taraftan da termik santral kuruyorsunuz. Yani bu bir çelişki değil midir? Onu sormak istedim.

Bir de yönetici şirketin stratejik plan hazırlaması ve bu, işte, daha önceki kanunda Bakanlar Kuruluna veriliyordu herhâlde, şu anda Cumhurbaşkanına veriliyor herhâlde ve bu üç yıllık stratejik plan üzerinden siz çalışmalarınızı sürdürüyorsunuz, bu stratejik plana biz herhangi bir yerde ulaşamadık. Nedir bu stratejik plan? Onu görmek istiyoruz. Yapılıyor mu, yapılmıyor mu? Onu görmek istiyoruz.

Bir diğer husus -biraz sorularım var- mesela şey demişsiniz, doğrudan yatırımcıların, yabancı yatırımcıların potansiyel ortağı olarak tanımlamışsınız kendinizi, Türkiye Varlık Fonu. Türkiye Varlık Fonu, enteresan bir şey, 2016 yılında kuruluyor, 2015 yılında bu ülkede 19 milyar 263 milyon dolarlık doğrudan yabancı yatırım varmış. 2016’da bu 13 milyar dolara düşmüş, 2022 rakamı 13 milyar 601 milyon dolar, 2023’ün Ocak-Kasım rakamı ise 9 milyar 232 milyon dolar yani siz “Doğrudan yabancı yatırımcının potansiyel ortağı olacağım.” diyorsunuz ama yani öyle bir doğrudan yatırımcı gelmiyor artık ülkemize.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:126

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Yüzde 80’i gayrimenkul.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Bunların da büyük bir çoğunluğu gayrimenkul bakıldığı zaman, sermaye yatırımları ne yazık ki yok. Peki, hangi doğrudan yabancı yatırımcıyla ortaklık yaptınız bugüne kadar, onu da sormak istiyorum size.

Bir diğer mevzu, 2022-2023 yıllarında gerçekleştirilen özelleştirmelerden Türkiye Varlık Fonuna herhangi bir kaynak aktarılmış mıdır, onu öğrenmek istiyoruz. Vizyoner projelerden bahsetmişsiniz 2053-2071 yani ismi geçiyor ve bu vizyoner projeler yok. Nedir bu vizyoner projeler? 2053-2071 hedeflerine ulaşmak için hangi vizyoner projeleriniz var? Mesela, Kanal İstanbul Projesi “çılgın proje” olarak lanse edilmişti, bu vizyoner projelerinden bir tanesi olabilir mi? Biraz evvel borçlardan bahsettiler, Fonun ciddi borcu olduğundan bahsedildi. Peki, Fonun dış borcu ne kadardır? Peki, başka bir soru, yönetim kurulu üyeleri huzur hakkı almakta mıdır? Ben aldıklarını tahmin ediyorum, almakta mıdır? Yönetim Kurulu Başkanı ve üyeleri ne kadar huzur hakkı almaktadır, yıllık ne kadar buraya huzur hakkı verilmektedir, onu öğrenmek istemiştim. Başka -notlarıma bakıyorum- bir de şu dikkatimi çekti: Tabii gayrimenkulleriniz var, ciddi gayrimenkuller var bakıldığı zaman, bir çoğunluğu Antalya’da 5 yıldızlı, 4 yıldızlı oteller, işte tatil köyleri falan. Şimdi konunun yabancısıyım, aydınlatırsanız sevinirim. Mesela neyi örnek

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:127

verelim, burada diyorsunuz ki: Limak Limra Park Hotel. Burada da karşımıza çıktı Limak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – 31/12/2022 tarihi itibarıyla 323 milyon liralık bir değeri var bu taşınmazın, yıllık geliri 5 milyon 942 bin lira yani neredeyse 50'de 1'i, 60'da 1'i yani şimdi, biraz ucuz değil mi? Mesela, benim 323 milyon liralık bir gayrimenkulüm olacak, bir iş yerim olacak, otelim olacak ve ben bunu kirayı veriyorum 5 milyon 942 bin liraya, bu rakamlar düşük değil mi? Buna benzer rakam da var, toplam yapmışız. Kümülatife baktığım zaman da 31/12/2022 tarihi itibarıyla bu taşınmazların piyasa değeri 12 milyar 225 milyon lira. 2022 yılında elde edilen gelir 167 milyon lira yani 72'de 1'i. Mesela, bu rakamlar bana çok düşük geldi, bizim bilmediğimiz başka bir şey mi var, aydınlatırsanız ve neden bu kadar düşük olduğunu burada Komisyonumuza belirtirseniz sevinirim.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sayın Bakırlıoğlu, teşekkür ederim.

Sayın Tahsin Ocaklı, buyurun.

Süreniz on dakika.

TAHSİN OCAKLI (Rize) – Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Genel Müdürümüzü ve değerli bürokratlarımızı; saygıyla

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:128

selamlıyorum. Sunumunuz için teşekkür ediyorum.

Şimdi, Sayın Genel Müdür, sizin ifadenizle söylüyorum, on ayda 229 kişiyle, hatta geçmiştekileri de kattığınızda, 6 kişi de oradan geldiğinde, toplamda 235 kişiyle on ayda derlediğiniz rapor dün elimize geçti ve bugün bunun üzerinden bizden olumlu ya da olumsuz görüş verilmesi bekleniyor; bir kere bu doğru bir şey değil. Bununla ilgili bizim elimize bu bilgilerin en az bir hafta, on gün önce geçmesi ve üzerinde değerlendirmemizi böyle yapmamız doğru olmalıdır.

Şimdi, raporunuzun içinde özellikle gözüme çarpan kısa başlıklarla ilgili bazı şeyleri hem size hem vatandaşlarımıza bildirmek isterim. Örneğin, 46'ncı sayfada BOTAŞ'la ilgili yazan bir yazıyı vatandaşlarımın dikkatine çekiyorum, diyor ki: "Buradaki denetlemeyle ilgili bağımsız denetçi görüşü sınırlı olumlu." Niye böyle olmuş? Onun da gerekçesi altta, finansal tabloların gizliliği nedeniyle yani açıklanamaması nedeniyle ama sınırlı olumlu olarak bir görüş verilmiş. Hem görülmüyor hem de sınırlı olumlu görüş veriliyor, ilginç bir durum, bunu bir tespit edelim. Biliyorsunuz, geçen yıl 21 Haziranda Fonun eski CEO'sunun bir gazeteye de çıkan bir tutuklama, gözaltı süreci yaşandı ve bu süreçle ilgili de, sonra 1 Aralıkta da bir şartlı tahliye oldu ve bu tahliyeden dolayı da davanın sürdüğünü sanıyorum, biliyorum ama oradaki ilginç olan şey şu: Bizim Türkiye'nin vatandaşlarına ait olan hazineden Sayın Cumhurbaşkanının yetkisiyle 25

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:129

milyon dolarlık bir bütçenin Türkiye Varlık Fonuna devredildiği bilgisi var ve buradan da o dönemin Genel Müdürünün ifadelerine göre, aldığımız bilgilere göre de doğrudan ödemeyi işte hukuk bürosuna 4 milyon dolar, McKinsey'e 6 milyon dolar, bu NewOak'a 3 milyon dolar, Allen, Associates'e 2 milyon dolar -telaffuzunu doğru yapamayabilirim, yabancı şirketlerin ismini- Deutsche Banka 3 milyon dolar, yerel avukatlık bürolarına da 500 bin dolarlık bir ödemeler yapıldığı söyleniyor. Şimdi bununla ilgili milletvekili olarak benim hiçbir bilgim olmadığı gibi vatandaşlarımızın da hiçbir bilgisinin olduğunu düşünmüyorum. Bizim istediğimiz şey, denetimde eğer şeffaflık var ise olacak ise bu Varlık Fonunun denetimiyle ilgili görevlendirmelerde mutlaka Türkiye Büyük Millet Meclisinden siyasi parti temsilcileri ve Mali Müşavirler Odasından ya da ilgili kurumlardan temsilciler alınmak suretiyle halka açık ve çok şeffaf bir biçimde yapılmalıdır, aksi hâlde yapılmış olan denetimlerin bizim için bir karşılığı yoktur; bugün sadece bunu görüş olarak söylemiş olalım.

Yine Fon bünyesine alınan şirket ve kuruluşların da tabii üst düzey yetkililerinin de burada olmaması yani fon yöneticilerinin burada olmaması da ayrı bir eksiktir değerlendirme açısından. Söylediğiniz gibi tarafınıza ağustos ya da temmuz ayları mıydı, o tarihlerde teslim edilmiş olmasına ve bize de ekimde bunun gelmiş olması gerekmesine rağmen, bugün bu tarihe kadar ertelenip şimdi görüşüyor olmamız da teknik olarak ayrıca Varlık

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:130

Fonunun sorgulanması gereken ayrı bir yanıdır. Türkiye Varlık Fonu'nun denetimi Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu ile hiçbir şekilde ilişkilendirilmeden kamu bürokrasisinde görev yapan ve anılan Yasa'nın maddesindeki şartlara haiz merkezi denetim elemanları tarafından da yerine getirilebilir pekâlâ, neden bunun öyle yapılmadığı da merak konusu, sormak istiyoruz.

Şimdi 2017 yılında kurulan Varlık Fonu kuruluşundan sonra -ilginçtir, arkadaşlarımda çoğu da değişti- BOTAŞ, ÇAYKUR, PTT gibi önemli kurumlarımız zarar etmeye başladılar. Bunların rakamlarıyla ilgili de biraz bilgi sahibisiniz ama ben vatandaşlarımız duysun diye tekrar etmek isterim, müsaadenizle. ÇAYKUR'daki zarar 2,6 milyar, Et ve Süt Kurumunda dört yılda 1,2 milyar, BOTAŞ'ta on ayda 62 milyar, EÜAŞ'ta 53 milyar, Ziraat Bankasında ucuz verilen kredilerden 12 milyar, Halkbankasında da 11 milyar TL zarar olarak görülüyor. Şimdi, ben Karadeniz'den geldim, Karadeniz'den seçildim geldim, tabii 1 milyon insanı ilgilendiren bir bölgede -çay üretiminden kasıtlı söylüyorum- bu insanların bana sorduğu bir şey var, ben de size onu tevdi ediyorum. Diyorlar ki: "Ya, çayı biz üretiyoruz, çabalıyoruz, üreten biziz, satan biziz, fabrika zaten bizim paralarımızla oluştu ÇAYKUR, ÇAYKUR'u neden Varlık Fonuna devrettiniz kardeşim?" diye soruyorlar bana. Çay üreticisi bir defa ÇAYKUR'un Varlık Fonundan çıkartılmasını istiyor. Niye istiyor? Çünkü diyor ki... Bu ÇAYKUR

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:131

bu Fona devredildikten sonra sürekli zarar açıklanıyor. Üstelik de ben çalışıyorum, çabalıyorum, benim üretimimdeki çiftçi olarak karşılığım sabit tutulurken çay kilogram fiyatı sabit tutulurken, Türkiye’de yüzde 130 zamlar oluyor, yüzde 150 zamlar oluyor ama buna karşılık Varlık Fonu üzerinde güçlendirmeler, çeşitlendirmeler, işte halkı geliştireceğiz diye sunduğunuz ve ortaya çıkardığınız şey de sadece önümüze “zarar” diye tablolar koyuyorsunuz. Bu nedenle üreticiler diyorlar ki: “Bizi bu Varlık Fonundan çıkartın, bizim irademizle olmadı bu iş.” Bunun dikkate alınması lazım. Mesela bu KİT’lerde oluşan zararların gerekçeleriyle nedenleriyle ilgili neden raporunuzda hiçbir şey yok? Yani örneğin ÇAYKUR neden zarar ediyor, bununla ilgili niçin bir çift laf kullanılmamış? BOTAŞ niye zarar etmiş veya EÜAŞ niye zarar etmiş; niye bununla ilgili bir çift laf konulmamış? Bunun içinde acaba yüksek rakam ve sponsorluk harcamalarının bir yer tuttuğu, yılda 50 milyon ile 70 milyon arasında bir reklam harcamaları yapıldığı, buna ihtiyacın gerekli mi, olmalı mı, olmamalı mı, gerekliliği konusunda bir çift burada kurumlarla ilgili, KİT’lerle ilgili neden herhangi bir düzenleme yoktur? Dolayısıyla bununla ilgili söyleyeceklerimiz yani Varlık Fonu bizim göremediğimiz kapalı kapılar ardında işletmeciliği yapılan bir kurumdur. İsteddiğimiz şey, şudur: Varlık Fonunun yönetimi, yönetim biçimi, denetlenmesi, Meclis dâhil, STK’ler dâhil Türkiye'nin vatandaşlarının rahatlıkla görebileceği ve inanabileceği,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:132

güvenebileceği bir modele dönüştürülmelidir. Bunu sizin yapamayacağınızı biliyoruz, elbette ki bunda bir kuşku yok ama Sayın Cumhurbaşkanının en azından belki bu talepleri görüp, vatandaşın taleplerini belki dikkate alabileceğini düşünmek istiyoruz yani.

Benim şimdilik söyleyeceklerim bu kadar.

Çok çok teşekkür ederim, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Şimdi de Sayın Güneş'e söz veriyorum.

Sayın Güneş, buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Teşekkür ederim Başkanım.

Çok Değerli Başkanım, çok değerli milletvekillerimiz, Varlık Fonumuzun çok değerli yöneticileri ve basın mensupları; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, Varlık Fonu, 65'inci Hükûmette 26 Ağustos 2016 tarihinde 6741 sayılı Kanun'la kurulmuş, daha sonra 10 Temmuz 2018 tarihinde de 1 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'yle Cumhurbaşkanlığıımıza bağlanmış; 30 tane şirket, 2 tane lisans, 46 tane gayrimenkulden oluşmaktadır.

Tabii, bu Varlık Fonunun kurulmasıyla ilgili hâlâ özellikle Cumhuriyet Halk Partisinde "Niye bu Varlık Fonu kuruldu?" diye tereddütler var ve neticede işte "Biz çok fazla dış ticaret fazlası veren bir ülke değiliz.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:133

Diyelim ki çok fazla petrolümüz yok, fazla gelir kaynaklarımız yok; buna gerek yok." gibi bir argüman da söylüyorlar, bunu diyorlar.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Literatür de öyle diyor Sayın Güneş yani dünyada öyle.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Fakat şuna gelmek istiyorum: Tabii, bizim burada Varlık Fonunu kurmamızdaki maksat daha çok varlıklarımızı bir araya toplayarak ekonomik olarak bir güç elde etmek, bunu...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Hazineye bir arada değil miydi Sayın Güneş?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Şimdi şöyle bir şey: Daha önceki, 54'üncü Hükûmette, rahmetli Erbakan döneminde bu kamu kurumları bir araya getirilerek... O dönemde kamu kurumlarının kimisi zarar ediyordu, kimisi kâr ediyordu ve kâr eden kamu kuruluşları düşük faizle bankaya kredi koyuyordu, başka bir kamu kuruluşu da ondan çok çok yüksek faizle onu kredi olarak kullanıyordu. Rahmetli Erbakan bunu gördüğü için, buradan diyelim ki işte "rantyeciler" olarak hitap ettiği kesimin buradan para kazanmaması için buna benzer bir kurumu kurdu ve o dönemde çok etkin bir şekilde ülkeyi de yönetti. Buradaki temel amaç -tabii ki daha önce de dediğimiz gibi- sadece ekonomik güç elde etmek değil, diğer taraftan da Türkiye'nin geleceğine dair bir yön vermek.

Burada tabii ki bununla ilgili konuşmadan önce bu Fonun

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:134

denetlenmesiyle ilgili bazı tereddütlerin hasıl olduğunu dile getirdiler, kendileri de ifade ettiler; birincisi özel kurum tarafından denetleniyor, ikincisi Devlet Denetleme Kurulu tarafından denetleniyor, üçüncüsü de Türkiye Büyük Millet Meclisi Bütçe Komisyonunda görüşülüyor. Burada sadece oylama yapılmıyor, burada muhalefet milletvekilleri bunlarla ilgili görüşlerini bildiriyor ve bu görüşler Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına ve Cumhurbaşkanımıza da iletiliyor ve burada ki sizin görüşlerinizin hepsi de kayıtlara geçiyor ve neticede vatandaşlarımız da bundan haberdar oluyor. Diğer taraftan, bu Varlık Fonunun içindeki şirketlerin zaten büyük bir kısmı Sayıştay denetimine tabi. Şimdi, tabii, Sayıştay denetlerse denetçi oluyor, Devlet Denetleme Kurumu denetlemezse...

VELİ AĞBABA (Malatya)– Sayıştay ne? Sayıştay kaldı mı Sayın Güneş?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Aynen devam ediyor, hiç endişe etmeyin.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayıştay denetliyor mu?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Peki, o zaman Sayıştayın bulgularına dayanarak iddia ettiğiniz şeyleri neye göre yapıyorsunuz Sayın Ağbaba? Yani kurumlara hakaret etmeyin, kurumların hakkını yemeyin, orada da namuslu, dürüst insanlar çalışıyor, aynı Devlet Denetleme Kurulunda olduğu gibi.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:135

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hiç kuşkusuz!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Burada tabii, bu denetimle ilgili belki bazı değişiklikler yapılabilir, buna bir şey demiyorum ama burada özellikle benim önemseydiğim, Varlık Fonundaki özellikle stratejik yatırımlar. İşte, bizim dış ticaret açığımızı kapatmak anlamında hangi yatırımları yapmamız gerekiyorsa kendi içimizdeki sermayemizi belli bir yere aktarma imkânı sağlıyor. Diğer taraftan, Türkiye'yi finans güç merkezi yapması bakımından da önemli. Bunu Sayın Temurci de söyledi, özel şirketlerde diyelim ki yeni teknolojiye yatırım yapacak şirketlere finans oluşturuyorlar; bunu devletin oluşturması kadar güzel bir şey yok.

Diğer taraftan, tabii ki burada şöyle bir şey de söyledi arkadaşlar: "Madem bu Varlık Fonunun içinde toplandı bu BOTAŞ, EÜAŞ, Ziraat Bankası, Halk Bankası ve ÇAYKUR, bunlar niye zarar ediyor?" diyorlar. Tabii, burada biz önemli bir süreçten geçiyoruz. Bu 2020 yılında yaşadığımız Covid ve arkasındaki özellikle doğal gaz fiyatlarındaki çok fazla artışın, bunun vatandaşlara yansımaması anlamında bugün BOTAŞ maliyetine elde ettiği doğal gazın belki yüzde 25-30'lara miktarında bir satış yapıyor yani burada BOTAŞ mutlaka zarar edecek. Yani bunu niçin yapıyor? Kendi yönetimini bilmediğinden, beceriksiz yönetiminden değil, vatandaşlarımız bu doğal gaz fiyatlarının artmasından etkilenmesin diye yapıyor. Yine "EÜAŞ 53 milyar zarar ediyor." dediler. Burada da aynı

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:136

şekilde, elektrik de yanılmıyorsa maliyetinin yaklaşık yüzde 50-60 civarında satılmakta. Yine, burada da vatandaş korunmakta.

Diğer taraftan, tabii ki ÇAYKUR zarar ediyor, PTT zarar ediyor. Şimdi, ben şunu sormak istiyorum Varlık Fonu şeyine: Sizin, bu Varlık Fonundaki şirketlerin ne şekilde yönetileceğini siz mi belirliyorsunuz? Diyelim ki buradaki personel alımını siz mi belirliyorsunuz? Aldığınız personele ne kadar ücret vereceğinizi siz mi belirliyorsunuz? Ve bunları siz belirlemeden diyelim ki şeker fabrikaları Türkiye'de zarar ediyor. Niye? Ben bir örnek vereyim: Uşak Şeker Fabrikasında aşağı yukarı 475 kişi çalışıyor ve yıllık ürettiği şeker miktarı 25 bin ton; Torku Şeker Fabrikasında 375 kişi çalışıyor, yıllık ürettiği şeker miktarı 75 bin ton. Şimdi, siz bu üretim ve insan çalıştırma maliyetlerini de karşılaştırırsanız özel sektör belki çok çok daha azına çalıştırıyor; hem az insan çalıştırıyor hem ucuza çalıştırıyor hem verimli çalıştırıyor, siz bunların tam tersini yapıyorsunuz. Burada bir değişiklik yapmadan bu kurumları siz nasıl kâra geçireceksiniz, ben onu merak ediyorum. Dolayısıyla da bu önemli.

Diğer taraftan, tabii ki gelirlerinizi aşağı yukarı 19,2 kat artırmışsınız; güzel bir şey yani 11,1 milyardan 225 milyara çıkarmışsınız, varlıklarınızı da yüzde 75 artırmışsınız, bunlar güzel şeyler. Benim için önemli olan, burada daha çok Türkiye'nin hangi alanlara yatırım yapması gerekiyorsa o alanlara Türkiye'yi yöneltmek ve finansman bulmak. İşte, bir

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:137

tanisini dediniz, petrol ürünlerinden -zannediyorsam İskenderun'da- bir yatırım yapacaksınız; bu, SASA benzeri mi bilmiyorum artık yani özel firma adı da vermiş olayım ama onun gibi bir şey midir bilmiyorum tabii. Ne ithal ediyorsak onları yapmak gerektiğini ben düşünüyorum. Tabii ki bu Varlık Fonunun hem işleyişinde hem denetiminde hem Sayın Temurci'nin dediği gibi insan kaynakları alınmasında bazı yapılması gerekenler olabilir ama siz bu Varlık Fonunu bir devlet kurumu olarak işletmeye çalışırsanız diğer kurumlarımız nasıl olursa -Türkiye Şeker Fabrikaları gibi, ÇAYKUR gibi- burası da aynı olur. Bir ayrıcalığı olması lazım ama yine de insan kaynağı alırken kriterlerinin olması gerektiğini de ben düşünüyorum.

Şimdilik benim söyleyeceklerim bu kadar.

Teşekkür ederim, hepinize saygılar sunarım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Güneş, teşekkür ediyorum.

Sayın Ağbaba, buyurun lütfen.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, çok teşekkür ederim.

Öncelikle, biraz önce, Komisyon başladığı zaman konuştuğumuz bu Anayasa'nın askıya alınması, darbe girişimi aslında Varlık Fonunu direkt ilgilendiren bir konu çünkü Varlık Fonu, Türkiye'nin en değerli şirketlerinin toplandığı bir fonun adı ve bu fonun da kurulmasını biz çok doğru bulmadığımızı belirtmek istiyorum. Konu şöyle: Eğer bir ülkede hukuk yoksa bir ülkede Anayasa tanınmıyorsa o ülkeye hiçbir yabancı yatırım

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:138

gelmez ve ekonomi de kötüleşir. Aslında bugün ekonomide yaşadığımız temel meselelerin de durumu budur. Siz anayasayı tanımazsanız, hukuku yok sayarsanız kimse burayı ciddiye alıp yatırım yapmaya gelmez. Dolayısıyla, aslında bugün Varlık Fonunun bünyesinde bulunan çok değerli şirketlerin de değerlerinin azalacağını görmek için kahin olmaya da gerek yok. Bu yapılan darbe, darbe girişimi, fiilî darbe maalesef ekonominin de kötüleşmesine, bizim gözbebeğimiz olan kurumların da küçülmesine yol açacağını söylemek mümkün.

Şimdi, tabii bugün Varlık Fonu konuşulurken siz de eski Ticaret Bakanısınız biraz önce bir haber gördüm, önce onu sizinle paylaşayım. Siz şimdi düşünemediğiniz için pişman olacaksınız, yeni Bakana da mahcup olacaksınız. Ne olmuş bugün? Biliyorsunuz, simit 15 liraya çıktı ve simit 15 liraya çıkınca ne yapar Hükümet? Sayın Mehmet Muş şimdi üzülecek “Ben bunu niye düşünemedim, niye aklıma gelmedi?” diyecek, Ticaret Bakanı, Ankara Simitçiler Odasını çağırıyor “Simidin fiyatını düşür.” diyor “Hiç olmazsa seçimden sonra zam yap.” diyor yani müjdeler olsun, simit artık 10 lira, fakir fukara 10 lira simit yemeye devam edecek. Simit ne demek? Simit, fakir fukaranın, öğrencinin en rahat karnını doyuracağı gıda ürünü demek. Simit bile 15 lira, biliyorsunuz meşhur çay simit hesabı var, inşallah o çay simit hesabını da eski Ticaret Bakanı yeni Plan Bütçe Komisyonu Başkanı olarak Cumhurbaşkanına iletirsiniz, o hesabı da

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:139

görürüz ama hakikaten ilginç, tedbire bakın. Unun fiyatını düşürme, yağa zam yap, susama zam yap ama Simitçiler Odası Başkanını -tehdit ederek mi artık, ricayla yapılmaz çünkü- çağırıyorlar Bakanlığa ve ricayla simidin fiyatının artmasını önlüyorlar. Ne zamana kadar? 1 nisana kadar. 1 nisanda ne var? 31 mart seçimleri var. "31 mart seçimlerini geçirelim, ne olursa olsun." diyorlar. Durum da bu yani Türkiye'nin ekonomisinin yönetildiği nokta bu. Tabii, Sayın Mehmet Muş şimdi hayıflanmıştır "Ben niye Bakanken bunu düşünememişim?" diye düşünüyordur o da hayıflanmaya devam etsin.

Şimdi, burada, tabii, ekonomi direkt Varlık Fonunu ilgilendiriyor. Aslında hem ekonomide hem siyasette yaşanan gelişmeler de varlık fonunu ilgilendiriyor. Şimdi, acaba Varlık Fonunun Mısır'la bir diyalogu olacak mı onu da sormak istiyorum. Biliyorsunuz Sayın Erdoğan "Ben ne olursa olsun Sisi'yle görüşmem." demişti, sevgililer gününde 14 şubatta sayın Erdoğan'la Sisi Mısır'da buluşacak inşallah, hayırlara vesile olsun, Sayın Erdoğan'ın bir sözünün daha gerçekleştiğini görüyoruz. Tam da özel bir günde, sevgililer gününde Sisi ile Erdoğan Mısır'da buluşacak. Acaba Varlık Fonu Mısır'la ticaret yapmaya başladı mı onu da merak ediyorum ki Varlık Fonu aracılığıyla Hükümet muhtemelen tabii ki söylüyordur size, daha önce 15 temmuz darbe girişiminden sonra "şerefsizler" manşeti atılan Birleşik Arap Emirlikleri'yle bayağı ballı börekliyiz şu anda. Evvelsi gün

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:140

Dışişleri Komisyonuna gelen bu enerjiyle ilgili sanırım büyük bir kapitülasyon ya da büyük bir enerjiyi Birleşik Arap Emirlikleri'ne topyekûn veriyoruz. Bu konuda da Varlık Fonunun herhâlde bilgisi ve etkisi vardır, onu da söylemek istiyorum.

Yine, Varlık Fonunun çok borçlandığı söyleniyor, acaba bu fon kimden aldı bu kadar borcu, nasıl aldı bu borcu, hangi faiz aldı? O da aslında bilinmesi gereken konular.

Bir konu daha var, bir konu daha var ki bizim herhâlde ülke tarihinde yaşamış olduğumuz en büyük yolsuzluk nedir diye sorarsak en büyük rezalet nedir diye sorarsak herhâlde Telekom örneğini verebiliriz, Türk Telekom'un özelleştirme örneğini verebiliriz. Maalesef, bu Türk Telekom, Türkiye'nin en değerli kuruluşuyken Suudiler'in ve Lübnanlı Harir ailesinin ortak olduğu Oger'e 6,5 milyar dolara satıldı. Hariri ne yaptı? Bu mal varlığı içindeki paraları yedi, bitirdi. Sonra ne oldu? Bu bıraktı gitti, Türk bankalarına olan borçlarını da kim üstlendi? Türkiye Varlık Fonu üstlendi. Aslında Varlık Fonunun bugünkü borcunun önemli kısmının da Türk Telekom'dan kaynaklanan borçtan kaynaklı olduğunu belirtmek istiyoruz.

Burada tabii yaşanan şey şu, aslında bunu söylemek için konuşuyorum: Burada, bugün eğer bu yolsuzlukla ilgili Türkiye hâlâ bir hesap soramamışsa, Anadolu'da fakir fukaranın, yoksul insanların alın terini, emeğini bir Arap ailesine, bir Hariri ailesine -peşkeş çekmiş ve bunu

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:141

Hükûmet izlemiş- Hükûmetin kontrolünde peşkeş çekmişse daha çok yürüyecek yolumuz var, daha çok alacak mesafemiz var. Bu nedenle, Varlık Fonu ne kadar ciddi yönetilirse yönetilsin ki bunda kuşkularımız var, kimsenin buna inanması mümkün değil. Bu, TELEKOM'un özelleştirilmesi herhâlde başlı başına büyük bir kepezektir ve maalesef bu konuda kimse bir bedel ödeyebilmiş değildir. Bir simit çalsa veya bir çocuk bir baklava çalsa cezaevine atılır ama bu TÜRK TELEKOM'u satanlarla, TÜRK TELEKOM'u resmen yerle bir edenlerle, peşkeş çekenlerle ilgili bir ceza verilmedi; onu da belirtmek istiyorum.

Tabii, konuşacak konu çok. Yine -bu özellikle- şimdi biraz önce Sayın Güneş gitti ama şeyi çok övdü, özelleştirmeyi, şeker fabrikalarının özelleştirilmesini çok övdü ama maalesef Türkiye o konuda da kendi şeker fabrikalarını yok eden bir Hükûmet olarak tarihe geçmiş; onu da söylemek istiyorum. Bu borçlanma konusu önemli, bu konuyla ilgili cevap verilirse memnun olurum.

Ben, tekrar Sayın Başkana teşekkür ediyorum ve başarılar diliyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Şimdi de Sayın Erdem...

ORHAN ERDEM (Konya) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Varlık Fonu ekibine teşekkür ederim verdikleri bilgiler için.

Öncelikle tabii, varlık fonları hepimiz de biliyoruz, daha önce -cari

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:142

fazla, Sayın Temurci'nin de dediği gibi- petrol zengini ülkelerin sermaye çeşitlendirmesi amacıyla kurulmuş, daha sonra da Batı ülkelerine doğru yönelmiş bir sistem. En büyük Varlık Fonuna sahip ülkelerin 3 trilyon dolara ulaşan Çin, Arap Emirlikleri ve Norveç olduğunu görüyoruz. Kuveyt 1961'de, Norveç 1966'da bu fonu kurmuş ve başarılı bir şekilde yürütüyorlar. Dünyada 40'tan fazla ülkede Varlık Fonu var -belki artmıştır- bu ülkelerde 81'e yakın fon kurulduğunu incelemelerimizde görüyoruz.

Varlık Fonu -dediğim gibi, 40 ülkede önemli bir yere sahip- ulusal ekonomiyi korumak amacıyla devletin sahip olduğu ve işlettiği bir yatırım aracı olarak değerlendiriliyor. Benim anladığım, ülkenin sermaye olarak kaynaklarının, kullanılmayanlarının bir araya getirildiği bir millî kaynak da diyebiliriz Varlık Fonuna. Tabii, birçok amacı var fonun -gelişimi ve istihdam için sosyal, ekonomik projeler geliştirmesi gerekiyor, raporlarında da bunları yaptıklarını görüyoruz. İç pazar için uzun vadeli sermaye artış fırsatları sağladıkları, ekonomiye gelir ve ihracat açısından aşırı oynaklıklarda koruma imkânı sağlamak, enerji fiyatları ve dünya piyasasının etkileneceği dönemlerde istikrarı koruma adına bu fonlara önemli görevler düşüyor.

Kısaca, ekonomik büyüme, ulusal refahın artırılması, korunması ve gelecek nesillere aktarılması açısından fonlar dünyada kurulmuş, ülkemizde de 2016'da bu amaçla kurularak önemli bir yere geldiğini görmekteyiz. Tabii,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:143

birçok önemli yatırımın, bilhassa ithalata giden dövizin önlenmesi adına yeni yatırımların yönlendirilmesinde de fonun çok önemli etkisi olacağı görülüyor. Kısa sürede geldiği ve sermaye birikimi için kutluyorum. İlkeleri, amaçları açısından profesyonel bir yönetim, şeffaf, performans odaklı, sürdürülebilir ve risk yönetimi, hesap verilebilirlik açısından önemle vurgulanmış kuruluş yönteminin ve ifadelerinin hepsine de katılıyorum.

Tabii, Varlık Fonu'nun denetimini de önemsiyorum. Türkiye Büyük Millet Meclisi teknik bir denetim yapmaz. Zaten Fon'un yüzde 80 küsurunun -87'ydi sanırım- Sayıştay denetiminden geçen şirketlerin bünyesinde olması; yine, tüm devredilen şirketlerin tabi oldukları kendi denetim usullerinin yanında Türkiye Varlık Fonu'nun bağımsız denetim, Devlet Denetleme Kurumu -Cumhurbaşkanlığının- ve Türkiye Büyük Millet Meclisindeki denetime tabi tutulmaları da çok kıymetli. Biraz önce 87 dedim, yüzde 82'si Sayıştay denetimine tabi. Biz burada millet adına bir denetim yapıyoruz, teknik bir denetim değil; her şeyi açıklığıyla konuşuyor ve raporlarda gördüğümüz eksiklikleri de sorular hâlinde yönetime iletiyoruz. Belki de bu en büyük denetim, halkın denetimidir. Bu bakımdan da kanun yapılırken ne kadar önemsendiğini bir kez daha görmüş oluyoruz. Ayrıca, bu denetim sistemlerinin yanında iç denetim ve risk yönetim birimleri de denetime dâhil edilecek süreçler olarak ayrı bir başlıkta ele alınmalıdır.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:144

Varlık Fonu'nun "Çevresel, Sosyal ve Yönetişim" başlığı altındaki çalışmalarını çok önemsiyorum, kutluyorum. Dünyanın geleceğinde kaliteli çevre, sera gazı hesaplamaları, raporlanmaları, sıfır atık mevzularının bu Fon bünyesinde de önemle dikkate alınması ve ISO 27001 sertifikasının alınması gerçekten tebrik edilecek bir davranış, kutluyorum. Birçok faaliyetini raporlarında gördük; bilhassa 6'ncı sayfadaki çevre konusundaki duyarlılığı, aktiflerinin 5,6 trilyon 300 milyar dolara ulaşması önemli. Burada, dediğim gibi, biz millet adına siyasi denetimimizi yapıyoruz ve her şeyi de açıklığıyla konuşuyoruz.

Kurulan fonların -2017 ve 2018- önemli yerlere geldiğini biliyorum. Ben de Varlık Fonu Başkanımızdan, daha doğrusu Genel Müdürümüzden, yönetim kurulu üyemizden şöyle bir çalışma var mı, bunu da öğrenmek istiyorum: Nasıl çevre duyarlılığını önemsediyiniz gibi, Türkiye bir deprem ülkesi ve yaşadığımız büyük depremle birlikte konut edindirmeye dönük fonlar ve kolaylaştırıcı yöntemleriniz de olacak mı? Belki de bu çalışmaları vardır çünkü bünyenizdeki yapının bunu yapabileceğine inanıyorum.

Çokça eleştirilen konu, neden Cumhurbaşkanı Fon'un başında? Farklı da olabilir, ben inceledim; dünyada devlet başkanlarının olduğu fonlar da var, Maliye Bakanının veya en büyük bankasının yönetimine devredilerek denetlenen fonların da olduğunu görüyoruz ve bizim gibi siyasi yönetime verilmiş fonların da çokça olduğunu görüyoruz. Bu konuda da siyasetin

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:145

bunun içinde olması, Fon'u yönetmekle bir sorumluluk aldığını gösteriyor. Farklı yönetim şekilleri olur, aslında kuruluş aşamasında bizim de başında Cumhurbaşkanı değildi diye biliyorum. Daha aktif ve kararlı olabilmek adına çünkü siyaseten bu Fon'u büyütebildiğinizde, ülkenin geleceğine aktarabildiğinizde, refahı arttırıcı işlemler yapabildiğinizde sizin siyaseten gücünüz de artar. Bu noktada, bu yeni alternatiflerle siyasette de istikrar ve halkın gönlüne girmiş olursunuz. Cumhurbaşkanımız da bu riski görerek bu Fon'un başına geçmiş ve gördüğünüz gibi de geldiği nokta hepimizi mutlu eder bir noktaya erişmiştir. Fon'un içinde sıkıntılı kurumlar olduğunu da biliyorum. Bunların kârlılıktan öte, inşallah, kârlı hâle de gelirler ama bir düzen dâhilinde, öncelikle yenilenmeleri gereken tarımsal üretime dönük fabrikalar... ÇAYKUR'u çok bilemem ama bölgemde de yetiştirilen ürünler olarak şeker fabrikalarının bu konuda verimsiz olduğunu biliyorum. Ama yüzlerce katma değer sağlayan fabrikalar olarak, çiftçinin mahsulünü alan ve devlet düzeninde münavebeli ekimi ve düzeni sağlayan fabrikalar olarak önemsenmesi gerektiğini, özelleştirmeden de Fon'a aktarılmasının bu bakımdan olumlu olduğunu düşünüyorum. Sizlerin revizyonu, fabrikaların daha modernizasyonu ve verimli olması adına da çalışmalar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

ORHAN ERDEM (Konya) – Teşekkür ederim.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:146

Bu konuda da bilgilendirirseniz memnun olacağımı iletmek istiyorum.

Verdiğiniz bilgiler için teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum tüm vekillerime.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Kalaycı, buyurun lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Evet, varlık fonları yaklaşık -benim bildiğim kadarıyla- yüz elli yıllık bir maziye sahip dünyada. Türkiye, 2016 yılında ilk defa varlık fonuyla ilgili kanun çıkararak varlık fonunu kurmuş oldu.

Baktığımız zaman dünyadaki varlık fonlarına kimisi fiyat istikrarını sağlama amaçlı, emtia fiyatları arasında fiyat istikrarını sağlama amaçlı, kimisi rezerv varlıkları değerlendirme amaçlı, kimisi doğal kaynakları değerlendirme amaçlı, işte, ekonomiye daha fazla katkısını sağlamak ve gelecek nesillere aktarmak amaçlı, kimisi emeklilik fonlarıyla ilgili, kimisi de kalkınma amaçlı kurulan fonlar. Türkiye Varlık Fonu da stratejik kalkınma amaçlı kurulmuş bir fon niteliğini taşıyor.

Evet, bugün itibarıyla ya da geçen yıl itibarıyla, 2022 sonu itibarıyla 300 milyar dolar aktif büyüklüğüne ulaşmış olması da memnuniyet verici bir gelişme.

Evet, Varlık Fonu ve alt fonları ile Varlık Fonu yönetim şirketi ve yeni kurulan şirketlerin denetimiyle ilgili raporu görüşüyoruz. Anayasa'mızın 165'inci maddesi, 6741 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesi

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:147

çerçevesinde hazırlanmış rapor üzerinde görüşlerimizi ifade ediyoruz. Ben bu kapsamda, Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kuruluna ve raporun hazırlanmasında görev alan tüm denetçi arkadaşlarımıza, müfettiş arkadaşlarımıza, uzman arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum. Kanunla belirlenen usul ve esaslara göre hazırlanmış çok kapsamlı bir rapor Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş durumda, şu anda onun üzerinde duruyoruz.

Değerli Devlet Denetleme Kurulu denetçisi arkadaşımız raporla ilgili özet bilgiler de sundu, bulgularıyla ilgili kısaca değerlendirme de yaptı. Ben bu arada bir konuya dikkatinizi çekmek istiyorum eski bir denetim elemanı olarak: Yani denetim kurumlarını ve denetim elemanlarını ima yoluyla da olsa töhmet altında bırakmak doğru değil arkadaşlar. Denetim elemanları kendilerine kanunla verilmiş görevleri çerçevesinde görevlerini layıkı veçhile yapan arkadaşlarımızdır. Yani "Cumhurbaşkanına bağlı, falana bağlı..." elbette bir yere bağlı olacak; denetim elemanları Bakana bağlıdır, Genel Müdüre bağlıdır, Cumhurbaşkanına bağlıdır. Ben buna bağlıyım diye kanununa göre, kendisine verilen göreve göre uygun olmayan hususları elbette raporuna yazar, bunun örnekleri de çoktur yani ben kendi kurumumdan örnek vereyim. Biz Başbakanına bağlıydık, Başbakan hakkında özel inceleme raporu yazdık, hem de defalarca. Yani "Ona bağlı, o nedenle görevini yapmaz." anlayışı doğru değildir. Denetim elemanları verilen

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:148

görevi neyse...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – O eski Türkiye’deydi Mustafa Bey.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Nasıl?

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Sizininki eski Türkiye’deydi.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yok, şimdi de var.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – O eski sistemdeydi yani o artık Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminde yok.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yok, sistemle falan alakası yok değerli arkadaşım.

Şimdi, değerli Genel Müdürümüz kapsamlı bilgiler verdi, gerçekten teşekkür ediyorum. Bütün gelişmeleri anlattı, yaptıkları işleri anlattı, denetim raporundaki bulguları ve buna verilen cevapları da ifade etti. Tabii, kendine güvenmek, yaptığı işe güvenmek çok önemli bir özellik ama biraz inatlaşır gibi de geldik Arda Bey yani bütün önerilere, tespitlere sanki karşı çıkarmış gibi bir şeyimiz oldu. Mesela “Genel kurul niye yapılmadı?” demiş rapor yani “Buna mecbur değilim.” gibi bir gerekçe sunmak doğru değil. Neticede, Türk Ticaret Kanunu’nda ve kendi esas sözleşmenizde bunun bir süresi var, zamanı var, bu zaman içinde yapılması lazım. Yani “Buna mecbur değiliz.” değil de “Yapacağız, bundan sonra buna uyacağız.” demeniz daha doğru olurdu diye düşünüyorum, bu

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:149

uyarımı da yapayım.

Bir diğer konu, birkaç sorum olacak. Tabii, verilen bilgiler konsolide bilgiler; aktif büyüklük, kâr... Şeyi öğrenmek istiyorum: Varlık Yönetimi şirketinin kendi bilançosuna göre aktif büyüklüğü nedir? Gelir tablosuna göre kâr-zarar durumu nedir? Bu konuda bilgi alırsam memnun olurum.

Bir diğer konu, şimdi, sermaye desteği veriyoruz bankalara -2022'de de var, 2023 yılında da var- şu dikkatimi çekti: Sermaye payımız da artıyor yani bankalardaki sermaye payımız artıyor. Diğer ortaklar rüçhan hakkını kullanmıyor mu, bu artış neden kaynaklanıyor? Yani diğer ortaklar sermaye artırımına gidiliyor da hakkını kullanmayıp onu biz kullanıyorsak tamam. Yani böyle bir durum var, o konuda bilgi almak istiyorum çünkü Halkbank'ta 2022'de yüzde 75'miş payımız, 2 defa sermaye desteğiyle 91,5'e çıkmış.

Bir diğer konu, tabii, önemli yatırımlarla ilgili çabalarınız var, çalışmalarınız var, biliyorum. Yani, bu konuyu biraz daha açarsak, bu İskenderun'da petrokimya rafineri yatırımı ne aşamada? Ne zaman üretime geçilmesi planlanıyor, projeksiyonlarınız nedir? Yani, herhâlde geçen yıl ÇED raporu alınmış, yatırım şeyini başladı mı? O konuda bilgi alırsak... Aynı şekilde, yine çok önemli bir yatırım, Afşin Elektrik Üretim Tesisiyle ilgili... Ne durumda, ne zaman üretime geçirmeyi planlıyoruz? Bu konuda bilgi almak istiyorum.

Bir de kullandığımız krediler var, Abu Dabi Kalkınma Holdingden 300

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:150

milyon dolar, girişim sermayesi fonu amaçlı ki bunun işlemleri herhâlde yeni tamamlanıyor. Bir de sendikasyon kredisi kullanmışız, 790 milyon avro. Yani bunları yeni yatırımlar da mı kullanıyoruz yoksa portföyünüzdeki şirketlere aktarmak üzere mi kullanıyoruz? Yani bu ne amaçlı ya da bu kullandığımız kredilere yönelik yaptığımız ödemeler hangi alanlarda? O konuda bilgi verirseniz memnun olurum.

Evet, benim değineceğim konular bunlar. Yani, bir de sözümün başında da usul hakkındaki görüşlerimizde de ifade ettim. Anayasamıza uygun bir denetim gerçekleştiriyoruz yani Anayasa 165'te kamu iktisadi teşebbüslerinin diyeyim kısaca, sermayesinin yarısından fazlası devlete ait olan şirketlerin denetiminin kanunla düzenleneceğini öngörmüş, kanunla da Varlık Fonu yönetim şirketinin nasıl denetleneceği kanunda da belirtilmiş, buna göre de hazırlanmış raporu görüşüyoruz. Şu bilgiyi de arz edeyim Komisyona: Kendi genel kurulu olduğu için Plan ve Bütçe Komisyonu olarak bizim ibra edip etmeme gibi bir yetkimiz yok çünkü kendi genel kurulunda bu ibra meselesi söz konusu oluyor, aynen diğer KİT'lerdeki gibi. KİT Komisyonuna giden arkadaşlarımız bilirler, anonim şirket statüsündeki KİT'lerde de KİT Komisyonunda ibraya yönelik herhangi bir oylama yapılmaz, kendi genel kuruluna havale edilir varsa tespitler.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:151

Benim ekranıma göre son söz Sayın Gürban'ın.

Sonrasında Sayın Genel Müdüre söz vereceğim, milletvekillerinin değerlendirmeleri ve ortaya koydukları eleştiriler ve sorulara yönelik cevaplarını dinleyeceğiz. Sonra da toplantıyı nihayete erdireceğim.

Sayın Gürban, buyurun lütfen.

MEHMET MUSTAFA GÜRBAN (Gaziantep) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye Varlık Fonu ülkemizin geleceğini derinden etkileyen bir konudur. Fonun yönetiminin sadece ekonomik olarak yorumlamak yanıltır, demokrasimizin işleyişi açısından da hayati önem taşımaktadır. Fonun denetim raporları Meclisimize zamanında sunulmamıştır. Bu durum kanunlarımıza ve Meclisin denetim sorumluluğuna aykırıdır. Ayrıyeten Fonun işleyişine dair şeffaflık ve hesap verilebilirlik konularında ciddi şüpheler uyandırmaktadır.

Fonun yönetilmesinde, uluslararası örneklerle karşılaştırıldığında dikkat çekici farklılıklar vardır. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi sonrası Türkiye Varlık Fonu Cumhurbaşkanlığına bağlandı. 12 Eylül 2018'de köklü bir revizyona gidildi. Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan bir Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kendisini Varlık Fonunun başına atamıştır. Yeni yönetim kurulunda bir de başkan vekilliği sıfatı oluşturulmuştur. Amerika'daki eyalet fonlarında finans dünyasından gelen

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:152

profesyoneller ile seçimle gelen üyeler arasında yönetimde de denge sağlanmaktadır, bağımsız denetim raporları kamuoyuyla paylaşılmaktadır. Türkiye Varlık Fonunun ise bu konularda eksiklikleri vardır. Dünyadaki diğer önemli varlık fonlarına baktığımızda Norveç, Çin, Kore ve Singapur gibi ülkelerin denetim mekanizmaları ülkemizdeki uygulamalardan farklıdır. Bu ülkelerde Parlamento veya hükümet tarafından atanan kanuni denetçileri ve dış denetçi raporları fonun şeffaf bir şekilde yönetilmesini sağlamaktadır. Bu uygulama kamuoyu nezdinde güven oluşturmaktadır. Türkiye Varlık Fonu ise Cumhurbaşkanının atayacağı bağımsız denetim şirketi ve Cumhurbaşkanı tarafından belirlenen denetim komitesi tarafından denetlenmektedir. Bu da denetim süreçlerindeki bağımsızlık ve objektiflik konusunda soru işaretleri yaratmaktadır. Varlık Fonunun Komisyona sunulan denetim raporları gecikmiştir. Bu durum bizlerin Fonun faaliyetlerini etkili şekilde denetlememizi zorlaştırmaktadır. Bu gecikmeler Fonun şeffaflık ve hesap verilebilirlik ilkelerine bağlılığını sorgulatmaktadır. Fonun mali tabloları ve faaliyetleri hakkında detaylı ve açık bilgiler sunulmalıdır. Fonun harcamaları, verilen ücretler ve diğer mali işlemleri de şeffaf bir şekilde raporlanmalıdır. Türkiye Varlık Fonunun temel amacını yerine getiremediği görülmektedir, ülkemizdeki kaynakların gelecek nesiller için korunması ve yerel paranın aşırı değerlendirilmesi. Fonun bütçe açığı için perdeleme işlevi gördüğü ve borçlanmalarının merkezî bütçe tablolarında

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:153

gözükmemesi de endişe vericidir.

Değerli milletvekilleri, Varlık Fonu onlarca kanun, vergi, harçtan muaf tutulmuş olmasına rağmen ve imtiyazlara rağmen başarılı olamamıştır. Fonun bu şekilde yönetilmesi ülkemizin ekonomik geleceği açısından kaygı vericidir. Bu sadece yönetim sorunu değil, aynı zamanda demokratik bir sorumluluk meselesidir. Fonun yönetimi ve denetimi şeffaflık ve hesap verilebilirlik ilkeleri çerçevesinde yürütülmelidir. Fonun etkili, verimli ve şeffaf bir şekilde yönetilmesi milletimizin geleceği açısından hayati önem taşımaktadır. Bu nedenle, Varlık Fonunun denetim raporlarının zamanında ve eksiksiz Meclisimize sunulmasını talep ediyoruz. Ayrıca, Fonun yönetim ve denetim süreçlerinde şeffaflığı artıracak ve hesap verilebilirliği güçlendirecek adımların atılmasını istiyoruz. Fonun mali durumu, borçlanma politikaları ve harcamaları hakkında detaylı bilgi taleplerimiz devam edecektir.

Sayın milletvekilleri, Türkiye Varlık Fonunun sağlıklı yatırım hamleleriyle öngörülebilir şekilde yönetilmesi, ülkemizin ekonomik geleceği için büyük önem arz etmektedir. Bu konuda gereken adımların atılması, sadece Hükûmetin değil, tüm milletvekillerinin görevidir. Şeffaflık ve hesap verilebilirlik demokrasimizin temel taşlarından ve bu değerleri Fonun yönetiminde de görmek istiyoruz.

Fon bünyesinde kurulan şirketlerin, Alt Fonların işlevselliği ve

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:154

finansal durumlarına dikkat çekmek istiyorum. Bu konular Fonun genel işleyişi ve verimliliği açısından büyük önem taşımaktadır. Fon bünyesinde kurulan şirketlerin zarar ettiği bilgisi Fonun finansal yönetimdeki zafiyetlerin ispatıdır. Fon kaynaklarının verimli kullanılmadığının en açık göstergesidir. Özellikle bazı şirketlerde personel olmadığının veya çok az personel olduğunun ortaya çıkması bu şirketlerin etkisizliğini göstermektedir. Örneğin Ziraat Bankası bünyesinde kurulan 4 Fonun faaliyetlerinin olmadığı, Lisans ve İmtiyaz Alt Fonu, Maden Alt Fonu, BİST Girişim Sermayesi Yatırım Fonunun kurulduğu ancak faaliyette bulunmadığı anlaşılmıştır. Fonun altyapısı ve işleyişi beklenen performansta değildir. Fon bünyesinde kurulan şirketlerin zarar etmesi Fonun yatırım kararları ve stratejilerinin yanlış olmasından kaynaklanmaktadır. Örneğin; Bilgi Teknolojileri AŞ, Enerji Sanayi AŞ, AEL AŞ, Rafineri AŞ gibi şirketler zarar etmişlerdir.

Değerli hazırun, Norveç Varlık Fonu 2023 yılında 213 milyar dolarlık rekor bir kâr açıkladı. Norveç Varlık Fonunun 2023'teki yüzde 16'lık yatırım getirisi özellikle teknoloji hisselerindeki başarılı yatırımları sayesinde gerçekleşti. Buna karşılık Türkiye Varlık Fonu, zarar eden şirketleri, faaliyette olmayan Alt Fonlarıyla dikkat çekti. Fonumuzun bu durumu yönetim ve denetim süreçlerinde ciddi bir yeniden değerlendirme yapılması gerektiğine işaret ediyor. Norveç'in başarısı şeffaf yönetim ve

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:155

etkin denetimin yanı sıra uzmanlaşmış yatırım stratejileri sayesinde gerçekleşmiştir. Türkiye Varlık Fonunun da benzer bir başarıya ulaşabilmesi için çok geçmeden gerekli adımlar atılmalıdır. Bu sadece ekonomik bir mesele değil aynı zamanda ülkemizin geleceği için stratejik bir öneme sahiptir.

Değerli milletvekilleri, ülkemizin en değerli kurumlarından ÇAYKUR, BOTAŞ ve PTT Varlık Fonuna devredildikten sonra mali olarak çöküntüye uğramıştır. ÇAYKUR, Fon yönetimine geçtikten sonra sürekli zarar eder hâle gelmiştir. BOTAŞ'ın zararı inanılmaz seviyelere ulaşmıştır. PTT'nin de mali yapısı ciddi şekilde bozulmuştur. Bu örnekler kamu kurumlarının Varlık Fonu yönetiminde mali açıdan nasıl yanlış yol izlendiğini ve yanlış yönetimin sonuçlarını açıkça ortaya koymaktadır. Esasında bu kurumların sürekli zarar ediyor oluşu çok ciddi bir istikrar ve başarı gerektirmektedir. İstikrarlıyız zarar konusunda; başarılıyız, güzide kurumlarımızı zarara uğratmak konusunda çok başarılıyız. Şirketi olan milletvekillerimizin kaç tanesinin firması her yıl sürekli zarar ediyor? Aynı şekilde Fon yönetiminde olan yöneticilerin firmaları sürekli zarar ediyor mu, ediyorsa bu yetersizliklerine rağmen ülkemizin en önemli kurumlarında nasıl söz sahibi oluyorlar? Firmaları zarar etmeyip ilgili şirketlerimiz zarar ediyorsa sizce sorunun cevabı nedir? ÇAYKUR, BOTAŞ, PTT gibi kurumlarımıza Sayın Cumhurbaşkanı atama yapmadan önce atanacak kişi ticaretle uğraşıyorsa

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:156

bilançosuna kesinlikle bakılmalıdır. Kendi ticaretinde kazanıp Varlık Fonundaki şirketler zarar ediyorsa edilen zarar yönetim kurulu başkanına rücu edilmelidir. Kişi bürokrasiden atanacaksa daha önce görev yapmış olduğu kurumların bütçesine bakılmalıdır. Futbol kulüplerinde oluşabilecek zararlarda yöneticilerin sorumlu olması için nasıl teklif veriyorsak aynı hassasiyeti buradaki şirketlerimiz için niye göstermiyoruz? Gelin, bu teklifi kanunlaştıralım, bakalım, şirketler bu kadar pervasızca zarar edebilecek mi? Ülkemizin değerleri olan bu güzide şirketlerimizi parti ayrımı yapmaksızın siyasetten arındırılmış bir şekilde değerlendirmemiz gerekiyor. Bu konuda gerekli hassasiyetin gösterileceğini temenni ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, böylece Varlık Fonu Raporu üzerindeki milletvekillerimizin değerlendirmeleri tamamlanmıştır.

Şimdi de sayın milletvekillerinin görüş, eleştiri ve sorularına cevap vermek üzere Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi Genel Müdürü Sayın Salim Arda Ermut'a söz veriyorum.

Sayın Ermut, buyurun lütfen.

Süre konusunda bir kısıtımız yok, yeteri kadar süre sağlayabilirim.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT –

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:157

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın vekillerim, öncelikle tekrar saygı ve selamlarımı sunuyorum. Bütün görüşler, eleştiriler ve diğer yapılan bütün yorumlarla ilgili tekrar teşekkürlerimizi iletiyoruz. Özellikle, takdir edersiniz ki bulguların bir kısmı ve özellikle sayın vekillerimizin yorumlarının tabii Varlık Fonu yönetimimizin buradaki profesyonel yönetimden ziyade biraz daha yürütme organlarını ya da Meclisimizi ilgilendiren konular ama biz özellikle bizimle ilgili olanlara burada öncelik verip cevaplamaya çalışıp sonrasında yetiştiremediğimiz olursa mümkün olduğu kadar yazılı cevaplandırma yoluyla hepsini...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Genel Müdür, yetiştirirsiniz yani bekliyoruz, ona göre zamanımız var, Sayın Başkan da söyledi, sorulara cevap alalım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Zaman veririm, sorun yok.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT –
Tamam.

Öncelikle, sırayla gitmeye çalışacağım, öyle hazırlanmaya çalıştık. Vekilimiz Sayın Türelî'nin ilk noktası Varlık Fonunun kurulması ve dünyadaki varlık fonu çeşitleriyle ilgili... Onunla ilgili zaten gerek Sayın Temurci gerek Sayın Kalaycı, Sayın Erdem, diğer vekillerimiz de yorumlarda bulundular ama özetle söylemek gerekirse belirttiğiniz gibi,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:158

literatürde yer aldığı üzere fon kaynaklarına ve amaçlarına göre birbirlerinden ayrılıyor dünyada varlık fonu modelleri. Dolayısıyla, Türkiye Varlık Fonu bunların arasında “varlığa dayalı kalkınma fonu” olarak tanımlanan fonların kategorisine girmekte. Benzer örnekler olan -Sayın Temurci'nin de belirttiği gibi- Singapur ve Malezya Varlık Fonları gibi bir “commodity” fazlasına, bir emtia fazlasına ya da bütçede bir fazlaya dayanarak değil de mevcut varlıklara değer katmayı ve kuruluş amaçları doğrultusunda stratejik olarak gerçekleştirilen yatırımlara yatırımcı olarak dâhil olmayı hedeflemektedir. Dolayısıyla, borçlanma programı da yatırım ihtiyaçları ve nakit akışına göre şekillenmektedir. Türkiye Varlık Fonu temin ettiği finansmanı sadece yatırımları için kullanmakta olup herhangi bir paralel bütçeyi ya da devletin bütçesini fonlama misyonu bulunmamaktadır; malumunuz olduğu üzere, Hazine bu görevi yürütmektedir. Varlık Fonunun temel amacı Türkiye Cumhuriyeti'nin sermaye yatırımcısı olan bu platformun gün geçtikçe kurumsallığını artırması ve bununla birlikte özellikle devletin girişimci statüsünü öne çıkaran bir yapı sunmasını sağlamaktır. Özellikle denetim sürecinin yapısı, yönetim kurulunun atanması, bunların pozisyonlarıyla ilgili, dünyadaki örneklere baktığımızda, Singapur ve Kazakistan gibi başka ülkelerin benzer varlık fonlarında da devlet başkanının, başbakan ya da deneyimli bazı

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:159

önemli politikacıların varlık fonu yönetiminde yer aldığını görüyoruz. Özellikle kurumun itibarı, pozisyonu ve diğer taraftan işlerliği ile birlikte diğer kamu kurumlarıyla ve yürütme organlarıyla uyumlu çalışması anlamında bunların faydalı görüldüğü durumlar diğer varlık fonlarında da gözlemlenmektedir.

Bağımsız denetimin ne kadar sürdüğü sorusu vardı. Kasım ve Aralık 2022'de de bağımsız denetçi Genel Kurul tarafından atandı. Türkiye Varlık Fonu (TVF) alt şirketlerinin raporları mayıs ayında, konsolide rapor da ağustos ayında imzalandı. Konsolide finansal tablolarının ana denetçisi yanında portföyde bulunan kurumların bağımsız denetim firmaları da bu süreçte yer almaktadır. Dolayısıyla, birden fazla farklı bağımsız denetim firması süreçte yer almakta. Çalışılan bağımsız denetim firmaları uluslararası kabul görmüş firmalar. Türkiye Varlık Fonu tarafından kurulan alt şirketler ve fonlar için bağımsız denetçi 2022 mali yılı tablolarının denetimi için yaklaşık olarak altı bin yedi yüz saat çalışmış olup bu çalışma saati sadece ana fon ve Fon tarafından kurulan şirketler içindir. Bunun yanında, portföy şirketlerinin her birinin bağımsız denetçisi olduğu için onların ayrı ayrı denetçileri var; onların da harcadığı toplam saatin tabii altı bin yedi yüz saatin çok üstünde olduğunu bilginize sunmak isteriz ama fon bağımsız denetim ekibi yani bizim Fonun ana şirketiyle ilgilenen ekibi

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:160

yaklaşık olarak -sizin de belirttiğiniz gibi- 250 kişilik bir çalışan grubu oluşturmaktadır.

“Daha önceden Varlık Fonunda olmayan ve dâhil edilen şirketlere katkısı ne olur, yarattığı katma değer nedir, hangi sorunun çözümü için bir şeyler yapmıştır?” Yani özellikle biz somut örnekler üzerinden gidersek Varlık Fonu gibi bir yapı olmasaydı mümkün olmayacak... Özellikle önemli adımlara baktığımızda, mesela Turkcell’de yirmi yıldan fazla süren bu yönetim ve ortaklık probleminin Türkiye Varlık Fonunun devreye girip bir yatırımcı olarak hareket etmesiyle çözümlenmesini örnek verebiliriz. TÜRK TELEKOM’da da yaşanan yönetim sorunu dolayısıyla özellikle Türkiye’nin internet hizmeti kalitesinde ve diğer bazı konularda çok önemli sorunlara yol açan bir problem ortadaydı malumunuz; yine, Varlık Fonu yatırımcı yapısıyla devreye girerek, orada çoğunluk hisseleri satın alarak şirketteki yönetim probleminin çözülmesi anlamında önemli bir adım atmıştır. Yine, Varlık Fonu sayesinde İstanbul Finans Merkezi’nin 2019 yılında devreye giren projesinin tamamlanması sağlanmış ve bankalar tabii faaliyete geçmiştir. Maden ve petrokimya alanında sıfırdan proje geliştirmelerinin yapılması -ki Sayın Kalaycı da bu konuda özellikle petrokimya ile ilgili detayları sormuştu- burada bir yatırımcı refleksiyle stratejik aklın ortaya konulması, potansiyel yatırımcılarla görüşmelerin yapılıyor, olması Türkiye’nin hangi projelere yatırım yapabileceğiyle ilgili gerekli bilgi,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:161

belgenin devletin envanterinde oluşması; yine oradaki arazinin detaylı bir şekilde incelenmesi noktasında katkıları oldu şimdiye kadar. Bundan sonrasında da projelerin ileri aşamasında Varlık Fonunun dâhil olma oranına göre de katkıları devam edecek bu tip projelere. Yine, Türkiye Sigorta örneğini verebiliriz. Malumunuz, hâlihazırda kamu bankaları altında yer almakta olan küçük ölçekteki sigorta şirketleri birleştirilerek Türkiye'nin sigorta sektöründeki lider firması oluşturulması sağlandı. Kârlılık ve pazar payı anlamında da ciddi bir aşama kaydedildi. Bunlar, yine benzer bir şekilde Türkiye'de bir eksiklik olan katılım sektöründe henüz kurulmamış olan katılım sigorta ve katılım hayat şirketlerinin de kurulup faaliyete geçirilmesi Varlık Fonu yapısının varlığıyla mümkün olmuştur diyebiliriz.

“Maden AŞ kurulmuş ama MTA gibi kurumlarımız var. Neden böyle bir şeye gerek duyuldu?” diye Sayın Vekilimizin bir sorusu vardı. Yine, Maden Tetkik ve Arama görev alanı itibarıyla maden aramacılığı yapmaktan sorumludur. Eğer arama çalışmaları sonucu bir maden varlığı tespit edilirse söz konusu varlığın yeryüzüne çıkartılıp üretilmesinin de fizibilite olup olmasının, ticarileştirilip ticarileştirilmesinin mümkün olup olmadığının tespiti, kurulacak tesisin tipi, finansmanı gibi hususlar farklı uzmanlıklar gerektirmektedir. Hatta eğer bu konularla ilgili, projelerle ilgili Sayın Vekilim, uluslararası finansmanda kullanacaksanız bu çıkan değerlerin uluslararası akredite bir şekilde ortaya konması gerekmekte ki bizim Varlık

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:162

Fonu olarak şirketi kurduktan sonra özellikle MTA'nın raporlarının üzerinde verdiğimiz en büyük katkı o oldu. Yani bunların aşamaları aslında farklı ve uluslararası değerlendirme şirketleri ve akreditasyon açısından bir seviye daha üstte bir raporlama ve ticarileştirilmesiyle ilgili adımların atılması gerekmektedir. Dolayısıyla aslında Maden AŞ kamu adına hareket eden bir seviyede, yani MTA'dan elde ettiği verilere göre çalışmalarını yoğunlaştırıp oradaki değeri aslında gerçekten ortaya koyan bir şirket mantığıyla çalışan bir yapı. Dolayısıyla aslında yetki ve sorumlulukları o anlamda farklılaşmış oluyor Sayın Vekilim. Zaten birbirlerini tamamlayıcı ve uyumlu bir şekilde çalışmaktalar.

Evet, zamanı hızlı kullanmak adına hızlı konuştuğum şekilde bir geri dönüş geldi sayın basın mensuplarımızdan. Elimden geldiği kadar biz sonrasında yazılı olarak da destekleriz.

“Varlıklarda ipotek ve teminat var mıdır?” diye bir soru vardı. Varlık Fonumuz bugüne kadar yürütmüş olduğu işlemlerin hiçbirinde uhdesindeki kurumların teminat gösterilmesi veya herhangi bir varlığın üzerinde ipotek tesis edilmesi suretiyle borçlandırma gerçekleştirilmemiştir Türkiye Varlık Fonunun amacı: Portföydeki yer alan kuruluşların ve varlıkların teminat gösterilerek finansman sağlaması değil, aksine bu kuruluşların ve varlıklarının değerlerinin verimli bir şekilde artırılması yani stratejik varlıkların oluşumuna katkıda bulunmasıdır.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:163

“Alt fonlar neden kuruldu ve bunlar faal değil. Neden bunlar hâlâ tutuluyor?” diye bir soru vardı. Türkiye Varlık Fonunun temelleri 2016’da atılmış olup bununla beraber bu zamana kadar ülkemizi stratejik yatırım fonu olarak önemli yatırımlar gerçekleştirdi. Bu yatırımlar en verimli, etkin olacak yöntemler belirlenerek sektöre özgü kurulmuş şirketler veya alt fonlar aracılığıyla yerine getiriliyor. Mesela, size bahsettiğimiz burada da ismi geçen Türkiye Varlık Fonu Piyasa İstikrar ve Denge Alt Fonu tarafından 2022 yılında Mart ayında Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası, Ziraat Katılım Bankası ve Emlak Katılım Bankasındaki sermaye benzeri kredi desteği sağlandı. Türkiye Varlık Fonunun finansal piyasalardaki istikrar ve derinliği destekleme misyonu doğrultusunda gerçekleştirilen bu işlemler küresel piyasalarda olan risk ve dalgalanmaların katılım bankaları üzerindeki etkilerini azaltmak ve katılım bankalarının reel sektörü destekleme imkânları artırılarak daha güçlü ve dinamik hâle gelmesi sağlanması amaçlandı. Bunlar zaten -belirtmekte fayda var- hani bizim Varlık Fonumuzun yapısı içerisinde personelimizi kullandığımız, ekstra bir istihdam ya da maliyet gerektiren değil, yapıları itibarıyla kredi verebilmesi ya da değişik fonksiyonları görebilmesi amacıyla Varlık Fonumuzun hâlihazırdaki yapısı içinde kurduğumuz fonlar ve şirketlerin bir kısmı. Özellikle bu faaliyetleri açısından inaktif gözüküyorlardı. Onlar da bazı faaliyetler üzere, yatırımlar ilerleme aşamasındaki ihtiyaca göre kurmak

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:164

üzere; bir kısmının da ihtiyaç kalmadığı için zaten gerekli adımları atacağız ama herhangi bir şekilde Varlık Fonumuza bir maliyeti ya da bir yükü bulunmamaktadır.

Yine, “Yüzde 18’lik kısım neden Sayıştay denetiminde değildir?” diye Sayın Vekilimizin bir yorumu olmuştu.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – “Hangileri?” diye sordum. Hangileri ve neden? Bekliyorum.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Sizin de belirttiğiniz gibi Türkiye Varlık Fonunun bedelini ödeyerek satın aldığı şirketler bu satın alma öncesinde, Bizim özellikle satın alma yoluyla bünyemize kattığımız şirketler zaten öncesinde Sayıştay denetimine tabii değillerdi. Dolayısıyla bu şirketlerin özel sektörde, eşit şartlarda faaliyetlerine devam edebilmeleri ve piyasanın diğer aktörleriyle rekabet edebilmeleri adına satın alma önceki durumları aynen korunuyor, bunlar arasında; Turkcell, TÜRK TELEKOM sayılabilir. Bir kısmı da devredilmeden önce yine Sayıştay denetimine tabii değildi ki mevcut durumu muhafaza edildi, mesela, Türk Hava Yolları. Dolayısıyla yani Varlık Fonuna, bölgesine geçmeden önce de aslında bunlar Sayıştay denetime tabii değillerdi.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – O listeyi alalım.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Sonradan kurduğunuz

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:165

şirketler vardı mesela, onlar...

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUŞ – Kurduklarımız ve satın aldıklarımız -sizin de belirttiğiniz gibi- denetime tabii değil ama özellikle belirtmek istedim bunların bir kısmı kamu şirketi olduklarından bizden önce de Sayıştay denetimine tabii değildi Türk Hava Yolları gibi ya da Turkcell, TÜRK TELEKOM gibi şirketler zaten özel sektör kapsamında olduğu için Sayıştay denetimine tabii değillerdi, biz satın aldıktan sonra da kanunun verdiği yetkiyle hâlen değiller, o yüzde 18'lik kısmı toplamda bu şirketler oluşturuyor, biz listeyi sağlayabiliriz sonrasında. Burada yanlış bilgi vermemek adına listeyi şimdi, yeniden kontrol edeceğim ama büyüklükler açısından yüzde 18 olduğu için, saydığım şirketler muhtemelen bu yüzde 18'i zaten teşkil etmiş durumda, özellikle Türk Hava Yolları, Turkcell ve TÜRK TELEKOM.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK – Yani yüzde 82 adet olarak değil, toplam aktif büyüklük içindeki pay ve diğerleri de önemlilik çerçevesinde bizim kurduğumuz şirketler sayı olarak.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Biz de öyle baktık, zaten sayı olarak bakılmaz ama yani hangileri?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Yok yani özellikle tüm liste anlamında muhtemelen saydıklarım bu şeyi

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:166

teşkil edecek ama yanlış bilgi vermemek adına tekrar kontrol edeceğim hemen.

Varlık Fonu Eski Genel Müdürüyle ilgili bahse konu olay sizlerin de bildiği üzere yargı organlarına intikal etmiş durumda ve ilgililer hakkında soruşturma süreci devam etmekte. Bu nedenle şu aşamada bizim söz konusu olayla ilgili bir yorumda bulunmamız çok sağlıklı olmaz ama en azından biz kendimize Varlık Fonu bünyesindeki iç denetim mekanizmalarının çalıştırılması ve Devlet Denetleme Kuruluna aksettirilmesi noktasında gerekli işlemleri gecikmeden yerine getirilmesi konusunda herhangi bir endişe olmamasını söyleyebiliriz, biz bu konuda yaptık, zaten bu süreç de devam ediyor, şimdi yargıya da...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Neden tespit edemediğimizi sormuştum; o, çok sonradan çıktı yani denetim süreci onu yakalayamadı.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Onun tabii, dediğim gibi, bir kısmı yargıyla ilgili detaylar efendim ama hani bizim Varlık Fonu bilançosunda gözükmesiyle ilgili de bu paranın kaynağıyla ilgili de bir durumlar olduğu için bizde zaten bir kayıp olarak gözükmemekteydi denetim süreçlerinde ondan Denetleme Kurulunu da... Dolayısıyla biz gerekli adımları attık.

“TÜPRAŞ, PETKİM özelleştirildi, şimdi petrokimya projesi anlatıyorsunuz yeniden bir kamulaştırma süreci gibi” diye Sayın Vekilimizin

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:167

bir yorumu vardı. Malumunuz, TÜPRAŞ ve PETKİM faaliyetlerini bir yandan sürdürmekte fakat ülke ekonomisinin son yirmi yılda yüksek büyümesini devam ettirmesi ve sanayi sektörünün ilave ihtiyaçlarının ithalat yoluyla karşılanabilmesini sağlamaktadır. Bu ithalatı azaltmak ve stratejik yatırımlara katkı sağlamak adına büyük ölçekli yatırımlara da katkı sağlamak için Varlık Fonu sürece dâhil olmuştur. Ama biraz daha detay söylersek Sayın Vekilim, aslında Varlık Fonunun petrokimya yatırımında stratejik bir ortakla... Özellikle bu "feedstock advantage" hani biliyorsunuz, ülkemiz petrol üreten bir ülke değil dolayısıyla arz ve tedarik güvenliği önemli bir aşamasını teşkil ediyor projenin ve aynı zamanda projenin hem finansmanı hem de stratejik aklı, firma tecrübesi anlamında da katkı sağlayacak stratejik -muhtemelen, büyük ihtimal- bir yabancı ortakla hareket edilmesi noktasında biz, görüşmelerimize, özellikle bizim gibi muadil varlık fonlarının şirketleri ve yine bu konulardaki uzman ülkelerin ve özellikle ham madde avantajına sahip ülkelerin ilgili şirketleriyle görüşerek devam ediyoruz. Bu yükün tamamen Türkiye finans sistemine ya da Varlık Fonumuz tarafından taşınmasından ziyade, bunun, aynı zamanda uluslararası doğrudan yatırımlar açısından bir fırsat olarak da kullanılıp ülkemizin bu önemli ihtiyacının giderilmesi noktasında adım atacağız. Onun için, zaten, biz ÇED aşamasına getirdik. Şu anda projenin şekillenme aşamasında önemli bir kavşaktayız. Bundan sonra projenin nasıl

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:168

şekilleneceği özellikle bu stratejik ortağın ve kimliğinin katkısının ortaya çıkmasıyla şekillendirilmesi gereken bir aşama. Onun için de görüşmelerimize devam ediyoruz ama...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Ortada ortak yok fakat projeye başladınız.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Biz, projenin ÇED aşamasını tamamladık Sayın Vekilim. O önemli bir aşamaydı arazinin belirlenmesi.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Projede değişiklik olursa ne olacak mesela?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT –İşte şöyle, efendim, projenin hâlihazırda genel kapsamı belli; ne üretmesi gerektiği, Türkiye'nin bu konudaki ihtiyacı ama takdir edersiniz çok büyük bir proje, değişik aşamaları var. Nafta, krakerden başlayıp en son ürünlere kadar ve Türkiye'de hâlihazırda devam eden bazı petrokimya projeleri de var özel sektör tarafından, onların üretim kapasitelerinin ortaya çıkmasını da değerlendirerek ülke kaynaklarının en iyi şekilde kullanılması yönünde, projenin -dediğim gibi- potansiyel ortaklarıyla da görüşüp son hâline gelme aşamasındayız. Dolayısıyla biz en azından Varlık Fonu tarafındaki üzerimize düşen ödevi tamamlayıp o aşamada projeyi “bankable” ve üzerine konuşabilir hâle getirme aşamasına getirmeyi amaçlamıştık; şimdi, tam o seviyedeyiz. İnşallah, önümüzdeki sene de bu detaylar biraz daha

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:169

ortaya çıkacaktır diye ümit ediyoruz.

Özellikle raporumuz konsolide bir rapor olduğu için... Sayın vekilim, bu totaldeki bir borcun ve aynı zamanda kârın çeşitliliği ve kaynakları sorulmuştu -Sayın Temurci de bu konuda sormuştu- o konuda belki çok kısa bir şekilde...

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK – Müsaade ederseniz, Genel Müdürümüze biraz nefes aldırayım, rakamları da ben hızlıca aktarayım eğer Sayın Başkanımız uygun görürse.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun lütfen.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK – Sağ olun Sayın Başkanım.

Genel Müdürümüzün de sizlere arz ettiği üzere, kısaca genel yapıyı anlatmak adına “Türkiye Varlık Fonu” dediğimiz kurum, aslında tüm bu varlıkların sahibi olan kurum. Türkiye Varlık Fonu Yönetimi A.Ş. de bu varlıklarının yönetilmesi amacıyla kurulmuş olan bir yapı. Türkiye Varlık Fonunun 2002 yılı bağımsız denetimden geçmiş, konsolide mali tablolarındaki aktif büyüklüğü 5,6 trilyon Türk lirası. Bu “konsolide mali tablo”dan kastımız, portföyünde yer alan doğrudan ya da dolaylı şirketlerin tüm bilançolarının üst üste konulması, varsa birbirlerine olan borç ve alacaklarının elimine edilmesi sonucunda oluşan yapı. Dolayısıyla bu 5,6 trilyon lira toplam yükümlülüklerinin 913 milyar lirası zaten öz

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:170

kaynaklardan oluşuyor, bunun 824 milyar 490 milyon lirası uzun vadeli yükümlülüklerden, 3 milyar 875 bin 42 lirası da kısa vadeli yükümlülüklerden oluşuyor. Bu kısa vadeli yükümlülükler içindeki en yüksek payı finans sektörü faaliyetlerinden borçlar... Yani özetle, bunları bizim konsolideye tabi Ziraat Bankası ve Halk Bankasının mevduatları gibi düşünebiliriz. Finans sektörü...

CEVDET AKAY (Karabük) – 1 milyar 581 milyon dolar, TELEKOM hisselerini satın almasıyla ilgili bankalardan kullanılan var mı orada? Onları uzun vadeye mi kaydettiniz kısa vadeye mi?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK – Onların vadesine bir yıldan az kalanlar kısa vadeli tarafta, vadesine bir yıldan uzun olanlar da uzun vadeli.

CEVDET AKAY (Karabük) – 2024'te ödemesi geliyor ya o kredilerin, onun için sordum.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK – İki artı dört yıldır o kredimizin vadesi.

CEVDET AKAY (Karabük) – Peki, o kur artışlarını nasıl yapacaksınız? Kullanıldığında 32 milyardı, şimdi 48 milyar oldu TL karşılığı. Bayağı bir yük biniyor Sayın Genel Müdürüm.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK – Ben kısaca cevap vereyim. Birincisi, o dönemde iki yıl

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:171

ödemesiz, dört yıl vadeli, vade sonunda anaparanın büyük kısmının da balon ödeme yoluyla yapılacağı bir ödeme vadesinin -ki o günlerde de zaten açıklamıştık- döviz cinsinden başka olma ihtimali yok. Dolayısıyla, bu kadar uzun vade ve ödemesiz dönem içeren bir kredi geri ödemesinin döviz cinsinden olması gerekli.

CEVDET AKAY (Karabük) – Kur artışı bizim için büyük risk, onu ifade etmek istiyorum.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK – İkincisi, satan kurumların da yükümlülüğü döviz cinsinden olduğu için yani ödemeyi döviz cinsinden almayı tercih ediyorlar ki kendi borçlarını da... Yani LYY şirketi bize bunu satarken onların da borçları var, o borçları kapatmak için de döviz cinsinden bir paraya ihtiyaçları var.

CEVDET AKAY (Karabük) – Yani bu Hariri ailesinin bize maliyeti maalesef hâlen devam ediyor değil mi?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK – Ama bunun Varlık Fonuna negatif bir etkisi yok. Bugün itibarıyla, TÜRK TELEKOM'un piyasa değerinin döviz cinsinden bugünkü kurlarla bizim sahip olduğumuz hisselerin, satın almaya konu sahip olduğumuz hisselerinin değeri bugün itibarıyla 2 milyar 200 milyon Amerikan dolarıdır. Dolayısıyla, bizim satın alma bedelimiz 1 milyar 650 milyon doların çok üstünde bir varlığa sahiptir. Varlık Fonu yaptığı bu satın

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:172

alma işleminin borçlanmasını döviz cinsinden yapmış olmasına ve son dönemdeki döviz artışına rağmen hâlâ kârlılığını da muhafaza etmektedir. Hemen borçların diğer detaylarını arz etmek istiyorum: Bu 3 trilyon 875 milyar kısa vadeli yükümlülüğün 3 trilyon 126 milyar 232 milyonluk kısmı finans sektörü faaliyetlerinden olan borçlar. Bunlar konsolidasyona dâhil olan Halkbank ve Ziraat Bankası kredi hacimlerindeki büyümeye paralel olarak mevduatlar ve kredilerdeki artışlardan kaynaklanmaktadır. Bankaların yükümlülüklerindeki en önemli pay olan mevduatlar geniş bir tabana yayılmış ve istikrarlı bir yapıya sahiptir. Konsolidasyona tabi bankaların yükümlülüklerine ilişkin herhangi bir risk yoğunlaşması bulunmamaktadır. Ticari borçlar içinde yer alan 198 milyar 410 milyon liralık borç, enerji, havacılık, ulaştırma ve telekomünikasyon sektörü ağırlıklı, ticari borçlardan oluşmaktadır. Yani, bizim bile konsolidasyona tabi tuttuğumuz Türk Hava Yolları, Turkcell, Türk Telekom ve benzeri portföydeki şirketlerin ticari borçlarından kaynaklı. Onun dışında kısa vadeli borçlar, kiralama işlemleri ve uzun vadeli borçların kısa vadeli kısımlarına tekabül eden yaklaşık 180 milyar liralık kısmını da bir kısmı kur farklarından alınan ve ödenen kredi ve kiralamaların netinden ve dönem sonu tahakkuk eden faizlerden oluşmaktadır.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Dediğiniz bilançoda...

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ FİNANS VE

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:173

OPERASYONLARDAN SORUMLU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK - Kısa vadeli borçlanmalar, uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları ve kiralama işlemlerinden kaynaklanan yükümlülükler.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Burada sanırım yükümlülükleri ve karşılıkları dışarıda tutuyoruz yükümlülükten çıkarıp.

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ FİNANS VE OPERASYONLARDAN SORUMLU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK - Doğrudur.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Çünkü toplam yükümlülük 5,6, buradan öz kaynağı çıkardığınız zaman 4,7 kalıyor; 3,5 olduğuna göre 1,2'lik bir geçiş var diğer kalemlere.

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ FİNANS VE OPERASYONLARDAN SORUMLU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK - Hepsini tek tek söyleyebilirim, yani kısa vadeli yükümlülüğümüz 3,9, uzun vadeli 824; kalan 913 öz kaynaklar.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Yok hayır, bilanço tekniği olarak öylede mevcutlar, alacaklar... Burada 3,5 rakamı görünüyor da o anlamda dedim. Yani sizin entegre faaliyet raporunda 3,5 olarak görünüyor borç, onun için söyledim.

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ FİNANS VE OPERASYONLARDAN SORUMLU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:174

KAYACIK – Tamam.

Dolayısıyla bunların bir kısmı kısa vadeli karşılıklar, dönem kârının vergi yükümlülüğünden ve ertelenmiş gelirlerden oluşuyor. Uzun vadeli borçlar da yine finansal borçlar, önemli bir kısmı 390 milyar 558 milyon liralık kısmı, bir kısmı da 181 milyar lirayla kiralama işleminden kaynaklanan yükümlülükler. Bunların da bir kısmı takdir edersiniz Türk Hava Yollarının uzun vadeli almış olduğu uçakların finansman yükü, bir kısmı da yine finans sektörü faaliyetlerinden borçlar; bunlarda bankaların bir yıldan uzun vadeli tuttukları mevduatların buradaki karşılığı, bir kısmı da uzun vadeli karşılıklar; bunlar da genel olarak kullanılmamış izin karşılıkları ve kıdem tazminatı karşılıklarından oluşmaktadır.

Bu 225 milyar liralık kârın nereden geldiğine ilişkin bir sorusu vardı sayın vekilimizin. Temel olarak yani en büyüklerden başladığımız takdirde, bu yılki bu kâr rakamına en çok katkıyı sağlayanlar: Ziraat Bankası, Halk Bankası, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı, ETİ MADEN, Türk Hava Yolları ve İFM Gayrimenkul -yani bizim İstanbul Finans Merkezi projemizi yürüten şirketimiz- bunlar bu kârlılıktaki en yüksek katkıyı veren temel şirketler, belli başlı şirketlerimiz olarak söyleyebiliriz.

SELİM TEMURCİ (İstanbul) – Finans ve reel sektör olarak ayırdığımızda finans yüzde kaç; reel sektör ya da madencilik ve diğer enerji ne kadar bir pay alıyor?

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:175

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ FİNANS VE
OPERASYONLARDAN SORUMLU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT
KAYACIK - Onun oranını birazdan söyleyeyim, o da var elimizde.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Mahmut Bey, bitti mi sizin?

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ FİNANS VE
OPERASYONLARDAN SORUMLU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT
KAYACIK - Ben rakamlar kısmını arz ettim, Genel Müdürümüz kalan
soruları cevaplıyor olacak.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şimdi Arda Bey, siz mi devam edeceksiniz?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT –Ben
devam edeceğim izninizle.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – On dakika daha veriyorum, geri kalan
soruları tamamlayalım.

Buyurun.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT –
Özellikle sermaye artışı neden yapıldı ve kamu kaynakları nerede
kullanıldı diye bir soru vardı. Özetle şunu söyleyebiliriz: Totalde,
söylediğiniz gibi yaklaşık 111,7 milyar TL tutarında ilave güçlendirme
yapıldı. Tabii, özellikle küresel bankaların küresel piyasadaki
dalgalanmalara karşı daha güçlü hâle gelmesi amaçlı. Takdir edersiniz
pandemi ve sonrası etkilerin bankacılık sistemini ve genel itibarıyla

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:176

finansal sistemi zorladığı bir dönem olduğu için sistemik bir risk oluşmaması adına Varlık Fonu da üzerine düşen görevi görmesi adına böyle bir katkı yapıldı. Finansal piyasalarda iyileşme ve derinleşmeyi desteklemek misyonuyla uyumlu ve ülke ekonomisine katkı sunan, ekonomik büyümeyi destekleyen proje olarak hayata geçirilmiştir. Takdir edersiniz, bu sermaye artışı sonrası kaynakların nasıl kullanıldığıyla ilgili Türkiye Varlık Fonu kamu bankalarının kredi verme politikalarına müdahil olmamaktadır. Bunu aslında birkaç alakalı sorunun genel bir cevabı olarak da vermekte fayda var. Özellikle kuruluş kanunlarıyla belli bir bakanlığa bağlı olan bazı şirketlerimizde de özellikle Varlık Fonunun herhangi bir dahili olmamakta yönetime. Hani hisselerin sahipliği bizde olmakla beraber, mesela enerji şirketlerinin bazıları, BOTAŞ, TPAO -yanlışsam arkadaşlarım düzeltsin- Tarım Bakanlığına bağlı olan ÇAYKUR, TÜRKŞEKER, bunların yönetimlerine Varlık Fonu herhangi bir şekilde dâhil olmamaktadır. Zaten, hâlihazırda uzun uzun süredir kendi kamu şirketliği döneminden ve sonrasında da özel şirket olarak başarılı bir şekilde yönetilmekte olan şirketler de mümkün olduğu kadar monitör eden, destekleyen ve bir danışmanlık, rehberlik veren bir yapı gibi Varlık Fonu kendisini konumlandırmakta, günlük işleyişlerine çok dâhil olmamaktadır ama bazıları da direkt kamu, bağlı oldukları kanunlar dolayısıyla zaten ilgili bakanlıklarımızın politikaları doğrultusunda yönetilmeye devam

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:177

etmektedir. Bu bağlamda bankalarla da ilgili biz genel desteği sağladıktan sonra bireysel, onları tek tek yönetimleri ve kredi politikalarına dâhil olmuyoruz. Zaten, malumunuz olduğu üzere, onların denetim süreçlerinde burada Sayıştay denetimi sonrası ilgili komisyonlardaki toplantılarda, zatıalınıza de Sayın Komisyonumuza da iletiliyor. Ama genel bilgi olarak şunu söyleyebiliriz: Bu kamu bankalarının genel NPL değerleri “non-performing loans” bu takipteki kredi oranlarının da genel itibarıyla, bizim takip ettiğimiz kadarıyla, ulusal ve uluslararası örneklere kıyasla oldukça düşük seviyede olduğunu, en azından bu konuda çok endişe verici bir durum olmadığını bankacılık sistemi ve kamu bankaları açısından söyleyebiliriz.

Kamuda birçok muafiyet ve istisna -kanunda, bizim Varlık Fonu Kanunu’muzda- olması ve bunun tabii, piyasadaki rekabet koşulları ve eşitlik açısından yaratacağı durumlarla ilgili Sayın Temurci’nin, Sayın Vekilimin yorumu olmuştu. Tabii, burada Varlık Fonunun ulusal Varlık Fonu olduğu ve kamunun yatırım kolu olduğundan hareketle stratejik bazı projelere yatırım yaptığı ve bundan dolayı da bazı istisnaların sağladığı gerçektir. Bu süreçlerinin dinamik ve etkin şekilde yönetilmesi için de Varlık Fonunun birtakım istisnalara sahip olması gerektiği düşünülerek bu kanuna eklendiği öngörülmektedir. Farklı bir örnek vermek gerekirse, mesela, yeniden o maddeyi okuyup zaman kaybettirmek istemiyorum ama özellikle bir örnek vermek gerekirse, yine, az önce de verdiğim örneklerden

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:178

yola çıkararak, Türkiye Katılım Sigorta ve Türkiye Katılım Hayat şirketleri Varlık Fonu tarafından kurulmuştur. Ancak, ilgili şirketler Bereket Sigorta ve Hayat şirketleri satın alınıp onların altında birleştirilmiştir. Buradaki amaç, ilgili şirketlerin Türkiye Varlık Fonunun sahip olduğu vergisel avantajlardan faydalanmaması ve piyasadaki rekabete uygun şekilde devam etmesidir. Mesela, böyle bir imkânımız olmasına rağmen kanununda, biz piyasadaki rekabet koşullarının bozulmaması adına bu Katılım Sigorta ve Katılım Hayat şirketlerimizin hâlen istisnalardan yararlanmadan satın alındıkları yapıyla devam etmesini sağlamış olduk. Yani o hassasiyeti gözetiyoruz ama bazı stratejik projeler bu tip avantajların zorunluluğunu getiriyor takdir edersiniz, onlarla ilgili de Varlık Fonu bu avantajı kamu yararına olacak şekilde kullanmaya ama aynı zamanda değişik sektörlerdeki rekabet usullerini etkilememek şartıyla hareket etmeye çalışmakta, bunlara da özen göstermektedir.

Varlık Fonu olmasaydı portföydeki şirketler dahi iyi bir hâle mi gelirdi yoksa o anlamda pozitif ya da negatif... Mesela ÇAYKUR örneği vermiştiniz, yine PTT örneği verilmişti. Tabii, takdir edersiniz, şirketler yapıları gereği ekonomik dalgalanmalar, tedarik zincirindeki bozulmalar, jeopolitik, makroekonomik koşullardaki değişiklikler gibi sebeplerle konjonktürel olarak da dönem sonunda kâr veya zarar açıklayabilmekteler. TVF uhdesinde çeşitli şirketlerdeki faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlar var, bunların bir kısmı az önce belirttiğim gibi, KİT ve kamu sermayeli

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:179

şirket statüsünde, bunlar devir öncesinde olduğu gibi, ilgili kuruluşun vizyonu ve misyonu doğrultusunda faaliyetlerine devam etmekte. Tabii, KİT'ler, takdir ederseniz, kuruluşları, amaçları gereği sosyoekonomik etkenleri dikkate almakta ve kamu yararını öncelemektedirler. Bu durum da söz konusu bazı kurumların statüsünden kaynaklanmakta olup zaman zaman zarar açıklamalarına yol açmakla birlikte bunda Türkiye Varlık Fonuna devriyle ilgili bir sebep-sonuç ilişkisi yoktur. Zaten sizin de belirttiğiniz gibi, geçen sene itibarıyla operasyonel olarak mesela ÇAYKUR ve TÜRKŞEKER -yanlış bilmiyorsam- kâra geçmişlerdir. Fakat tabii, onların bu dönemsellik ve o dönemde karşılaştıkları konjonktürel durumlar bağlamında incelenmesi daha doğrudur. Yani özetle söylemek gerekirse: Ne başarılarından bizim bir kredi çıkarıp övünülecek durumumuz var - onların kendi yönetimleri devam ediyor- ne de zararları doğrudan Varlık Fonuyla ilgili.

SELİM TEMURCİ (İstanbul) – Aslında kanundan kaynaklı bir sorun... Kanunla eğer bu kurumların yani Fondaki kurumların banka hesaplarındaki fazla değerlerini Fon alıp kullanabiliyor. Ben mesela şöyle düşünmüştüm: Yani bir kurum sürekli kâr ediyor, yedi-sekiz yıl, on yıl kâr ediyor, Fona devrediliyor, Fona devredildikten sonraki beş yıl 2,5 trilyon zarar ediyor. Dolayısıyla, acaba ÇAYKUR'un ya da diğer kuruluşların bankalarındaki, kasalarındaki bu artı değerler Fona devredildi ve buralar yönetilemedi gibi bir tablo ortaya çıkıyor çünkü kanun o yetkiyi size veriyor.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:180

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT –
Anladım ama hani, böyle bir durum oluşmuş değil Sayın Vekilim hiç.

SELİM TEMURCİ (İstanbul) – ÇAYKUR'a çökmedik diyorsunuz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – ÇAYKUR'un sahibi.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT –
Tam tersine, biz mümkün olduğu kadar katkıda... Hatta özellikle Varlık Fonumuzun katkısı şu oldu: ÇAYKUR'un bazı kârlılık oranlarının artırılmasıyla ilgili bazı danışmanlık destekleri lazımdı, ÇAYKUR içinde bu kapasite olmadığı için biz, Varlık Fonumuz bünyesinde bu çalışmaları yaptık; yeni bir yatırım var mesela, onun fizibilitesini yine beraber yaptık onlarla. Dolayısıyla biz katkımızı mümkün olduğu kadar vermeye çalışıyoruz. Ben bu hafta sonu Rize'deydim mesela, o çalışmalarımızla ilgili... Yani sizin memleketini yalnız bırakmıyoruz Sayın Vekilim.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Genel Müdür, Rize Milletvekilimiz öyle demiyor “Çok memnun değiller.” diyor.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Biz sayın vekilimize de ayrıca bu geri dönüşler noktasında biz elimizden gelen desteği vermeye çalışırız ÇAYKUR özelinde ama...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Tahsin Bey'le irtibatlandırılalım.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT –
Tamam.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:181

Biz, Rize konusuna ve ÇAYKUR'a özel önem veriyoruz. Benim ailemden de eşim Rizeli olunca dikkatli olmak zorunda olduğumun farkındayım.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Arda Bey, bu zarar eden şirketlerin işletmesiyle ilgili, insan kaynaklarıyla ilgili sizin bir yetkiniz var mı? Onu değiştirme şeyiniz var mı?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, yalnız, burada süre, Arda Bey'in süresinden gidiyor yani onu bilin yani.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Sayın Vekilim, şöyle: Doğrudan dâhil olma imkânımız yok ama tavsiye ve özellikle danışmanlık anlamında biz gerekenleri söyleme noktasındayız.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Hiçbir şeyin değiştirilmediği bir ortamda değiştirme yetkimiz de yoksa burada neyin değişmesini bekleyeceksiniz?

SELİM TEMURCİ (İstanbul) – İsmail Bey, asıl problem o. Şirketin sahibinin şirketle ilgili karar alma yetkisi yok ama kanun o gücü Varlık Fonuna vermiş, onun için bunun komple değişmesi lazım.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Hayır, Varlık Fonuna daha fazla...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri...

Sayın Ermut, süreniz bir dakika kaldı.

Cevap verilmeyen soru kaldı mı?

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Birkaç sorum kaldı, onları da

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:182

tamamlayalım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bir saat süre verdim ya, bakanlara bir saat süre vermedim.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Hiçbirine cevap vermedi.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Huzur hakkı alıyor mu Yönetim Kurulu? Ona cevap verilmedi. Vizyoner projeleri sormuştum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Arkadaşlar, toparlayın hızlıca lütfen.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Onu hazır sormuşken bu, aslında kamuoyuyla da açıklanmıştı Sayın Vekilim. 2010... Tam tarihe bakayım... Yani biz, Cumhurbaşkanımızın Yönetim Kurulu Başkanı olduğu, 2018'deki Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminden sonra Yönetim Kurulunun değiştiği dönem itibarıyla kamuya da açıklandı, toplantıda karar verildi; Yönetim Kurulu üyeleri huzur hakkı almamaktadır.

CEVDET AKAY (Karabük) – Yapılmakta olan yatırımların neler olduğunu sormuştum.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Ben geliyorum Sayın Vekilim.

Artan giderle ilgili de... Genelde bunlar proje bazlı efendim. Hani, mesela danışmanlık giderlerindeki geçen seneki artış... TÜRK TELEKOM'un satın almasında bir danışmanlık alırız, ona binaen bir şey çıkıyor ya da

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:183

yurt dışında ilgili bir finansman ya da başka bir konuyla ilgili ya da bir projeye ilgili bir çalışma yapıldığında doğal olarak kurdaki artışlardan dolayı da senelik alım olarak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ermut, süreniz doldu.

Soruları toparlamanız ve sözlerinizi bitirmeniz için size ilave beş dakika vereceğim.

Buyurun, toparlayın lütfen.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT –
Tamam Sayın Başkanım.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – “Bu kira gelirleri düşük değil mi?” demiştim mesela, o kira gelirlerinde ederlerine göre, rayiçlerine göre gelirlerinde biraz... O konuda biraz bilgi verir misiniz?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK – Sayın Vekilim, alınan yerler, çıplak mülkiyeti bize ait olan yerler, üzerinde kat irtifakı da yatırımcıya ait olan yerler. Yani biz arsanın mülkiyetini almışız, üzerinde zamanında Millî Emlaktan ilgili yatırımcının kırk dokuz yıllığına irtifak hakkı alıp inşaatını yaptığı için biz onlardan sadece -arsa kirası gibi düşünebilirsiniz- bir bedel alıyoruz ama üzerindeki binanın mülkiyeti ilgili yatırımcıya ait olduğu için...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Bu şey arsa ederi değil yani

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:184

sizin bahsetmiş olduğunuz tüm binanın...

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK – Doğrudur, tüm şeyin... Aslında bizim payımıza düşen kısmıdır, orada nihayetle bizim sorumlu olduğumuz kısmı orası ama kırk dokuz yıllık irtifak hakkı ve masraflar ilgili yatırımcı tarafından yapıldığı için bizim ondan kira bedeli olarak aldığımız kısmı sadece arsaya tekabül eden kısmıdır.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Peki, düşük kalmıyor mu? Mesela, zannederseniz 12 milyar liralık bir eder var yani sizin hissene düşen kısım 12 milyar lira -yanlış hatırlamıyorsam- ona göre bakarsanız gelir çok düşük kalıyor ne olursa olsun, bir taşınmaz sonuçta.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK – Yani biliyorsunuz, bu tip yatırımlar ülkeye katkı sağlasın diye zamanında turizmi teşvik amacıyla verilmiş yerler. Bunlar da Varlık Fonunun kuruluşu esnasında bize miras portföy olarak geldiği için kiralar aynen devam ediyor yani biz dönüp onlarla bu kiraların artırılmasına yönelik herhangi bir işlem yapmadık. Bu sefer oradaki...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Ama yapmanız lazım yani.

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ FİNANS VE OPERASYONLARDAN SORUMLU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK – Ama sözleşmeler kırk dokuz yıllığına imzalanmış, sonuçta sadece o sürelerin bitimi var. Arada da yine hatırlıyorsunuz buradaki

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:185

Komisyonumuzun değerli katkılarıyla bildiğim kadarıyla oradaki süreler tekrar kırk dokuz yıllığına da uzatıldı turizm sektörünün pandemi de yaşadığı sıkıntılardan da mütevellit olarak. Dolayısıyla bize gelen miras portföy bu, miras portföyde de kanuni hakları kiracılarımızın. Artı onlar da turizme katkı sağlamışlar, bölgelere yatırım yaptıkları için kira bedelleri tarafı da geçmişten addedilen fiyatlar üzerinden gidiyor. Sadece irtifak hakları uzatılırken yine o dönem Kültür ve Turizm Bakanlığının piyasa rayiçlerine yakın belirlediği fiyatlardan süre uzatımına ilişkin bedellerimizi aldık ama kira bedelleri geçmişten bu yana devam eden yapılar olduğu için mevcut durumunu da muhafaza etmiş vaziyette.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bir sorum var benim.

5'inci madde üçüncü fıkra, bu finansman sağlanırken Türkiye Varlık Fonu portföyü üzerine teminat, rehin, kefalet ve ipotek...

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Onu cevapladık Sayın Vekilim.

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ FİNANS VE OPERASYONLARDAN SORUMLU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK – Yok, söyledik, hiçbir şey yoktur.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – “Yok.” mu dediniz?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Onu cevapladık.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Pardon. Hiç kullanılmadı yani?

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:186

CEVDET AKAY (Karabük) – Sayın Genel Müdürüm -atladık, vakitte kalmadığı için- bir de özel kesim tahvil, senet ve bono kalemi var Finansal Yatırımlar AŞ'de 522 milyon. Acaba bu nedir özel kesimden alınan?

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ FİNANS VE OPERASYONLARDAN SORUMLU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK – Finansal Yatırımlar bünyesindeki mi?

CEVDET AKAY (Karabük) – Evet, evet, finansal yatırımlar.

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ FİNANS VE OPERASYONLARDAN SORUMLU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK – Şöyle: Finansal Yatırımlar şirketimiz bizim kamu bankalarındaki sigorta ve emeklilik şirketlerini satın almak için kurduğumuz bir şirket. O hisseleri satın alırken o dönem için Hazineden borçlanılan özel tertip DİBS'ler marifetiyle ödemeyi yapmıştık ancak yine Varlık Fonunun kendi ürettiği, nakit ve süreçleriyle birlikte ara dönemde biz özel sektör tahvil ihracı yaparak bir kaynak oluşturduk. O kaynakla da gidip Hazineden yaptığımız bu borçlanmaları erken itfa yaptık. Şu anda biz Türkiye Sigorta ve Türkiye Hayat Emeklilikten elde ettiğimiz temettü gelirleriyle -biraz önce Sayın Başkanım, Genel Müdürümüzün de arz ettiği üzere şirketin ciddi performans göstermesi, pazar paylarında sektör liderliğine erişmesi ve kârlılığını artırması bu da bize temettü olarak geri dönüyor- şu an borçlarımızı geri ödeyebilecek kapasiteye geldik. Bu arada da Hazineden almış olduğumuz bu DİBS'lerin hepsini de erken itfa yoluyla

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:187

ödeyip Hazineye olan borçlarımızı azalttık.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Başkanım, son kez, zamanım yetecekse müsaadenizle.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – “Peki, bizzat Varlık Fonunun bu portföy şirketleri dışındaki borcu ne kadardır?” diye bir soru vardı. Aynı zamanda o bahsedilirken -yanlış hatırlamıyorsam Sayın Vekilim siz sormuştunuz belki- 300 milyon dolarlık o teknoloji fonu bir borç olarak yapılmak üzere değil, orada öngörülen iki devlet fonu da 150’şer milyon dolar katkıda bulunup 300 milyon dolarlık toplam bir fon oluşturacak. Dolayısıyla, efendim, orada bir borçlanma şeklinde değil de o ortak iki kurumun beraber kuracağı bir fon şeklinde olacak. Orada bizim açımızdan, katma değer açısından güzel yani Türkiye'deki tamamen teknoloji yatırımlarına yapılacak bir fon dolayısıyla uluslararası doğrudan yatırımlar açısından da kullanmayı planlıyoruz.

Diğer bizim bizzat Varlık Fonu olarak aldığımız borç efendim... Bu Varlık Fonunun sendikasyonu ilk 2019 yılında yapılıp sonrada refinansmanı 2021 yılında 790 milyon euro tutarında yapılan sendikasyon kredisidir, Varlık Fonu olarak yaptığımız borçlanma o. O kredinin vadesi iki yıl, faiz oranı da yıllık EURIBOR artı 4,25’tir. Bizim hâlihazırda şu anda bahsettiğimiz, özellikle en çok nakit ihtiyacı hisseden ve bizim kaynaklarımızı kullandığımız projeler; İstanbul Finans Merkezi projelerimiz

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:188

var, satın almalarımız var, bunun gibi projelerde kullanmaktayız.

SELİM TEMURCİ (İstanbul) – Efendim, 700 milyon euro gibi bir sendikasyon...

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Aynen.

SELİM TEMURCİ (İstanbul) – Ya, bir şey var belki düzeltirsiniz diye. Devlet Denetleme Kurulu raporumuzun içerisinde sayfa 56'da hasılat üzerinden bu bağımsız denetim firmalarına bir rakam ödeniyor. Ya, şimdi "700 milyon euro falan." deyince bu rakam yani ödenen komisyon 16 milyar 82 milyon 900 bin lira. 16 milyar 82 milyon 900 bin lira bağımsız denetim firmasına bir rakam ödenmiş. Acaba burada bir hata var mı? Yani 500 milyon doların üzerinde bir komisyon ödenmiş sendikasyon olarak, burada bir şey varsa hani bu raporda bu düzeltilsin diye söylüyorum çünkü çok dehşet bir rakam yani.

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ FİNANS VE OPERASYONLARDAN SORUMLU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK – Efendim, bir yanlış anlama var sanırım. O önemlilik ilkesinin tespiti, raporun 56'ncı sayfası, TVF'nin 2002 yılı bağımsız denetiminde, PwC Denetim tarafından yüksek riskli bir bağımsız denetim işi olarak tanımlandı. Önemlilik seviyesini bu değerlendirmeye göre toplam hasılat tutarı olan 1 trilyon 600 milyarın yüzde 1'ine denk gelen 16 milyar 82 milyon 900 bin lira bir cümleyle şu: Bağımsız denetçi denetlerken belli

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:189

kriterlere bakıyor, ölçek büyüdükçe kendisine bir önemlilik seviyesi belirliyor, bir şeyin altındaki rakamlara çok fazla zaman harcamıyor. O zaman değil yedi bin iki yüz saat, yetmiş iki bin saat çalışması gerekir bütün rakamlara. Bu da uluslararası "practice"nin gerektirdiği bir şeydir.

SELİM TEMURCİ (İstanbul) – Yani bu on altı milyar küsur biz bunu...

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ FİNANS VE
OPERASYONLARDAN SORUMLU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT
KAYACIK – Herhangi prim ödemesi falan değil.

SELİM TEMURCİ (İstanbul) – Değil mi?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT –
Değil, değil efendim, o kendi ölçeği.

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ FİNANS VE
OPERASYONLARDAN SORUMLU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT
KAYACIK – Bu bir benchmark, o benchmarka göre şey yapıyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, bu açıklığa kavuşmuş oldu. Öyle bir rakam olmaz tabii değerli arkadaşlar, onu şimdiye kadar o medyaya çıkardı zaten öyle bir şey olsa.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bu finansal rasyoların...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, Sayın Türel, mikrofonunuzu açtım, kayıtlara girsin.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Açtınız, teşekkür ederim.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:190

Bu denetim raporunda mali durumu ortaya koyacak bir kısım finansal rasyolar var, bunlara ilişkin açıklamalar yok ama kendimiz hesapladığımız zaman aslında bunların kötüleştiğini görüyoruz, iyileştiğini değil, finansal kaldıraç oranı, öz kaynak bölü varlık, bunların çünkü literatürde belli oranlar var, onun üstünde olduğu zaman, altında olduğu zaman. Yani bu konuda bir açıklama almak isterim.

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ FİNANS VE OPERASYONLARDAN SORUMLU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK – Şunu söyleyebilirim...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Kayacık, bir de başka bir bilgi daha verecektiniz herhâlde.

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ FİNANS VE OPERASYONLARDAN SORUMLU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK – Sayın Kalaycı Başkanımızın sorduğu sorular var, birer cümleyle onları arz etmek istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun, açıyorum mikrofonunuzu.

Buyurun.

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ FİNANS VE OPERASYONLARDAN SORUMLU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK – Bağımsız denetim raporları -yani şimdi, burada hem DDK hem KGK uzmanlarımız var- dolayısıyla ilkeler ve standartlar belli, standartlar

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:191

neyi emrediyorsa rapor ve dipnotları o şekilde hazırlanıyor. Dolayısıyla bizim isteğimiz ya da denetçi keyfekeder olarak o rasyoları buraya koyup koymama takdirleri yok. Dolayısıyla bağımsız denetim standartları ve dipnotları neyi emrediyorsa onların hepsi şey tarafında yer alıyor.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bir dakika... Şimdi, şöyle: Bunların hepsi bütün raporların hepsinde vardır çünkü bu şekilde ölçülür performans, öbür türlü ölçülmez. Tek başına kısa vadeli yükümlülük bir şey ifade etmez, onu belli rakamları birbirine bölerseniz, oradaki rakamlara bakarsınız. Bunları görme ihtiyacımız var, bunları ya bağımsızda ya arkasından, sonrasında arkadaşlarımız, kamu denetçileri yaparken bunları koymalıydı ortaya. Bunları almak isteriz şimdi biz sizden, bunları da talep ediyoruz çünkü bu şekilde, nasıl ölçüceğiz öbür türlü? Yani finans sektörü, burada bir sürü kurum var içinde.

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ FİNANS VE OPERASYONLARDAN SORUMLU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK – Hemen arz edeceğim efendim.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sektörlere göre farklılık da gösterir.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Onu da alırız, gerekirse onun altından...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Kuruluş kuruluş olabilir.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Anladım ama yani bunları görmeden

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:192

oturup tek tek buradaki madde bazında şu şöyle, bu böyle; onlar bir şey ifade etmiyor. sonuçta buna bakarken, bir sektörü değerlendirirken o rasyolar olacak elimizde. Öz kaynağın varlıklara oranı, bunlar bellidir, bir şeyin üstü mü, altı mı?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Likidite oranı, finansal oran...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Yani siz Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu denetçiliği yaptınız, bunları baktınız, bunlar önemli.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Çok yazdık onları.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, Sayın Kayacık, buyurun lütfen.

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ FİNANS VE OPERASYONLARDAN SORUMLU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK – TVF Yönetim AŞ'nin kâr-zarar durumunu sormuştunuz...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şu rasyolarla alakalı açıklamanızı da yapın.

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ FİNANS VE OPERASYONLARDAN SORUMLU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK – Rasyolarla ilgili yani bu raporlar çıktıktan sonra normalde, mesela borsada da mali tablo açıklarlar Sayın Başkanım, Sayın Vekilim. Dolayısıyla da bunun için araştırma kuruluşları bu raporları baz alarak onun üzerinden bu bahsettiğimiz analizlerin hepsine girerler, "EBITDA'sı şöyle olmuştur, cari oranı, borçluluk arttı." vesaire. Ona göre de şirketin...

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:193

Şöyle aslında: Biz her yıl yıllık olarak rating, kredi derecelendirme notu alıyoruz ve orada da uluslararası rating kuruluşlarından Fitch kapsamlı biçimde bu bahsettiğimiz analizlerin hepsini yapıyor, ben onları size ayrıca arz edeyim. "Public" bir şey yani şey değil, Fitch bunu her yerde paylaştı.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, buradakiler...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Yani istiyoruz, talep ediyoruz bunu.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türelî, değerli arkadaşlar, bir saniye...

Buradaki arkadaşlarımız milletvekili oldukları için, dolayısıyla millet adına bir denetim yaptıkları için bu bilgileri paylaşmanızda bir mahzur yok, bu verileri verebilirsiniz. Yanınızda yoksa hazırlıklarınızı yapın, bize, Komisyona gönderin, biz Komisyon üyesi milletvekillerimize verelim.

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ FİNANS VE OPERASYONLARDAN SORUMLU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK – Tabii, tabii, elbette.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, Sayın Kayacık, toparlayalım lütfen.
TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ FİNANS VE OPERASYONLARDAN SORUMLU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK – Yönetim AŞ'nin 2002 yılı kârı 26 milyon 450 bin Türk lirasıdır. Kamu bankalarında sermaye artışı, diğer ortaklar yani payımız niye artıyor? Diğer ortakların rüçhan hakkı kısıtlanarak sermaye artışları yapılıyor. Bunların 2'si halka

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:194

açık şirket zaten tahsisli sermaye artışı yapıyor. Dolayısıyla, yönetim kurulu mevcut ortakların rüçhan hakkını kısıtlayıp ilgili sermaye artışını Varlık Fonuna tahsis ediyor ve borsadaki fiyatı üzerinden bir şey yapıyor, ekstrada bir iskonto yapılarak sermayelendiriliyor, süreç bu şekilde ilerliyor Sayın Başkanım.

Bu Afşin'deki üretim tesisi, orada devam eden 2 tane dava var, maalesef o davalar aleyhimize sonuçlandı. En son Danıştay 6. Dairesince de karara bağlandı, temyiz talebimiz reddedildi. Burada ÇED raporu iptal oldu. Dolayısıyla, oradaki süreç tekrar baştan başlatılarak o altyapıyı yenilememiz gerekecek.

Sendikasyon kredisiyle ilgili bilgiler de Sayın Genel Müdürümüz arz etmişti.

Sayın Kayacık, teşekkür ediyoruz.

Rasyonlarla alakalı çalışmayı lütfen bitirin, bize iletin, Komisyon üyelerimize göndereceğiz.

Sayın Ermut, sözlerinizi toparlayın.

Buyurun.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Hazır konusu geçmişken Sayın Temurci Vekilimizin bu yabancı firmalarla çalışılıyor ve bunların hassasiyetleri, özellikle Filistin konusu yönünden.... Takdir edersiniz ki biz o konulara hakikaten hassas davranıyoruz ama

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:195

bunlar geçen senenin raporları Sayın Vekilim. Hani biz o dediğiniz hassasiyet noktasında da yeni anlaşma yaparken mutlaka hepsini de inceliyoruz, çıkan öyle bir durum varsa da ondan da dikkatli davranacağımızı temin edebiliriz.

Aynı zamanda da Afşin-Elbistan'la ilgili sayın vekilimiz hani "Bu kadar karbon emisyonlarına, sürdürülebilirliğe dikkat edip bir yandan kömür projesi mi yapacaksınız?" demişlerdi. Bizim aslında ÇED'le birlikte o projeye ilgili biraz daha bekleme sürecine almamızın bir sebebi de uluslararası finansman şartlarının Çin'in bile artık bu konuda Devlet Başkanı Şi Cinping'in bir açıklaması olmuştu "Bu yurt dışındaki karbon emisyonunu, kömüre dayalı yatırımları artık finanse etmeyeceğiz." şeklinde. Biz de o dönemi itibarıyla biraz onu "hold"a aldık çünkü o sırada bize bu konuda gelen şirketlerin zaten hepsi Çinliydi, Çin bu konuda istekliydi sadece. Dolayısıyla, Afşin-Elbistan'la ilgili belki yatırım kararını Enerji Bakanlığımızla da görüşüp farklı bir yönde ilerlemesi noktasında, Varlık Fonunun bu konuda belki adım atması noktasının, ertelenmesi ya da bu konudaki stratejinin değiştirilmesi noktasında Bakanlığımızla görüşüp ona göre hareket edeceğiz.

Çok teşekkür ederiz Sayın Başkanım, sayın vekillerim. Herhangi bir konu olsa da biz zaten soruları cevaplayacağız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyoruz.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Bütçe

Tarih: 01/02/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Bütçe

Uzman:

Sayfa:196

Değerli arkadaşlar, değerli milletvekilleri; böylece tezkere üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır. 6741 sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un "Denetim" başlıklı 6'ncı maddesi kapsamında Komisyonumuzda Türkiye Varlık Fonunun denetim raporlarına ilişkin görüşmeler tamamlanmıştır.

Şerhler için 16 Şubat Cuma günü saat 17.00'ye kadar süre veriyorum.

Teşekkür ediyorum.

Birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 16.13